

BUTLLETÍ OFICIAL

DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

VII legislatura

Cinquè període

Número 224

Dilluns, 3 d'octubre de 2005

S U M A R I

1. TRAMITACIONS CLOSES AMB TEXT APROVAT O CLOSES EN LA FORMULACIÓ

1.00. Reforma de l'Estatut d'autonomia

Proposta de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (tram. 206-00003/07). Aprovació.

p. 3

2a edició, octubre de 2005

Aquesta edició inclou la correcció de l'article 5, que va ser publicada al BOPC 229, de 17 d'octubre de 2005.

1. TRAMITACIONS CLOSES AMB TEXT APROVAT O CLOSES EN LA FORMULACIÓ

1.00. REFORMA DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA

Proposta de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya

Tram. 206-00003/07

Aprovació: Ple del Parlament
Sessió núm. 66, 30.09.2005, DSPC-P 54

PLE DEL PARLAMENT

El Ple del Parlament, en sessió tinguda els dies 28, 29 i 30 de setembre de 2005, ha debatut el Dictamen de la Comissió d'Organització i Administració de la Generalitat i Govern Local sobre la Proposta de Proposició de llei Orgànica per la qual s'estableix l'Estatut d'autonomia de Catalunya i es deroga la Llei Orgànica 4/1979, del 18 de desembre, de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, els vots particulars, les esmenes reservades i les esmenes subsegüents al Dictamen del Consell Consultiu.

Finalment, el Ple del Parlament, en virtut del que estableix l'article 56.1.b) de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, i d'acord amb l'article 115.2 del Reglament del Parlament, amb el suport de 120 vots, que superen la majoria requerida de dos terços (90), ha aprovat la Proposta de Reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

PROPOSTA DE REFORMA DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA

PREÀMBUL

La nació catalana s'ha anat fent en el decurs del temps amb les aportacions d'energies de moltes generacions, de moltes tradicions i cultures, que hi han trobat una terra d'acollida. Catalunya ha definit una llengua i una cultura, ha modelat un paisatge, ha acollit també altres llengües i altres manifestacions culturals, s'ha obert sempre a l'intercanvi generós, ha construït un sistema de drets i llibertats, s'ha dotat de lleis pròpies i ha desenvolupat un marc de convivència solidari que aspira a la justícia social.

Aquest Estatut segueix la tradició de les *Constitucions i altres drets de Catalunya*, que històricament havien significat l'articulació política i social dels catalans i les catalanes.

Des del 1714, han estat diversos els intents de recuperació de les nostres institucions d'autogovern. En aquest itinerari històric constitueixen fites destacades, entre altres, la Mancomunitat del 1914 i el restabliment de la Generalitat i l'Estatut del 1932 i el del 1979, en els quals s'establí que Catalunya volia exercir, aleshores com ara, el seu dret inalienable a l'autogovern.

És en aquest sentit que l'Estatut és depositari d'una memòria i guarda el record de tots els que han lluitat i dels que foren exiliats o fins i tot dels que van morir pel reconeixement dels drets nacionals de Catalunya i els drets socials dels catalans.

Però tant o més que la memòria, mouen aquest Estatut l'aspiració, el projecte i el somni d'una Catalunya sense cap mena d'entrebancs a la lliure i plena interdependència que una nació necessita avui.

La vocació i el dret dels ciutadans de Catalunya de determinar lliurement el seu futur com a poble, que el Parlament de Catalunya ha expressat reiteradament, es correspon amb l'afirmació nacional que històricament va representar la institució de la Generalitat, vigent fins al segle XVIII i després recuperada i mantinguda sense interrupció com a màxima expressió dels drets històrics de què disposa Catalunya i que aquest Estatut incorpora i actualitza.

Avui Catalunya, en el seu procés de construcció nacional, expressa la seva voluntat d'ésser i de continuar avançant en el reconeixement de la seva identitat col·lectiva i en el perfeccionament i l'ampliació de l'autogovern per mitjà d'aquest nou Estatut.

D'aquesta manera, aquest Estatut defineix les institucions de la nació catalana i les seves relacions amb els pobles d'Espanya en un marc de lliure solidaritat amb les nacionalitats i les regions que la conformen, compatible amb el desenvolupament d'un Estat plurinacional.

De la mateixa manera, s'estableixen els vincles de relació amb Europa, on totes les comunitats nacionals han de participar de forma coresponsable en les institucions de govern i legislatives per a contribuir així a la construcció europea.

Aquest Estatut es configura com el de Catalunya i l'Aran, atès que els ciutadans de Catalunya i les seves institucions polítiques reconeixen l'Aran com una realitat nacional amb entitat pròpia.

Catalunya vol avançar, per mitjà d'aquest Estatut, cap a una democràcia de més qualitat basada en un equilibri de drets i deures i en la participació ciutadana. Aquest principi orienta l'acció dels poders públics, els quals estan al servei de l'interès general i dels drets dels ciutadans, com els drets al benestar, a la qualitat de vida, a viure en pau, a gaudir d'uns serveis públics eficients i de qualitat i a la protecció del medi ambient, a disposar d'un sistema de prestacions universals que afavoreixin la igualtat i la cohesió social, i la creació de riquesa i d'ocupació plena i de qualitat, amb un compromís permanent de lluita contra les desigualtats, les discriminacions, les injustícies i la pobresa.

Aquests drets s'exerceixen conjuntament amb la responsabilitat individual i el deure cívic d'implicar-se en el projecte col·lectiu, en la construcció compartida de la societat que es vol assolir, organitzada a partir del principi de proximitat per mitjà dels ajuntaments, les comarques i les vegueries, que integren el sistema institucional de la Generalitat.

L'autogovern de Catalunya s'inscriu, doncs, en aquests valors i objectius, que desenvolupa en l'àmbit de Catalunya i que promou en l'àmbit espanyol i l'europeu, especialment la defensa de la pluralitat de llengües i

cultures, a la qual Catalunya aporta el català com a llengua pròpia i comuna de tota la ciutadania amb independència de la seva llengua d'origen i d'ús habitual.

Aquest és un Estatut de persones lliures per a persones lliures. La llibertat política que s'assoleixi com a país mai no ha d'anar en contra de les llibertats individuals dels ciutadans de Catalunya, perquè només és lliure de debò un país on cadascú pot viure i expressar prou identitats diverses, sense cap relació de jerarquia o de dependència entre elles.

És per tot això que aquest Estatut estableix que:

Primer.- Catalunya és una nació.

Segon.- La Generalitat restablerta el 1931 mai no ha deixat d'existir, en terra pròpia o en l'exili, gràcies a la tenacitat del nostre poble i a la fidelitat dels seus dirigents.

Tercer.- Catalunya, afirmant els seus drets històrics, ha desenvolupat i té una posició singular pel que fa a la llengua, la cultura, el dret civil i l'organització territorial.

Quart.- Catalunya és un país ric en territoris i gents, una diversitat que la defineix i l'enriqueix des de fa segles i l'enforteix per als temps que vénen.

Cinquè.- Catalunya considera que Espanya és un Estat plurinacional.

Sisè.- Catalunya conviu fraternalment amb els pobles d'Espanya i també és solidària amb la resta del món.

Setè.- El dret català és aplicable de manera preferent.

Vuitè.- La tradició política democràtica de Catalunya ha subratllat sempre la importància dels drets i dels deures, del saber, de l'educació, de la cohesió social i de la igualtat de drets, i avui, en especial, de la igualtat entre dones i homes.

Novè.- L'accés als sistemes universals de comunicació, transport, innovació, recerca i tecnologia, i també el desenvolupament sostenible han d'ésser decisius per als catalans.

Desè.- Catalunya, per mitjà de l'Estat, pertany a la Unió Europea, comparteix els valors i el model de benestar i de progrés europeus i ofereix la seva amistat i col·laboració a les comunitats i les regions veïnes per tal de formar, des de la Mediterrània, una euro-regió útil per al progrés dels interessos comuns en el marc de les seves competències.

Per fidelitat a aquests principis i per a fer realitat el dret inalienable de Catalunya a l'autogovern, els parlamentaris catalans proposen:

TÍTOL PRELIMINAR

ARTICLE 1. LA NACIÓ CATALANA

1. Catalunya és una nació.

2. Catalunya exerceix el seu autogovern per mitjà d'institucions pròpies, constituïda com a comunitat autònoma d'acord amb la Constitució i aquest Estatut.

ARTICLE 2. LA GENERALITAT

1. La Generalitat és el sistema institucional en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya.

2. La Generalitat és integrada pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V del títol II.

3. Els municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens locals que les lleis determinen integren el sistema institucional de la Generalitat, com a ens en els quals aquesta s'organitza territorialment, sens perjudici de llur autonomia.

4. Els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya i s'exerceixen d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i la Constitució.

ARTICLE 3. MARC POLÍTIC

1. Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en el principi de la lleialtat institucional mútua i es regeixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel principi de plurinacionalitat de l'Estat i pel principi de bilateralitat, sense excloure l'ús de mecanismes de participació multilateral.

2. Catalunya té en la Unió Europea el seu espai polític i geogràfic de referència i incorpora els valors, els principis i les obligacions que deriven del fet de formar-ne part.

ARTICLE 4. DRETS I PRINCIPIS RECTORS

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets individuals i col·lectius que reconeixen aquest Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració universal de drets humans, el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i les llibertats fonamentals, el Pacte internacional de drets civils i polítics, el Pacte internacional de drets econòmics, socials i culturals i els altres tractats i convenis internacionals que reconeixen i garanteixen els drets i les llibertats fonamentals.

2. Els poders públics de Catalunya han de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat dels individus i dels grups siguin reals i efectives; han de facilitar la participació de totes les persones en la vida política, econòmica, cultural i social, i han de reconèixer el dret dels pobles a conservar i desenvolupar la identitat pròpia.

3. Els poders públics de Catalunya han de promoure els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i la sostenibilitat.

ARTICLE 5. ELS DRETS HISTÒRICS

L'autogovern de Catalunya com a nació es fonamenta també en els drets històrics del poble català, en les seves institucions seculares i en la tradició jurídica catalana, que aquest Estatut incorpora i actualitza a l'empara de l'article 2, la disposició transitòria segona i altres disposicions de la Constitució, preceptes dels quals deriva el reconeixement d'una posició singular de la Generalitat amb rela-

ció al dret civil, la llengua, l'educació, la cultura i el sistema institucional en què s'organitza la Generalitat.

ARTICLE 6. LA LLENGUA PRÒPIA I LES LLENGÜES OFICIALS

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de totes les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics a Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

2. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones a Catalunya tenen el dret d'utilitzar i el dret i el deure de conèixer les dues llengües oficials. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure.

3. La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat del català a la Unió Europea i la presència i la utilització del català en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic.

4. La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les altres comunitats i els altres territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat i l'Estat, segons que correspongui, poden subscriure convenis, tractats i altres mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior del català.

5. La llengua occitana, denominada *aranès* a l'Aran, és la llengua pròpia i oficial d'aquest territori i és també oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis de normalització lingüística.

ARTICLE 7. LA CONDICIÓN POLÍTICA DE CATALANS

1. Gaudeixen de la condició política de catalans els ciutadans de l'Estat que tenen veïnatge administratiu a Catalunya. Llurs drets polítics s'exerceixen d'acord amb aquest Estatut i les lleis.

2. Gaudeixen, com a catalans, dels drets polítics definits per aquest Estatut els ciutadans de l'Estat residents a l'estranger que han tingut a Catalunya el darrer veïnatge administratiu, i també llurs descendents que mantenen aquesta ciutadania, si així ho sol·liciten, en la forma que determini la llei.

ARTICLE 8. SÍMBOLS NACIONALS

1. Són símbols nacionals de Catalunya la bandera, la festa i l'himne.

2. La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc i ha d'ésser present als edificis públics i en els actes oficials que tinguin lloc a Catalunya.

3. La festa de Catalunya és la Diada de l'Onze de Setembre.

4. L'himne de Catalunya és *Els segadors*.

5. El Parlament ha de regular les diverses expressions del marc simbòlic de Catalunya i n'ha de fixar l'ordre protocol·lari.

6. La protecció jurídica dels símbols de Catalunya és la que correspon als altres símbols de l'Estat.

ARTICLE 9. EL TERRITORI

El territori de Catalunya és el que correspon als límits geogràfics i administratius de la Generalitat en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Estatut.

ARTICLE 10. LA CAPITAL

La capital de Catalunya és la ciutat de Barcelona, que és la seu permanent del Parlament, de la Presidència de la Generalitat i del Govern, sens perjudici que el Parlament i el Govern es puguin reunir en altres llocs de Catalunya, d'acord amb el que estableixen, respectivament, el Reglament del Parlament i la llei.

ARTICLE 11. L'ARAN

1. El poble aranès exerceix l'autogovern mitjançant aquest Estatut, el Conselh Generau de l'Aran i les altres institucions pròpies.

2. Els ciutadans de Catalunya i les seves institucions polítiques reconeixen l'Aran com una realitat nacional occitana fonamentada en la seva singularitat cultural, històrica, geogràfica i lingüística, defensada pels aranesos al llarg dels segles. Aquest Estatut reconeix, empara i respecta aquesta singularitat i reconeix l'Aran com a entitat territorial singular dins de Catalunya, la qual és objecte d'una particular protecció per mitjà d'un règim jurídic especial.

ARTICLE 12. ELS TERRITORIS AMB VINCLES HISTÒRICS, LINGÜÍSTICS I CULTURALS AMB CATALUNYA

La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris, pertanyents o no a l'Estat espanyol, que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat i l'Estat, segons que correspongui, poden subscriure convenis, tractats i altres instruments de col·laboració en tots els àmbits, que poden incloure la creació d'organismes comuns.

ARTICLE 13. LES COMUNITATS CATALANES A L'EXTERIOR

La Generalitat, en els termes establerts per la llei, ha de fomentar els vincles socials, econòmics i culturals amb les comunitats catalanes a l'exterior i els ha de prestar l'assistència necessària. Amb aquesta finalitat, la Generalitat, segons que correspongui, pot formalitzar acords de cooperació amb les institucions públiques i privades dels territoris i els països on es troben les comunitats catalanes a l'exterior i pot sol·licitar a l'Estat la subscripció de tractats internacionals sobre aquesta matèria.

ARTICLE 14. EFICÀCIA TERRITORIAL DE LES NORMES

1. Les normes i les disposicions de la Generalitat i el dret civil de Catalunya tenen eficàcia territorial, sens perjudici de les excepcions que es puguin establir en

cada matèria i de les situacions que s'hagin de regir per l'estatut personal o per altres normes d'extraterritorialitat.

2. Els estrangers que adquireixen la nacionalitat espanyola resten sotmesos al dret civil català mentre mantinguin el veïnatge administratiu a Catalunya, llevat que manifestin llur voluntat en contra.

TÍTOL I. DE DRETS, DEURES I PRINCIPIS RECTORS

CAPÍTOL I. DRETS I DEURES EN ELS ÀMBITS CIVIL I SOCIAL

ARTICLE 15. DRETS DE LES PERSONES

1. Els ciutadans de Catalunya són titulars dels drets i els deures reconeguts per les normes a què fa referència l'article 4.1.

2. Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, de maltractaments i de tota mena de discriminació, i tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal.

3. Els drets que aquest Estatut reconeix als ciutadans de Catalunya es poden estendre a altres persones, en els termes que estableixen les lleis.

ARTICLE 16. DRETS EN L'ÀMBIT DE LES FAMÍLIES

Totes les persones tenen dret, d'acord amb els requisits establerts per la llei, a rebre prestacions socials i ajuts públics per a atendre les càrregues familiars.

ARTICLE 17. DRETS DELS MENORS

Els menors tenen dret a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de llur personalitat i llur benestar en el context familiar i social.

ARTICLE 18. DRETS DE LES PERSONES GRANS

Les persones grans tenen dret a viure amb dignitat, lliures d'explotació i de maltractaments, sense que puguin ésser discriminades a causa de l'edat.

ARTICLE 19. DRETS DE LES DONES

1. Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació.

2. Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats.

ARTICLE 20. DRET A MORIR AMB DIGNITAT

1. Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat el procés de llur mort.

2. Totes les persones tenen dret a expressar llur voluntat d'una manera anticipada per tal de deixar constància de les instruccions sobre les intervencions i els tractaments mèdics que puguin rebre, que han d'ésser respectades, en

els termes que estableixen les lleis, especialment pel personal sanitari quan no estiguin en condicions d'expressar personalment llur voluntat.

ARTICLE 21. DRETS I DEURES EN L'ÀMBIT DE L'EDUCACIÓ

1. Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir-hi en condicions d'igualtat. La Generalitat ha d'establir un model educatiu d'interès públic que garanteixi aquests drets.

2. Les mares i els pares tenen garantit, d'acord amb els principis establerts per l'article 37.4, el dret que els assisteix per tal que llurs fills i filles rebin la formació religiosa i moral que vagi d'acord amb llurs conviccions a les escoles de titularitat pública, en les quals l'ensenyament és laic.

3. Els centres docents privats poden ésser sostinguts amb fons públics d'acord amb el que determinen les lleis, per tal de garantir els drets d'accés en condicions d'igualtat i a la qualitat de l'ensenyament.

4. L'ensenyament és gratuït en totes les etapes obligatòries i en els altres nivells que s'estableixin per llei.

5. Totes les persones tenen dret a la formació professional i a la formació permanent, en els termes que estableixen les lleis.

6. Totes les persones tenen dret a disposar, en els termes i les condicions que estableixen les lleis, d'ajuts públics per a satisfer els requeriments educatius i per a accedir en igualtat de condicions als nivells educatius superiors, en funció de llurs recursos econòmics, aptituds i preferències.

7. Les persones amb necessitats educatives especials tenen dret a rebre el suport necessari que els permeti accedir al sistema educatiu, d'acord amb el que estableixen les lleis.

8. Els membres de la comunitat educativa tenen dret a participar en els assumptes escolars i universitaris en els termes que estableixen les lleis.

ARTICLE 22. DRETS I DEURES EN L'ÀMBIT CULTURAL

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de llurs capacitats creatives individuals i col·lectives.

2. Totes les persones tenen el deure de respectar i preservar el patrimoni cultural.

ARTICLE 23. DRETS EN L'ÀMBIT DE LA SALUT

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat i gratuïtat als serveis sanitaris de responsabilitat pública, en els termes que estableixen les lleis.

2. Els usuaris de la sanitat pública tenen dret al respecte de llurs preferències pel que fa a l'elecció de metge o metgessa i de centre sanitari, en els termes i les condicions que estableixen les lleis.

3. Totes les persones, amb relació als serveis sanitaris públics i privats, tenen dret a ésser informades sobre els serveis a què poden accedir i els requisits necessaris per a usar-los; sobre els tractaments mèdics i llurs riscos,

abans que els siguin aplicats; a donar el consentiment per a qualsevol intervenció; a accedir a la història clínica pròpia, i a la confidencialitat de les dades relatives a la salut pròpia, en els termes que estableixen les lleis.

ARTICLE 24. DRETS EN L'ÀMBIT DELS SERVEIS SOCIALS

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a les prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública, a ésser informades sobre aquestes prestacions i a donar el consentiment per a qualsevol actuació que les afecti personalment, en els termes que estableixen les lleis.

2. Les persones amb necessitats especials, per a mantenir l'autonomia personal en les activitats de la vida diària, tenen dret a rebre l'atenció adequada a llur situació, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen.

3. Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els asseguri els mínims d'una vida digna, d'acord amb les condicions que legalment s'estableixen.

4. Les organitzacions del tercer sector social tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la participació i la col·laboració socials.

ARTICLE 25. DRETS EN L'ÀMBIT LABORAL

1. Els treballadors tenen dret a formar-se i promoure's professionalment i a accedir de manera gratuïta als serveis públics d'ocupació.

2. Les persones excloses del mercat de treball perquè no han pogut accedir-hi o reinserir-s'hi i que no disposen de mitjans de subsistència propis tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter palliatiu, en els termes que estableixen les lleis.

3. Tots els treballadors tenen dret a acomplir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones.

4. Els treballadors, o llurs representants, tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses.

5. Les organitzacions sindicals i empresarials tenen dret a complir llurs funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social.

ARTICLE 26. DRETS EN L'ÀMBIT DE L'HABITATGE

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne, per a la qual cosa els poders públics han d'establir per llei un sistema de mesures que garanteixi aquest dret, amb les condicions que determinen les lleis.

ARTICLE 27. DRETS I DEURES AMB RELACIÓ AL MEDI AMBIENT

1. Totes les persones tenen dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut, d'acord amb els estàndards i els nivells de protecció que determinen les lleis. També tenen dret a gaudir dels recursos

naturals i del paisatge en condicions d'igualtat, i tenen el deure de fer-ne un ús responsable i evitar-ne el malbaratament.

2. Totes les persones tenen dret a la protecció davant de les diferents formes de contaminació, d'acord amb els estàndards i els nivells que determinen les lleis. També tenen el deure de col·laborar en la conservació del patrimoni natural i en les actuacions que tendeixen a eliminar les diferents formes de contaminació, amb l'objectiu de mantenir-lo i conservar-lo per a les generacions futures.

3. Totes les persones tenen dret a accedir a la informació mediambiental de què disposen els poders públics. El dret d'informació només pot ésser limitat per motius d'ordre públic justificats, en els termes que estableixen les lleis.

ARTICLE 28. DRETS DELS CONSUMIDORS I USUARIS

1. Les persones, en llur condició de consumidors i usuaris de béns i de serveis, tenen dret a la protecció de llur salut i seguretat. També tenen dret a una informació veraç i entenedora sobre les característiques i els preus dels productes i dels serveis, a un règim de garanties dels productes adquirits i dels subministraments contractats i a la protecció de llurs interessos econòmics davant de conductes abusives, negligents o fraudulent.

2. Els consumidors i usuaris tenen dret a ésser informats i a participar, directament o per mitjà de llurs representants, pel que fa a les administracions públiques de Catalunya, en els termes que estableixen les lleis.

CAPÍTOL II. DRETS EN ELS ÀMBITS POLÍTIC I ADMINISTRATIU

ARTICLE 29. DRET DE PARTICIPACIÓ

1. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els afers públics de Catalunya, de manera directa o bé per mitjà de representants, en els supòsits i en els termes que estableixen aquest Estatut i les lleis.

2. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats, d'acord amb les condicions i els requisits que estableixen les lleis.

3. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i a presentar iniciatives legislatives al Parlament, en els termes que estableixen aquest Estatut i les lleis.

4. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar, directament o per mitjà d'entitats associatives, en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament, mitjançant els procediments que estableixi el Reglament del Parlament.

5. Totes les persones tenen dret a dirigir peticions i a plantejar queixes, en la forma i amb els efectes que estableixen les lleis, a les institucions i l'Administració de la Generalitat, i també als ens locals de Catalunya, relatives a matèries de les competències respectives. Les lleis han d'establir les condicions d'exercici i els

efectes d'aquest dret i les obligacions de les institucions receptors.

6. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars per la Generalitat i els ajuntaments, relatives a matèries de les competències respectives, en la forma i amb les condicions que les lleis estableixen.

ARTICLE 30. DRETS D'ACCÉS ALS SERVEIS PÚBLICS I A UNA BONA ADMINISTRACIÓ

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat als serveis públics i als serveis econòmics d'interès general. Les administracions públiques han de fixar les condicions d'accés i els estàndards de qualitat d'aquests serveis, amb independència del règim de llur prestació.

2. Totes les persones tenen dret que els poders públics de Catalunya les tractin, en els afers que les afecten, d'una manera imparcial i objectiva, i que l'actuació dels poders públics sigui proporcionada a les finalitats que la justifiquen.

3. Les lleis han de regular les condicions d'exercici i les garanties dels drets a què fan referència els apartats 1 i 2 i han de determinar els casos en què les administracions públiques de Catalunya i els serveis públics que en depenen han d'adoptar una carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors.

ARTICLE 31. DRET A LA PROTECCIÓ DE LES DADES PERSONALS

Totes les persones tenen dret a la protecció de les dades personals contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat i el dret a accedir-hi, examinar-les i obtenir-ne la correcció. Una autoritat independent, designada pel Parlament, ha de vetllar pel respecte d'aquests drets en els termes que estableixen les lleis.

CAPÍTOL III. DRETS I DEURES LINGÜÍSTICS

ARTICLE 32. DRETS I DEURES DE CONEIXEMENT I ÚS DE LES LLENGÜES

Tothom té dret a no ésser discriminat per raons lingüístiques. Els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, plena validesa i eficàcia, sense que se'n pugui al·legar desconeixement.

ARTICLE 33. DRETS LINGÜÍSTICS DAVANT LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I LES INSTITUCIONS ESTATALS

1. Els ciutadans tenen el dret d'opció lingüística. En les relacions amb les institucions, les organitzacions i les administracions públiques a Catalunya, totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin. Aquest dret obliga totes les institucions, organitzacions i administracions públiques, inclosa l'Administració electoral a Catalunya, i, en general, les entitats privades que en depenen quan exerceixen funcions públiques.

2. Totes les persones, en les relacions amb l'Administració de justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els

registres públics, tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegeixin en totes les actuacions judicials, notarial i registrals, i a rebre tota la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada, sense que puguin patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua emprada, ni se'ls pugui exigir cap mena de traducció.

3. Per a garantir el dret d'opció lingüística, els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de justícia, per a prestar llurs serveis a Catalunya, han d'acreditar, en la forma que estableixen aquest Estatut i les lleis, que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials, que els fa aptes per a complir les funcions pròpies de llur càrrec o de llur lloc de treball.

4. Per a garantir el dret d'opció lingüística, l'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dues llengües oficials, que el fa apte per a complir les funcions pròpies del seu lloc de treball.

5. Els ciutadans de Catalunya tenen el dret a relacionar-se per escrit en català amb els òrgans constitucionals i amb els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal, d'acord amb el procediment establert per la legislació corresponent. Aquestes institucions han d'atendre i han de tramitar els escrits presentats en català, i no poden exigir a la persona interessada la traducció al castellà.

ARTICLE 34. DRETS LINGÜÍSTICS DELS CONSUMIDORS I USUARIS

Totes les persones tenen dret a ésser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegeixin en llur condició d'usuari o consumidor de béns, productes i serveis. Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic a Catalunya estan subjectes al deure de disponibilitat lingüística en els termes que estableixen les lleis.

ARTICLE 35. DRETS LINGÜÍSTICS EN L'ÀMBIT DE L'ENSENYAMENT

1. Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català, d'acord amb el que estableix aquest Estatut. El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari i en el no universitari.

2. Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari. També tenen el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, sigui quina sigui llur llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'ensenyament del català i el castellà ha de tenir una presència adequada en els plans d'estudis.

3. Els alumnes tenen dret a no ésser separats en centres ni en grups classe diferents per raó de llur llengua habitual.

4. Els alumnes que s'incorporen més tard de l'edat corresponent al sistema escolar de Catalunya gaudeixen del dret a rebre un suport lingüístic especial si la manca de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament.

5. El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegeixin.

ARTICLE 36. DRETS AMB RELACIÓ A L'ARANÈS

1. A l'Aran totes les persones tenen el dret de conèixer i utilitzar l'aranès i d'ésser ateses oralment i per escrit en aranès en llurs relacions amb les administracions públiques i amb les entitats públiques i privades que en depenen.

2. Els ciutadans de l'Aran tenen el dret d'utilitzar l'aranès en llurs relacions amb la Generalitat.

3. S'han de determinar per llei els altres drets i deures lingüístics amb relació a l'aranès.

CAPÍTOL IV. GARANTIES DELS DRETS ESTATUTARIS

ARTICLE 37. DISPOSICIONS GENERALS

1. Els drets que reconeixen els capítols I, II i III vinculen tots els poders públics que actuen a Catalunya i, d'acord amb la naturalesa de cada dret, els particulars. Les disposicions que dictin els poders públics de Catalunya han de respectar aquests drets i s'han d'interpretar i aplicar en el sentit més favorable per a llur plena efectivitat.

2. El Parlament ha d'aprovar per llei la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya. Les disposicions d'aquest article relatives als drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol s'apliquen també als drets reconeguts per la dita Carta.

3. La regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts pels capítols I, II i III d'aquest títol s'han de fer per llei del Parlament.

4. Cap de les disposicions d'aquest títol no pot ésser desplegada, aplicada o interpretada de manera que redueixi o limiti els drets fonamentals que reconeixen la Constitució i els tractats i els convenis internacionals ratificats per Espanya.

ARTICLE 38. TUTELA

1. El Consell de Garanties Estatutàries tutela els drets que reconeixen els capítols I, II i III d'aquest títol i la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 76.2.b i c.

2. Els actes que vulneren els drets reconeguts pels capítols I, II i III d'aquest títol i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya són objecte de recurs directament davant una sala de garanties estatutàries del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en els termes i per mitjà del procediment que estableix la Llei orgànica del poder judicial.

CAPÍTOL V. PRINCIPIS RECTORS

ARTICLE 39. DISPOSICIONS GENERALS

1. Els poders públics de Catalunya han d'orientar les polítiques públiques d'acord amb els principis rectors que estableixen la Constitució i aquest Estatut. En l'exercici de llurs competències, els poders públics de Catalunya han de promoure i adoptar les mesures necessàries per a garantir-ne l'eficàcia plena.

2. El reconeixement, el respecte i la protecció dels principis rectors informen la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics.

3. Els principis rectors són exigibles davant la jurisdicció, d'acord amb el que determinen les lleis i les altres disposicions que els despleguen.

ARTICLE 40. PROTECCIÓ DE LES PERSONES I DE LES FAMÍLIES

1. Els poders públics han de tenir com a objectiu la millora de la qualitat de vida de totes les persones.

2. Els poders públics han de garantir la protecció jurídica, econòmica i social de les diverses modalitats de família, com a estructura bàsica i factor de cohesió social i com a primer nucli de convivència de les persones. Així mateix, han de promoure les mesures econòmiques i normatives de suport a les famílies dirigides a garantir la conciliació de la vida laboral i familiar i a tenir descendència, amb una atenció especial a les famílies nombroses.

3. Els poders públics han de garantir la protecció dels infants, especialment contra tota forma d'explotació, d'abandonament, de maltractament o crueltat i de la pobresa i els seus efectes. En totes les actuacions portades a terme pels poders públics o per institucions privades l'interès superior de l'infant ha d'ésser prioritari.

4. Els poders públics han de promoure polítiques públiques que afavoreixin l'emancipació dels joves, facilitant-los l'accés al món laboral i a l'habitatge per tal que puguin desenvolupar llur propi projecte de vida i participar en igualtat de drets i deures en la vida social i cultural.

5. Els poders públics han de garantir la protecció jurídica de les persones amb discapacitats i han de promoure'n la integració social, econòmica i laboral. També han d'adoptar les mesures necessàries per a suplir o complementar el suport de llur entorn familiar directe.

6. Els poders públics han de garantir la protecció de les persones grans perquè puguin portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural. També han de procurar la plena integració de les persones grans en la societat per mitjà de polítiques públiques basades en el principi de solidaritat intergeneracional.

7. Els poders públics han de promoure la igualtat de les diferents unions estables de parella amb independència de l'orientació sexual de llurs membres. La llei ha de regular aquestes unions i altres formes de convivència i llurs efectes.

8. Els poders públics han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència de l'origen, la nacionalitat, el sexe, la raça, la religió, la condició social o l'orientació sexual, i també han de promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones.

ARTICLE 41. PERSPECTIVA DE GÈNERE

1. Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes en l'accés a l'ocupació, la formació, la promoció professional, les condicions de treball, inclosa la retribució, i en totes les altres situacions, i també han de garantir que les dones no siguin discriminades a causa d'embaràs o de maternitat.

2. Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per a aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i homes.

3. Les polítiques públiques han de garantir que s'afrontin de manera integral totes les formes de violència contra les dones i els actes de caràcter sexista i discriminatori; han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en els àmbits cultural, històric, social i econòmic, i han de promoure la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i l'avaluació d'aquestes polítiques.

4. Els poders públics han de reconèixer i tenir en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar en la fixació de llurs polítiques econòmiques i socials.

5. Els poders públics han de vetllar perquè la lliure decisió de la dona sigui determinant en tots els casos que en puguin afectar la dignitat, la integritat i el benestar físic i mental, en particular pel que fa al propi cos i a la seva salut reproductiva i sexual.

ARTICLE 42. COHESIÓ I BENESTAR SOCIALS

1. Els poders públics han de promoure polítiques públiques que fomentin la cohesió social i que garanteixin un sistema de serveis socials, de titularitat pública i concertada, adequat als indicadors econòmics i socials de Catalunya.

2. Els poders públics han de vetllar per la plena integració social, econòmica i laboral de les persones i dels col·lectius més necessitats de protecció, especialment dels que es troben en situació de pobresa i de risc d'exclusió social.

3. Els poders públics han de vetllar per la dignitat, la seguretat i la protecció integral de les persones, especialment de les més vulnerables.

4. Els poders públics han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat de l'assistència sanitària pública en els termes que estableix la llei.

5. Els poders públics han de promoure polítiques preventives i comunitàries i han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat dels serveis socials que les lleis determinen com a bàsics.

6. Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a establir un règim d'acollida de les persones immigrades i han de promoure les polítiques que garanteixin el reconeixement i l'efectivitat dels drets i deures de les persones immigrades, la igualtat d'oportunitats, les prestacions i els ajuts que en permetin la plena acomodació social i econòmica i la participació en els afers públics.

7. Els poders públics han de vetllar per la convivència social, cultural i religiosa entre totes les persones a Catalunya i pel respecte a la diversitat de creences i conviccions ètiques i filosòfiques de les persones, i han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació. També han de garantir el reconeixement de la cultura del poble gitano com a salvaguarda de la realitat històrica d'aquest poble.

ARTICLE 43. FOMENT DE LA PARTICIPACIÓ

1. Els poders públics han de promoure la participació social en l'elaboració, la prestació i l'avaluació de les polítiques públiques, i també la participació individual i associativa en els àmbits cívics, social, cultural, econòmic i polític, amb ple respecte als principis de pluralisme, lliure iniciativa i autonomia.

2. Els poders públics han de facilitar la participació i la representació ciutadanes i polítiques, amb una atenció especial a les zones menys poblades del territori.

3. Els poders públics han de procurar que les campanyes institucionals que s'organitzin en ocasió dels processos electorals tinguin com a finalitat la de promoure la participació ciutadana i que els electors rebin dels mitjans de comunicació una informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals.

ARTICLE 44. EDUCACIÓ, RECERCA I CULTURA

1. Els poders públics han de garantir la qualitat del sistema d'ensenyament i han d'impulsar una formació humana, científica i tècnica de l'alumnat basada en els valors socials d'igualtat, solidaritat, llibertat, pluralisme, responsabilitat cívica i els altres que fonamenten la convivència democràtica.

2. Els poders públics han de promoure el coneixement suficient d'una tercera llengua en finalitzar l'ensenyament obligatori.

3. Els poders públics han de promoure i han d'impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills i filles, en el marc de la comunitat educativa, i han de facilitar i promoure l'accés a les activitats d'educació en el lleure.

4. Els poders públics han de fomentar la investigació i la recerca científica de qualitat, la creativitat artística i la conservació i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya.

5. Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar a totes les persones l'accés a la cultura, als béns i als serveis culturals i al patrimoni cultural, arqueològic, històric, industrial i artístic de Catalunya.

ARTICLE 45. ÀMBIT SOCIOECONÒMIC

1. Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i el progrés social de Catalunya i dels seus ciutadans, basats en els principis de la solidaritat, la cohesió, el desenvolupament sostenible i la igualtat d'oportunitats.
2. Els poders públics han de promoure una distribució de la renda personal i territorial més equitativa en el marc d'un sistema català de benestar.
3. Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir els drets laborals i sindicals dels treballadors, han d'impulsar i han de promoure'n la participació en les empreses i les polítiques d'ocupació plena, de foment de l'estabilitat laboral, de formació de les persones treballadores, de prevenció de riscos laborals, de seguretat i d'higiene en el treball, de creació d'unes condicions dignes al lloc de treball, de no-discriminació per raó de gènere i de garantia del descans necessari i de les vacances retribuïdes.
4. La Generalitat ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals establert en funció de la realitat productiva i empresarial específica de Catalunya i dels seus agents socials, en el qual han d'estar representades les organitzacions sindicals i empresarials i l'Administració de la Generalitat. En aquest marc, els poders públics han de fomentar una pràctica pròpia de diàleg social, de concertació, de negociació col·lectiva, de resolució extrajudicial de conflictes laborals i de participació en el desenvolupament i la millora de l'entramat productiu.
5. La Generalitat ha d'afavorir el desenvolupament de l'activitat empresarial i l'esperit emprenedor tenint en compte la responsabilitat social de l'empresa, la lliure iniciativa i les condicions de competència, i ha de protegir especialment l'economia productiva, l'activitat dels emprenedors autònoms i la de les empreses petites i mitjanes. La Generalitat ha de fomentar l'acció de les cooperatives i les societats laborals i ha d'estimular les iniciatives de l'economia social.
6. Les organitzacions sindicals i empresarials han de participar en la definició de les polítiques públiques que les afectin. La Generalitat ha de promoure la mediació i l'arbitratge per a la resolució de conflictes d'interessos entre els diversos agents socials.
7. Les organitzacions professionals i les corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals i les entitats associatives del tercer sector han d'ésser consultades en la definició de les polítiques públiques que les afectin.
8. La Generalitat, en consideració a les funcions social, cultural i de promoció econòmica que compleixen les caixes d'estalvis, ha de protegir l'autonomia institucional i ha de promoure la contribució social d'aquestes entitats a les estratègies econòmiques i socials dels diversos territoris de Catalunya.

ARTICLE 46. MEDI AMBIENT, SOSTENIBILITAT I EQUILIBRI TERRITORIAL

1. Els poders públics han de vetllar per la protecció del medi ambient per mitjà de l'adopció de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat col·lectiva i intergeneracional.

2. Les polítiques mediambientals s'han de dirigir especialment a la reducció de les diferents formes de contaminació, la fixació d'estàndards i de nivells mínims de protecció, l'articulació de mesures correctives de l'impacte ambiental, la utilització racional dels recursos naturals, la prevenció i el control de l'erosió i de les activitats que alteren el règim atmosfèric i climàtic, i el respecte als principis de preservació del medi, conservació dels recursos naturals, responsabilitat, fiscalitat ecològica i reciclatge i reutilització dels béns i els productes.

3. Els poders públics han de fer efectives les condicions per a la preservació de la natura i la biodiversitat, han de promoure la integració d'objectius ambientals a les polítiques sectorials i han d'establir les condicions que permetin a totes les persones el gaudi del patrimoni natural i paisatgístic.

4. Els poders públics han de vetllar per la cohesió econòmica i territorial aplicant polítiques que assegurin un tractament especial de les zones de muntanya, la protecció del paisatge, la defensa del litoral, el foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles i una distribució equilibrada al territori dels diferents sectors productius, els serveis d'interès general i les xarxes de comunicació.

5. Els poders públics han de facilitar als ciutadans la informació mediambiental i han de fomentar l'educació en els valors de la preservació i de la millora del medi ambient com a patrimoni comú.

ARTICLE 47. HABITATGE

Els poders públics han de facilitar l'accés a l'habitatge mitjançant la generació de sòl i la promoció d'habitatge públic i d'habitatge protegit, amb una atenció especial pels joves i els col·lectius més necessitats.

ARTICLE 48. MOBILITAT I SEGURETAT VIÀRIA

1. Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació, basades en criteris de sostenibilitat, que fomentin la utilització del transport públic i la millora de la mobilitat i garanteixin l'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda.
2. Els poders públics han d'impulsar, d'una manera prioritària, les mesures destinades a l'increment de la seguretat viària i la disminució dels accidents de trànsit, amb una incidència especial en la prevenció, l'educació viària i l'atenció a les víctimes.

ARTICLE 49. PROTECCIÓ DELS CONSUMIDORS I USUARIS

1. Els poders públics han de garantir la protecció de la salut, la seguretat i la defensa dels drets i els interessos legítims dels consumidors i usuaris.
2. Els poders públics han de garantir l'existència d'instruments de mediació i arbitratge en matèria de consum, n'han de promoure el coneixement i la utilització i han de donar suport a les organitzacions de consumidors i usuaris.

ARTICLE 50. FOMENT I DIFUSIÓ DEL CATALÀ

1. Els poders públics han de protegir el català en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement. Aquests principis també s'han d'aplicar respecte a l'aranès.

2. El Govern, les universitats i les institucions d'ensenyament superior, en l'àmbit de les competències respectives, han d'adoptar les mesures pertinents per a garantir l'ús del català en tots els àmbits de les activitats docents, no docents i de recerca.

3. Les polítiques de foment del català s'han d'estendre al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món.

4. Els poders públics han de promoure que les dades que figurin en l'etiquetatge, en l'embalatge i en les instruccions d'ús dels productes distribuïts a Catalunya constin almenys en català.

5. La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris de llurs serveis han d'emprar el català en llurs actuacions internes i en la relació entre ells. També l'han d'emprar en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya, sens perjudici del dret dels ciutadans a rebre-les en castellà si ho demanen.

6. Els poders públics han de garantir l'ús de la llengua de signes catalana i les condicions que permetin d'assolir la igualtat de les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua, que ha d'ésser objecte d'ensenyament, protecció i respecte.

7. L'Estat, d'acord amb el que disposa la Constitució, ha de donar suport a l'aplicació dels principis que estableix aquest article. S'han d'establir els instruments de coordinació i, si escau, d'actuació conjunta perquè siguin més efectius.

ARTICLE 51. COOPERACIÓ AL FOMENT DE LA PAU I COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT

1. La Generalitat ha de promoure la cultura de la pau i accions de foment de la pau al món.

2. La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles i ha d'establir programes d'ajut humanitari d'emergència.

ARTICLE 52. MITJANS DE COMUNICACIÓ SOCIAL

1. Correspon als poders públics de promoure les condicions per a garantir el dret a la informació i a rebre dels mitjans de comunicació una informació veraç i uns continguts que respectin la dignitat de les persones i el pluralisme polític, social, cultural i religiós. En el cas dels mitjans de comunicació de titularitat pública la informació també ha d'ésser neutral.

2. Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir l'accés sense discriminacions als serveis audiovisuals en l'àmbit de Catalunya.

ARTICLE 53. ACCÉS A LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I DE LA COMUNICACIÓ

1. Els poders públics han de facilitar el coneixement de la societat de la informació i han d'impulsar l'accés a la comunicació i a les tecnologies de la informació, en condicions d'igualtat, en tots els àmbits de la vida social, inclòs el laboral; han de fomentar que aquestes tecnologies es posin al servei de les persones i no afectin negativament llurs drets, i han de garantir la prestació de serveis per mitjà de les dites tecnologies, d'acord amb els principis d'universalitat, continuïtat i actualització.

2. La Generalitat ha de promoure la formació, la recerca i la innovació tecnològiques perquè les oportunitats de progrés que ofereix la societat del coneixement i de la informació contribueixin a la millora del benestar i la cohesió socials.

ARTICLE 54. MEMÒRIA HISTÒRICA

1. La Generalitat i els altres poders públics de Catalunya han de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita per les llibertats democràtiques i els drets nacionals i socials. Amb aquesta finalitat, han d'adoptar les iniciatives institucionals necessàries per al reconeixement i la rehabilitació de tots els ciutadans que han patit persecució com a conseqüència de la defensa de la democràcia i l'autogovern de Catalunya.

2. La Generalitat ha de vetllar perquè la memòria històrica es converteixi en símbol permanent de tolerància, de dignitat dels valors democràtics, de rebuig dels totalitarismes i de reconeixement de totes les persones que han patit persecució a causa de llurs opcions personals, ideològiques o de consciència.

TÍTOL II. DE LES INSTITUCIONS

CAPÍTOL I. EL PARLAMENT

ARTICLE 55. DISPOSICIONS GENERALS

1. El Parlament representa el poble de Catalunya.

2. El Parlament exerceix la potestat legislativa, aprova els pressupostos de la Generalitat i controla i impulsa l'acció política i de govern. És la seu on s'expressa preferentment el pluralisme i es fa públic el debat polític.

3. El Parlament és inviolable.

ARTICLE 56. COMPOSICIÓ I RÈGIM ELECTORAL

1. El Parlament es compon d'un mínim de cent diputats i un màxim de cent cinquanta, elegits per a un termini de quatre anys per mitjà de sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, d'acord amb aquest Estatut i la legislació electoral.

2. El sistema electoral és de representació proporcional i ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori de Catalunya. L'Administració electoral és independent i garanteix la transparència i l'ob-

jectivitat del procés electoral. El règim electoral és regulat per una llei del Parlament aprovada en una votació final sobre el conjunt del text per majoria de dues tercers parts dels diputats.

3. Són electors i elegibles els ciutadans de Catalunya que estan en ple ús de llurs drets civils i polítics, d'acord amb la legislació electoral. La llei electoral de Catalunya ha d'establir criteris de paritat entre dones i homes per a l'elaboració de les llistes electorals.

4. El president o presidenta de la Generalitat, quinze dies abans del finiment de la legislatura, ha de convocar les eleccions, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

ARTICLE 57. ESTATUT DELS DIPUTATS

1. Els membres del Parlament són inviolables pels vots i les opinions que emetin en l'exercici de llur càrrec. Durant llur mandat, gaudeixen d'immunitat i només poden ésser detinguts en cas de delictes flagrants. No poden ésser inculcats ni processats sense l'autorització del Parlament.

2. En les causes contra els diputats, és competent el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Fora del territori de Catalunya la responsabilitat penal és exigible en els mateixos termes davant la Sala Penal del Tribunal Suprem.

3. Els diputats no estan sotmesos a mandat imperatiu.

ARTICLE 58. AUTONOMIA PARLAMENTÀRIA

1. El Parlament gaudeix d'autonomia organitzativa, financera, administrativa i disciplinària.

2. El Parlament elabora i aprova el seu reglament i el seu pressupost i fixa l'estatut del personal que en depèn.

3. L'aprovació i la reforma del Reglament del Parlament corresponen al Ple del Parlament i requereixen el vot favorable de la majoria absoluta dels diputats en una votació final sobre el conjunt del text.

ARTICLE 59. ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT

1. El Parlament té un president o presidenta i una mesa elegits pel Ple. El Reglament del Parlament en regula l'elecció i les funcions.

2. El Reglament del Parlament regula els drets i els deures dels diputats, els requisits per a la formació de grups parlamentaris, la intervenció d'aquests en l'exercici de les funcions parlamentàries i les atribucions de la Junta de Portaveus.

3. El Parlament funciona en ple i en comissions. Els grups parlamentaris participen en totes les comissions en proporció a llurs membres.

4. El Parlament té una diputació permanent, presidida pel president o presidenta del Parlament i integrada pel nombre de diputats que el Reglament del Parlament determini, en proporció a la representació de cada grup parlamentari. La Diputació Permanent vetlla pels poders del Parlament quan aquest no és reunit en els períodes entre sessions, quan ha finit el mandat parlamen-

tari i quan ha estat dissolt. En cas de finiment de la legislatura o de dissolució del Parlament, el mandat dels diputats que integren la Diputació Permanent és prorogant fins a la constitució del nou Parlament.

5. Els càrrecs públics i el personal al servei de les administracions públiques que actuen a Catalunya tenen l'obligació de comparèixer a requeriment del Parlament.

6. El Parlament pot crear comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat. Les persones requerides per les comissions d'investigació han de comparèixer-hi obligatòriament, d'acord amb el procediment i les garanties establerts pel Reglament del Parlament. S'han de regular per llei les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació.

7. El Reglament del Parlament ha de regular la tramitació de les peticions individuals i col·lectives dirigides al Parlament. També ha d'establir mecanismes de participació ciutadana en l'exercici de les funcions parlamentàries.

ARTICLE 60. RÈGIM DE LES REUNIONS I LES SESSIONS

1. El Parlament es reuneix anualment en dos períodes ordinaris de sessions fixats pel Reglament. El Parlament es pot reunir en sessions extraordinàries fora dels períodes ordinaris de sessions. Les sessions extraordinàries del Parlament són convocades pel seu president o presidenta per acord de la Diputació Permanent, a proposta de tres grups parlamentaris o d'una quarta part dels diputats, o a petició de grups parlamentaris o de diputats que en representin la majoria absoluta. El Parlament també es reuneix en sessió extraordinària a petició del president o presidenta de la Generalitat. Les sessions extraordinàries es convoquen amb un ordre del dia determinat i s'acaben després d'haver-lo exhaurit.

2. Les sessions del Ple són públiques, llevat dels supòsits establerts pel Reglament del Parlament.

3. El Parlament, per a adoptar acords vàlidament, s'ha de trobar reunit amb la presència de la majoria absoluta dels diputats. Els acords són vàlids si han estat aprovats per la majoria simple dels diputats presents, sens perjudici de les majories especials establertes per aquest Estatut, per les lleis o pel Reglament del Parlament.

ARTICLE 61. FUNCIONS

Corresponen al Parlament, a més de les funcions establertes per l'article 55, les següents:

a) Designar els senadors que representen la Generalitat al Senat. La designació s'ha de fer en una convocatòria específica i de manera proporcional al nombre de diputats de cada grup parlamentari.

b) Elaborar proposicions de llei per a presentar-les a la Mesa del Congrés dels Diputats i nomenar els diputats del Parlament encarregats de defensar-les.

c) Sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció de projectes de llei.

d) Sol·licitar a l'Estat la transferència o delegació de competències i l'atribució de facultats en el marc de l'article 150 de la Constitució.

e) Interposar el recurs d'inconstitucionalitat i personar-se davant el Tribunal Constitucional en altres processos constitucionals, d'acord amb el que estableixi la Llei orgànica del Tribunal Constitucional.

f) Les altres funcions que li atribueixen aquest Estatut i les lleis.

ARTICLE 62. INICIATIVA LEGISLATIVA I EXERCICI DE LA FUNCIO LEGISLATIVA

1. La iniciativa legislativa correspon als diputats, als grups parlamentaris i al Govern. També correspon, en els termes establerts per les lleis de Catalunya, als ciutadans, mitjançant la iniciativa legislativa popular, i als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial que estableix aquest Estatut.

2. Són lleis de desenvolupament bàsic de l'Estatut les que regulen directament les matèries esmentades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1. L'aprovació, la modificació i la derogació d'aquestes lleis requereixen el vot favorable de la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del text, llevat que l'Estatut n'estableixi una altra.

3. El Ple del Parlament pot delegar la tramitació i l'aprovació d'iniciatives legislatives a les comissions legislatives permanents. En qualsevol moment pot revocar aquesta delegació. No poden ésser objecte de delegació a les comissions la reforma de l'Estatut, les lleis de desenvolupament bàsic, el pressupost de la Generalitat i les lleis de delegació legislativa al Govern.

ARTICLE 63. DELEGACIO EN EL GOVERN DE LA POTESTAT LEGISLATIVA

1. El Parlament pot delegar en el Govern la potestat de dictar normes amb rang de llei. Les disposicions del Govern que contenen legislació delegada tenen el nom de *decrets legislatius*. No poden ésser objecte de delegació legislativa la reforma de l'Estatut, les lleis de desenvolupament bàsic, llevat que es delegui l'establiment d'un text refós, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya i el pressupost de la Generalitat.

2. La delegació legislativa només es pot atorgar al Govern. La delegació ha d'ésser expressa, per mitjà d'una llei, per a una matèria concreta i amb la determinació d'un termini per a fer-ne ús. La delegació s'exhaureix quan el Govern publica el decret legislatiu corresponent o quan el Govern es troba en funcions.

3. Quan es tracti d'autoritzar el Govern per a formular un nou text articulat, les lleis de delegació han de fixar les bases a les quals s'ha d'ajustar el Govern en l'exercici de la delegació legislativa. Quan es tracti d'autoritzar el Govern a refundre textos legals, les lleis han de determinar l'abast i els criteris de la refosa.

4. El control de la legislació delegada és regulat pel Reglament del Parlament. Les lleis de delegació també poden establir un règim de control especial per als decrets legislatius.

ARTICLE 64. DECRETS LLEI

1. En cas d'una necessitat extraordinària i urgent, el Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals sota la forma de decret llei. No poden ésser objecte de decret llei la reforma de l'Estatut, les lleis de desenvolupament bàsic, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i els deures dels ciutadans de Catalunya i el pressupost de la Generalitat.

2. Els decrets llei resten derogats si en el termini improrrogable de trenta dies subsegüents a la promulgació no són validats expressament pel Parlament després d'un debat i una votació de totalitat.

3. El Parlament pot tramitar els decrets llei com a projectes de llei pel procediment d'urgència, dins el termini establert per l'apartat 2.

ARTICLE 65. PROMULGACIO I PUBLICACIO DE LES LLEIS

Les lleis de Catalunya són promulgades, en nom del rei, pel president o presidenta de la Generalitat, el qual n'ordena la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* dins del termini de quinze dies des de l'aprovació i en el *Boletín Oficial del Estado*. A l'efecte de l'entrada en vigor, regeix la data de publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. La versió oficial en castellà és la traducció elaborada per la Generalitat.

ARTICLE 66. CAUSES DE FINIMENT DE LA LEGISLATURA

La legislatura fineix per expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions. També pot finir anticipadament si no té lloc la investidura del president o presidenta de la Generalitat, o per dissolució anticipada, acordada pel president o presidenta de la Generalitat.

CAPÍTOL II. EL PRESIDENT O PRESIDENTA DE LA GENERALITAT

ARTICLE 67. ELECCIO, NOMENAMENT, ESTATUT PERSONAL, CESSAMENT I COMPETÈNCIES

1. El president o presidenta té la més alta representació de la Generalitat i dirigeix l'acció del Govern. També té la representació ordinària de l'Estat a Catalunya.

2. El president o presidenta de la Generalitat és elegit pel Parlament d'entre els seus membres. Es pot regular per llei la limitació de mandats.

3. Si, un cop transcorreguts dos mesos des de la primera votació d'investidura, cap candidat o candidata no és elegit, el Parlament resta dissolt automàticament i el president o presidenta de la Generalitat convoca eleccions de manera immediata, que han de tenir lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

4. El president o presidenta de la Generalitat és nomenat pel rei. La proposta de nomenament és contrasignada pel president o presidenta del Parlament i pel president o presidenta del Govern de l'Estat.

5. Una llei del Parlament regula l'estatut personal del president o presidenta de la Generalitat. Als efectes de precedències i protocol a Catalunya, el president o presidenta de la Generalitat té la posició preeminent, immediatament després del rei.

6. Com a representant ordinari de l'Estat a Catalunya, correspon al president o presidenta:

a) Promulgar, en nom del rei, les lleis, els decrets llei i els decrets legislatius de Catalunya i ordenar-ne la publicació.

b) Ordenar la publicació dels nomenaments dels càrrecs institucionals de l'Estat a Catalunya.

c) Demanar la col·laboració a les autoritats de l'Estat que exerceixen funcions públiques a Catalunya.

d) Les altres funcions que determinin les lleis.

7. El president o presidenta de la Generalitat cessa per renovació del Parlament a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics.

8. El conseller primer o consellera primera, si n'hi ha, o el conseller o consellera que determini la llei supleix i substitueix el president o presidenta de la Generalitat en els casos d'absència, malaltia, cessament per causa d'incapacitat i defunció. La suplència i la substitució no permeten en cap cas exercir les atribucions del president o presidenta relatives al plantejament d'una qüestió de confiança, la designació i el cessament dels consellers i la dissolució anticipada del Parlament.

9. El president o presidenta de la Generalitat, si no ha nomenat un conseller primer o consellera primera, pot delegar temporalment funcions executives en un dels consellers.

CAPÍTOL III. EL GOVERN I L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT

SECCIÓ PRIMERA. EL GOVERN

ARTICLE 68. FUNCIONS, COMPOSICIÓ, ORGANITZACIÓ I CESSAMENT

1. El Govern és l'òrgan superior col·legiat que dirigeix l'acció política i l'Administració de la Generalitat. Exerceix la funció executiva i la potestat reglamentària d'acord amb aquest Estatut i les lleis.

2. El Govern es compon del president o presidenta de la Generalitat, el conseller primer o consellera primera, si escau, i els consellers.

3. Una llei ha de regular l'organització, el funcionament i les atribucions del Govern.

4. El Govern cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat.

5. Els actes, les disposicions generals i les normes que emanen del Govern o de l'Administració de la Generalitat han d'ésser publicats en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. Aquesta publicació és suficient, a tots els efectes, per a l'eficàcia dels actes i per a l'entrada en vigor de les disposicions generals i les normes.

ARTICLE 69. EL CONSELLER PRIMER O CONSELLERA PRIMERA

El president o presidenta de la Generalitat per decret pot nomenar i separar un conseller primer o consellera primera, de la qual cosa ha de donar compte al Parlament. El conseller primer o consellera primera és membre del Govern. El conseller primer o consellera primera, d'acord amb el que estableix la llei, té funcions pròpies, a més de les delegades pel president o presidenta.

ARTICLE 70. ESTATUT PERSONAL DELS MEMBRES DEL GOVERN

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers, durant llurs mandats i pels actes presumptament delictius comesos al territori de Catalunya, no poden ésser detinguts ni retinguts llevat del cas de delictes flagrants.

2. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya decidir sobre la inculpació, el processament i l'enjudiciament del president o presidenta de la Generalitat i dels consellers. Fora del territori de Catalunya la responsabilitat penal és exigible en els mateixos termes davant la Sala Penal del Tribunal Suprem.

SECCIÓ SEGONA. L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT

ARTICLE 71. DISPOSICIONS GENERALS I PRINCIPIS D'ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT

1. L'Administració de la Generalitat és l'organització que exerceix les funcions executives atribuïdes per aquest Estatut a la Generalitat. Té la condició d'administració estatal ordinària d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis, sens perjudici de les competències que corresponen a l'Administració local.

2. L'Administració de la Generalitat serveix amb objectivitat els interessos generals i actua amb submissió plena a les lleis i al dret.

3. L'Administració de la Generalitat actua d'acord amb els principis de coordinació i transversalitat, amb la finalitat de garantir la integració de les polítiques públiques.

4. L'Administració de la Generalitat, d'acord amb el principi de transparència, ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans en puguin avaluar la gestió.

5. L'Administració de la Generalitat exerceix les seves funcions al territori d'acord amb els principis de desconcentració i de descentralització.

6. Les lleis han de regular l'organització de l'Administració de la Generalitat i han de determinar en tot cas:

a) Les modalitats de descentralització funcional i les diverses formes de personificació pública i privada que pot adoptar l'Administració de la Generalitat.

b) Les formes d'organització i de gestió dels serveis públics.

c) L'actuació de l'Administració de la Generalitat en règim de dret privat, i també la participació del sector privat en l'execució de les polítiques públiques i la prestació dels serveis públics.

7. S'ha de regular per llei l'estatut jurídic del personal al servei de l'Administració de la Generalitat, incloent-hi, en tot cas, el règim d'incompatibilitats, la garantia de formació i actualització dels coneixements i la praxi necessària per a l'exercici de les funcions públiques.

ARTICLE 72. ÒRGANS CONSULTIUS DEL GOVERN

1. La Comissió Jurídica Assessorada és l'alt òrgan consultiu del Govern. Una llei del Parlament en regula la composició i les funcions.

2. El Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya és l'òrgan consultiu i d'assessorament del Govern en matèries socioeconòmiques, laborals i ocupacionals. Una llei del Parlament en regula la composició i les funcions.

CAPÍTOL IV. RELACIONS ENTRE EL PARLAMENT I EL GOVERN

ARTICLE 73. DRETS I OBLIGACIONS DELS MEMBRES DEL GOVERN ENVERS EL PARLAMENT

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers tenen el dret d'assistir a les reunions del Ple i de les comissions parlamentàries i prendre-hi la paraula.

2. El Parlament pot requerir al Govern i als seus membres la informació que consideri necessària per a l'exercici de les seves funcions. També en pot requerir la presència al Ple i a les comissions, en els termes que estableix el Reglament del Parlament.

ARTICLE 74. RESPONSABILITAT POLÍTICA DEL GOVERN I DELS SEUS MEMBRES

1. El president o presidenta de la Generalitat i els consellers responen políticament davant el Parlament de forma solidària, sens perjudici de la responsabilitat directa de cadascun d'ells.

2. La delegació de funcions del president o presidenta de la Generalitat no l'eximeix de la seva responsabilitat política davant el Parlament.

ARTICLE 75. DISSOLUCIÓ ANTICIPADA DEL PARLAMENT

El president o presidenta de la Generalitat, amb la deliberació prèvia del Govern i sota la seva exclusiva responsabilitat, pot dissoldre el Parlament. Aquesta facultat no pot ésser exercida quan estigui en tràmit una moció de censura i tampoc si no ha transcorregut un

any com a mínim des de la darrera dissolució per aquest procediment. El decret de dissolució ha d'establir la convocatòria de noves eleccions, que han de tenir lloc entre els quaranta i els seixanta dies següents a la data de publicació del decret en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

CAPÍTOL V. ALTRES INSTITUCIONS DE LA GENERALITAT

SECCIÓ PRIMERA. EL CONSELL DE GARANTIES ESTATUTÀRIES

ARTICLE 76. FUNCIONS

1. El Consell de Garanties Estatutàries és la institució de la Generalitat que vetlla per l'adequació a aquest Estatut i a la Constitució de les disposicions de la Generalitat en els termes que estableix l'apartat 2.

2. El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar, en els termes que estableixi la llei, en els casos següents:

a) L'adequació a la Constitució dels projectes i les proposicions de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya abans que el Parlament els aprovi.

b) L'adequació a aquest Estatut i a la Constitució dels projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets llei sotmesos a convalidació del Parlament.

c) L'adequació a aquest Estatut i a la Constitució dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern.

d) L'adequació dels projectes i les proposicions de llei i dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern a l'autonomia local en els termes que garanteix aquest Estatut.

3. El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans de la interposició del recurs d'inconstitucionalitat pel Parlament o pel Govern, abans de la interposició de conflicte de competència pel Govern i abans de la interposició de conflicte en defensa de l'autonomia local davant el Tribunal Constitucional.

4. Els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries tenen caràcter vinculant amb relació als projectes de llei i les proposicions de llei del Parlament que desenvolupin o afectin drets reconeguts per aquest Estatut.

ARTICLE 77. COMPOSICIÓ I FUNCIONAMENT

1. El Consell de Garanties Estatutàries és format per membres nomenats pel president o presidenta de la Generalitat entre juristes de reconeguda competència. Dues terceres parts dels membres del Consell són proposades pel Parlament per majoria de tres cinquenes parts dels diputats i una tercera part és proposada pel Govern.

2. Els membres del Consell de Garanties Estatutàries han d'elegir d'entre ells el president o presidenta.

3. Una llei del Parlament regula la composició i el funcionament del Consell de Garanties Estatutàries, l'estatut dels membres i els procediments relatius a l'exer-

cici de les seves funcions. Es poden ampliar per llei les funcions dictaminadores del Consell de Garanties Estatutàries que estableix aquest Estatut sense atribuir-los caràcter vinculant.

4. El Consell de Garanties Estatutàries té autonomia orgànica, funcional i pressupostària d'acord amb la llei.

SECCIÓ SEGONA. EL SÍNDIC DE GREUGES

ARTICLE 78. FUNCIONS I RELACIONS AMB ALTRES INSTITUCIONS ANÀLOGUES

1. El Síndic de Greuges té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats que reconeixen la Constitució i aquest Estatut. Amb aquesta finalitat supervisa amb caràcter exclusiu l'activitat de l'Administració de la Generalitat, la dels organismes públics o privats vinculats que en depenen, la de les empreses privades que gestionen serveis públics o compleixen activitats d'interès general o universal o activitats equivalents de manera concertada o indirecta i la de les persones amb un vincle contractual amb les administracions públiques. Així mateix, supervisa l'activitat de l'Administració local de Catalunya i la dels organismes públics o privats vinculats que en depenen. També pot estendre el seu control a l'Administració de l'Estat a Catalunya, en els termes que estableixin els acords de cooperació amb el Defensor del Poble.

2. El Síndic de Greuges pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets llei sotmesos a convalidació del Parlament, quan regulen drets reconeguts per aquest Estatut.

3. El Síndic de Greuges pot establir relacions de col·laboració amb els defensors locals de la ciutadania i altres figures anàlogues creades en l'àmbit públic i el privat.

4. Les administracions públiques de Catalunya i les altres entitats i persones a què fa referència l'apartat 1 tenen l'obligació de cooperar amb el Síndic de Greuges. S'han de regular per llei les sancions i els mecanismes destinats a garantir el compliment d'aquesta obligació.

ARTICLE 79. DESIGNACIÓ I ESTATUT DEL SÍNDIC DE GREUGES

1. El síndic o síndica de greuges és elegit pel Parlament per majoria de tres cinques parts dels seus membres.

2. El síndic o síndica de greuges exerceix les seves funcions amb imparcialitat i independència, és inviolable per les opinions expressades en l'exercici de les seves funcions, és inamovible i només pot ésser destituït i suspès per les causes que estableix la llei.

3. S'han de regular per llei l'estatut personal del Síndic de Greuges, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i les atribucions de la institució. El Síndic de Greuges gaudeix d'autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària d'acord amb les lleis.

SECCIÓ TERCERA. LA SINDICATURA DE COMPTES

ARTICLE 80. FUNCIONS I RELACIONS AMB EL TRIBUNAL DE COMPTES

1. La Sindicatura de Comptes és l'òrgan fiscalitzador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control d'eficiència de la Generalitat, dels ens locals i de la resta del sector públic de Catalunya.

2. La Sindicatura de Comptes depèn orgànicament del Parlament, exerceix les seves funcions per delegació d'aquest i amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària, d'acord amb les lleis.

3. La Sindicatura de Comptes i el Tribunal de Comptes han d'establir les seves relacions de cooperació per mitjà d'un conveni. En aquest conveni s'han d'establir els mecanismes de participació en els procediments jurisdiccionals sobre responsabilitat comptable.

ARTICLE 81. COMPOSICIÓ, FUNCIONAMENT I ESTATUT PERSONAL

1. La Sindicatura de Comptes és formada per síndics designats pel Parlament per majoria de tres cinques parts. Els síndics elegeixen d'entre ells el síndic o síndica major.

2. S'han de regular per llei l'estatut personal, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i el funcionament de la Sindicatura de Comptes.

SECCIÓ QUARTA. REGULACIÓ DEL CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA

ARTICLE 82. EL CONSELL DE L'AUDIOVISUAL DE CATALUNYA

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya és l'autoritat reguladora independent en l'àmbit de la comunicació audiovisual pública i privada. El Consell actua amb plena independència del Govern de la Generalitat en l'exercici de les seves funcions. Una llei del Parlament ha d'establir els criteris d'elecció dels seus membres i els seus àmbits específics d'actuació.

CAPÍTOL VI. EL GOVERN LOCAL

SECCIÓ PRIMERA. ORGANITZACIÓ TERRITORIAL LOCAL

ARTICLE 83. ORGANITZACIÓ DEL GOVERN LOCAL DE CATALUNYA

1. Catalunya estructura la seva organització territorial bàsica en municipis i vegueries.

2. L'àmbit supramunicipal és constituït, en tot cas, per les comarques, que ha de regular una llei del Parlament.

3. Els altres ens supramunicipals que creï la Generalitat es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis.

ARTICLE 84. COMPETÈNCIES LOCALS

1. Aquest Estatut garanteix als municipis un nucli de competències pròpies que han d'ésser exercides per aquestes entitats amb plena autonomia, subjecta només a control de constitucionalitat i de legalitat.

2. Els governs locals de Catalunya tenen en tot cas competències pròpies en les matèries següents:

a) L'ordenació i la gestió del territori, l'urbanisme i la disciplina urbanística i la conservació i el manteniment dels béns de domini públic local.

b) La planificació, la programació i la gestió d'habitatge públic i la participació en la planificació en sòl municipal de l'habitatge de protecció oficial.

c) L'ordenació i la prestació de serveis bàsics a la comunitat.

d) La regulació i la gestió dels equipaments municipals.

e) La regulació de les condicions de seguretat en les activitats organitzades en espais públics i en els locals de concurrència pública. La coordinació mitjançant la Junta de Seguretat dels diversos cossos i forces presents al municipi.

f) La protecció civil i la prevenció d'incendis.

g) La planificació, l'ordenació i la gestió de l'educació infantil i la participació en el procés de matriculació en els centres públics i concertats del terme municipal, el manteniment i l'aprofitament, fora de l'horari escolar, dels centres públics i el calendari escolar.

h) La circulació i els serveis de mobilitat i la gestió del transport de viatgers municipal.

i) La regulació de l'establiment d'autoritzacions i promocions de tot tipus d'activitats econòmiques, especialment les de caràcter comercial, artesanal i turístic i foment de l'ocupació.

j) La formulació i la gestió de polítiques per a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible.

k) La regulació i la gestió dels equipaments esportius i de lleure i promoció d'activitats.

l) La regulació de l'establiment d'infraestructures de telecomunicacions i prestació de serveis de telecomunicacions.

m) La regulació i la prestació dels serveis d'atenció a les persones, dels serveis socials públics d'assistència primària i foment de les polítiques d'acollida dels immigrants.

n) La regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que es duen a terme a les platges, als rius, als llacs i a la muntanya.

3. La distribució de les responsabilitats administratives en les matèries a què fa referència l'apartat 2 entre les diverses administracions locals ha de tenir en compte llur capacitat de gestió i es regeix per les lleis aprovades pel Parlament, pel principi de subsidiarietat, d'acord amb el que estableix la Carta europea de l'autonomia local, pel principi de diferenciació, d'acord amb les característiques que presenta la realitat municipal, i pel principi de suficiència financera.

4. La Generalitat ha de determinar i fixar els mecanismes per al finançament dels nous serveis derivats de l'ampliació de l'espai competencial dels governs locals.

ARTICLE 85. EL CONSELL DE GOVERNOS LOCALS

El Consell de Governos Locals és l'òrgan de representació de municipis i vegueries en les institucions de la Generalitat. El Consell ha d'ésser escoltat en la tramitació parlamentària de les iniciatives legislatives que afecten de manera específica les administracions locals i en la tramitació de plans i normes reglamentàries de caràcter idèntic. Una llei del Parlament regula la composició, l'organització i les funcions del Consell de Governos Locals.

SECCIÓ SEGONA. EL MUNICIPI

ARTICLE 86. EL MUNICIPI I L'AUTONOMIA MUNICIPAL

1. El municipi és l'ens local bàsic de l'organització territorial de Catalunya i el mitjà essencial de participació de la comunitat local en els afers públics.

2. El govern i l'administració municipals corresponen a l'ajuntament, format per l'alcalde o alcaldessa i els regidors. S'han d'establir per llei els requisits que s'han de complir per a l'aplicació del règim de consell obert.

3. Aquest Estatut garanteix al municipi l'autonomia per a l'exercici de les competències que té encomanades i la defensa dels interessos propis de la col·lectivitat que representa.

4. Els actes i els acords adoptats pels municipis no poden ésser objecte de control d'oportunitat per cap altra administració.

5. Correspon a la Generalitat el control de l'adequació a l'ordenament jurídic dels actes i els acords adoptats pels municipis i, si escau, la impugnació corresponent davant la jurisdicció contenciosa administrativa, sens perjudici de les accions que l'Estat pugui emprendre en defensa de les seves competències.

6. Els regidors són elegits pels veïns dels municipis per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret.

7. Les concentracions de població que dins d'un municipi formin nuclis separats es poden constituir en entitats municipals descentralitzades. La llei els ha de garantir la descentralització i la capacitat suficients per a dur a terme les activitats i prestar els serveis de llur competència.

ARTICLE 87. PRINCIPIS D'ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT I POTESTAT NORMATIVA

1. Els municipis disposen de plena capacitat d'autoorganització dins el marc de les disposicions generals establertes per llei en matèria d'organització i funcionament municipal.

2. Els municipis tenen dret a associar-se amb altres i a cooperar entre ells i amb altres ens públics per a exercir llurs competències, i també per a complir tasques d'interès comú. A aquests efectes, tenen capacitat per a establir convenis i crear mancomunitats, consorcis i associacions i participar-hi, i també adoptar altres for-

mes d'actuació conjunta. Les lleis no poden limitar aquest dret si no és per a garantir l'autonomia dels altres ens que la tenen reconeguda.

3. Els municipis tenen potestat normativa, com a expressió del principi democràtic en què es fonamenten, en l'àmbit de llurs competències i en els altres sobre els quals es projecta llur autonomia.

ARTICLE 88. PRINCIPI DE DIFERENCIACIÓ

Les lleis que afecten el règim jurídic, orgànic, funcional, competencial i financer dels municipis han de tenir en compte necessàriament les diferents característiques demogràfiques, geogràfiques, funcionals, organitzatives, de dimensió i de capacitat de gestió que tenen.

ARTICLE 89. RÈGIM ESPECIAL DEL MUNICIPI DE BARCELONA

El municipi de Barcelona disposa d'un règim especial establert per llei del Parlament. L'Ajuntament de Barcelona té iniciativa per a proposar la modificació d'aquest règim especial i, d'acord amb les lleis i el Reglament del Parlament, ha de participar en l'elaboració dels projectes de llei que incideixen en aquest règim especial i ha d'ésser consultat en la tramitació parlamentària d'altres iniciatives legislatives sobre el seu règim especial.

SECCIÓ TERCERA. LA VEGUERIA

ARTICLE 90. LA VEGUERIA

1. La vegueria és l'àmbit territorial específic per a l'exercici del govern intermunicipal de cooperació local i té personalitat jurídica pròpia. La vegueria també és la divisió territorial adoptada per la Generalitat per a l'organització territorial dels seus serveis.

2. La vegueria, com a govern local, té naturalesa territorial i gaudeix d'autonomia per a la gestió dels seus interessos.

ARTICLE 91. EL CONSELL DE VEGUERIA

1. El govern i l'administració autònoma de la vegueria corresponen al consell de vegueria, format pel president o presidenta i pels consellers de vegueria.

2. El president o presidenta de vegueria és escollit pels consellers de vegueria d'entre els seus membres.

3. Els consells de vegueria substitueixen les diputacions. La creació, la modificació i la supressió i també l'establiment del règim jurídic de les vegueries es regulen per una llei del Parlament.

SECCIÓ QUARTA. LA COMARCA I ELS ALTRES ENS LOCALS SUPRAMUNICIPALS

ARTICLE 92. LA COMARCA

1. La comarca es configura com a ens local amb personalitat jurídica pròpia i és formada per municipis per a la gestió de competències i serveis locals.

2. La creació, la modificació i la supressió de les comarques, i també l'establiment del règim jurídic d'aquests ens, es regulen per una llei del Parlament.

ARTICLE 93. ELS ALTRES ENS LOCALS SUPRAMUNICIPALS

Els altres ens locals supramunicipals es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis i en el reconeixement de les àrees metropolitanes. La creació, la modificació i la supressió, i també l'establiment del règim jurídic d'aquests ens, es regulen per una llei del Parlament.

CAPÍTOL VII. L'ORGANITZACIÓ INSTITUCIONAL PRÒPIA DE L'ARAN

ARTICLE 94. RÈGIM JURÍDIC

1. L'Aran disposa d'un règim jurídic especial establert per llei del Parlament. Per mitjà d'aquest règim es reconeix l'especificitat de l'organització institucional i administrativa de l'Aran i se'n garanteix l'autonomia per a ordenar i gestionar els afers públics del seu territori.

2. La institució de Govern de l'Aran és el Conselh Generau, que és format pel Síndic, el Plen des Conselhèrs e Conselhères Generaus i la Comission d'Auditors de Compdes. El síndic o síndica és la més alta representació i l'ordinària de la Generalitat a l'Aran.

3. La institució de govern de l'Aran és elegida per mitjà de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret, en la forma establerta per llei.

4. El Conselh Generau té competència en les matèries que determini la llei reguladora del règim especial de l'Aran i la resta de lleis aprovades pel Parlament i les facultats que la llei li atribueix, en especial, en les actuacions de muntanya. L'Aran, per mitjà de la seva institució representativa, ha de participar en l'elaboració de les iniciatives legislatives que afecten el seu règim especial.

5. Una llei del Parlament estableix els recursos financers suficients perquè el Conselh Generau pugui prestar els serveis de la seva competència.

TÍTOL III. DEL PODER JUDICIAL A CATALUNYA

CAPÍTOL I. EL TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA I EL FISCAL O LA FISCAL SUPERIOR DE CATALUNYA

ARTICLE 95. EL TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA DE CATALUNYA

1. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l'òrgan jurisdiccional en què culmina l'organització judicial a Catalunya i és competent, en els termes establerts per la llei orgànica corresponent, per a conèixer dels recursos i dels procediments en els diversos ordres jurisdiccional i per a tutelar els drets reconeguts per aquest Estatut. En tot cas, el Tribunal Superior de Jus-

tícia de Catalunya és competent en els ordres jurisdiccionals civil, penal, contencions administratiu, social i mercantil i en els altres que es puguin crear en el futur.

2. Les successives instàncies de processos judicials iniciats a Catalunya s'esgoten davant els tribunals situats al territori de Catalunya i, si escau, davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, àdhuc en seu de recurs extraordinari, sens perjudici del recurs per a la unificació de doctrina que estableixi la llei de la competència del Tribunal Suprem.

3. Correspon en exclusiva al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la unificació de la interpretació del dret de Catalunya, i també la funció de cassació en matèria de dret estatal, llevat, en aquest darrer cas, de la competència reservada al Tribunal Suprem per a la unificació de doctrina.

4. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la resolució dels recursos extraordinaris de revisió que autoritzi la llei contra les resolucions fermes dictades pels òrgans judicials de Catalunya.

5. El president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és el representant del poder judicial a Catalunya. És nomenat pel rei, a proposta del Consell General del Poder Judicial, a partir d'una terna presentada pel Consell de Justícia de Catalunya entre magistrats amb un mínim de quinze anys d'exercici, dels quals cinc han d'ésser a Catalunya. El president o presidenta de la Generalitat ordena que se'n publiqui el nomenament en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

6. Els presidents de sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya són nomenats a proposta del Consell General del Poder Judicial, a partir de les corresponents ternes presentades pel Consell de Justícia de Catalunya.

ARTICLE 96. EL FISCAL O LA FISCAL SUPERIOR DE CATALUNYA

1. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya és el fiscal o la fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i representa el Ministeri Fiscal a Catalunya.

2. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya és designat pel Govern de l'Estat a partir d'una terna proposada pel Govern.

3. El president o presidenta de la Generalitat ordena la publicació del nomenament del fiscal o la fiscal superior de Catalunya en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

4. El fiscal o la fiscal superior de Catalunya ha de trametre una còpia de la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant aquest dins dels sis mesos següents al dia en què es fa pública.

5. Les funcions del fiscal o la fiscal superior de Catalunya són les que estableix l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal, les que determini una llei del Parlament i les que li siguin delegades.

CAPÍTOL II. EL CONSELL DE JUSTÍCIA DE CATALUNYA

ARTICLE 97. EL CONSELL DE JUSTÍCIA DE CATALUNYA

El Consell de Justícia de Catalunya és l'òrgan de govern del poder judicial a Catalunya. Actua com a òrgan desconcentrat del Consell General del Poder Judicial, sens perjudici de les competències d'aquest darrer.

ARTICLE 98. ATRIBUCIONS

1. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya són les que estableixen aquest Estatut, la Llei orgànica del poder judicial, les lleis que aprovi el Parlament i les que, si escau, li delegui el Consell General del Poder Judicial.

2. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya respecte als òrgans jurisdiccionals situats al territori de Catalunya són, en tot cas, les següents:

a) Proposar al Consell General del Poder Judicial la designació del president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, i també la designació dels presidents de sala del dit Tribunal Superior i dels presidents de les audiències provincials.

b) Expedir els nomenaments i els cessaments dels jutges i magistrats incorporats a la carrera judicial temporalment amb funcions d'assistència, suport o substitució, i també determinar l'adscripció d'aquests jutges i magistrats als òrgans judicials que requereixin mesures de reforç.

c) Instruir expedients i imposar sancions per faltes lleus i greus comeses per jutges i magistrats, i conèixer dels recursos contra les sancions imposades pels òrgans de govern interior.

d) Participar en la planificació de la inspecció de jutjats i tribunals, ordenar-ne la inspecció i la vigilància i fer propostes en aquest àmbit, atendre les ordres d'inspecció dels jutjats i tribunals que insti el Govern i donar compte de la resolució i de les mesures adoptades.

e) Resoldre els recursos d'alçada interposats contra els acords de la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i dels altres òrgans de govern dels tribunals i jutjats de Catalunya.

f) Desenvolupar i, quan escaigui, aplicar, en l'àmbit de Catalunya, els reglaments del Consell General del Poder Judicial.

g) Informar sobre les propostes de revisió, delimitació i modificació de les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals i sobre les propostes de creació de seccions i jutjats.

h) Presentar una memòria anual al Parlament sobre l'estat i el funcionament de l'Administració de justícia a Catalunya.

i) El control de la legalitat dels acords de la Sala de Govern, dels presidents dels tribunals, audiències i sales, de les juntes de jutges i dels jutges degans.

j) Totes les funcions que li atribueixin la Llei orgànica del poder judicial i les lleis del Parlament, i les que li delegui el Consell General del Poder Judicial.

3. Les resolucions del Consell de Justícia de Catalunya en matèria de nomenaments, autoritzacions, llicències i permisos s'han d'adoptar d'acord amb els criteris aprovats per reglament pel Consell General del Poder Judicial.

4. El Consell de Justícia de Catalunya, per mitjà del seu president o presidenta, ha de comunicar al Consell General del Poder Judicial les resolucions que dicti i les iniciatives que emprengui i ha de facilitar la informació que li sigui demanada.

ARTICLE 99. COMPOSICIÓ, ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT

1. El Consell de Justícia de Catalunya és integrat pel president o presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que el presideix, i per sis membres nomenats per un període de sis anys no renovables pel Consell General del Poder Judicial a proposta del Parlament aprovada per majoria de tres cinquenes parts. Tres d'aquests membres han d'ésser jutges o magistrats de carrera que faci almenys cinc anys que exerceixen llurs funcions a Catalunya. Els altres tres han d'ésser juristes de competència reconeguda, residents a Catalunya, amb més de quinze anys d'exercici professional. La renovació dels membres del Consell de Justícia de Catalunya s'ha de fer per terços en els termes establerts per la llei.

2. Els vocals territorials del Consell General del Poder Judicial adscrits a Catalunya poden assistir, amb veu i sense vot, a les reunions del Consell de Justícia de Catalunya, a instància pròpia o del Consell de Justícia de Catalunya.

3. L'estatut dels membres del Consell de Justícia de Catalunya és el que estableix la llei per als membres del Consell General del Poder Judicial.

4. El Consell de Justícia de Catalunya aprova el seu reglament intern d'organització i funcionament.

ARTICLE 100. CONTROL DELS ACTES DEL CONSELL DE JUSTÍCIA DE CATALUNYA

1. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya que afectin l'estatut de jutges i magistrats i els que adopti en l'exercici de competències prèviament delegades pel Consell General del Poder Judicial o atribuïdes per llei són impugnables en recurs d'alçada davant el Consell General del Poder Judicial.

2. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya que no siguin impugnables en alçada davant el Consell General del Poder Judicial es poden impugnar per la via contenciosa administrativa davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

CAPÍTOL III. COMPETÈNCIES DE LA GENERALITAT SOBRE L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA

ARTICLE 101. OPOSICIONS I CONCURSOS

1. La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya, segons que correspongui, la convocatò-

ria d'oposicions i concursos per a cobrir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals a Catalunya.

2. El Consell de Justícia de Catalunya convoca les oposicions i els concursos per a cobrir les places vacants de jutges i magistrats a Catalunya, d'acord amb el Consell General del Poder Judicial.

3. Les oposicions i els concursos per a places vacants de fiscals a Catalunya són convocats pel Govern, d'acord amb la Fiscalia General de l'Estat i la Fiscalia Superior de Catalunya. La Generalitat participa en el tribunal qualificador de les proves i en la comissió de selecció.

4. Les proves dels concursos i les oposicions regulats per aquest article poden fer-se en qualsevol de les dues llengües oficials a Catalunya.

ARTICLE 102. REQUISITS DEL PERSONAL JUDICIAL I DE LA RESTA DEL PERSONAL AL SERVEI DE L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA A CATALUNYA

1. Per a ocupar una plaça de magistrat o magistrada, jutge o jutgessa o fiscal a Catalunya, els candidats són admesos en igualtat de drets. Han d'acreditar un coneixement adequat i suficient del català per a fer efectius els drets lingüístics dels ciutadans en la forma i amb l'abast que determini la llei.

2. Els magistrats i els jutges que ocupin una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement suficient del dret propi de Catalunya en la forma i amb l'abast que determini la llei.

3. El coneixement suficient del català i del dret propi de Catalunya és en tot cas un requisit per a obtenir una plaça en els corresponents concursos de trasllat.

4. Els secretaris judicials i tot el personal al servei de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya han d'acreditar el coneixement del català que s'exigeix al personal de l'Administració de la Generalitat.

5. Correspon al Consell de Justícia de Catalunya comprovar el compliment de les condicions que estableix aquest article en l'accés a les places dels òrgans judicials, de l'Administració de justícia i de la Fiscalia a Catalunya.

ARTICLE 103. MITJANS PERSONALS

1. Correspon a la Generalitat la competència legislativa sobre el personal no judicial al servei de l'Administració de justícia, inclosos els secretaris judicials i els metges forenses, sense cap altre límit que el respecte de l'estatut d'aquest personal establert directament per la Llei orgànica del poder judicial. Aquesta competència inclou, en tot cas, la regulació de:

- L'organització d'aquest personal en cossos i escales.
- El procés de selecció.
- La promoció interna, la formació inicial i la formació continuada.
- La provisió de destinacions i ascensos.
- Les situacions administratives.
- El règim de retribucions.

- g) La jornada laboral i l'horari de treball.
- h) L'ordenació de l'activitat professional i les funcions.
- i) Les llicències, els permisos, les vacances i les incompatibilitats.
- j) El registre de personal.
- k) El règim disciplinari.

2. S'han de crear per llei del Parlament els cossos de funcionaris al servei de l'Administració de justícia que depenen de la funció pública de la Generalitat.

3. Correspon a la Generalitat la competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial al servei de l'Administració de justícia, inclosos els secretaris judicials i els metges forenses. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) Aprovar l'oferta d'ocupació pública.
- b) Convocar i resoldre tots els processos de selecció, i l'adscripció als llocs de treball.
- c) Nomenar els funcionaris que superin els processos selectius.
- d) Impartir la formació, prèvia i continuada.
- e) Elaborar les relacions de llocs de treball.
- f) Convocar i resoldre tots els processos de provisió de llocs de treball.
- g) Convocar i resoldre tots els processos de promoció interna.
- h) Gestionar el Registre de Personal, coordinat amb l'estatal.
- i) Efectuar tota la gestió d'aquest personal, en aplicació del seu règim estatutari i retributiu.
- j) Exercir la potestat disciplinària i imposar les sancions que escaigui, inclosa la separació del servei.
- k) Exercir totes les altres funcions que siguin necessàries per a garantir una gestió eficaç i eficient dels recursos humans al servei de l'Administració de justícia.

4. Els cossos de personal no judicial al servei de l'Administració de justícia a Catalunya integren la funció pública de la Generalitat.

5. La Generalitat disposa de competència exclusiva sobre el personal interí i laboral al servei de l'Administració de justícia.

ARTICLE 104. MITJANS MATERIALS

1. La Generalitat disposa de competència exclusiva sobre els mitjans materials de l'Administració de justícia a Catalunya.

2. La competència exclusiva a què fa referència l'apartat 1 inclou en tot cas:

- a) La construcció i la reforma dels edificis judicials i de la fiscalia.
- b) La provisió de béns mobles i materials per a les dependències judicials i fiscals.
- c) La configuració, la implantació i el manteniment de sistemes informàtics i de comunicació.

d) La gestió i la custòdia dels arxius, de les peces de convicció i dels efectes intervinguts, en tot allò que no tingui naturalesa jurisdiccional.

e) La gestió dels comptes de dipòsits i consignacions judicials i de llurs rendiments.

f) La gestió, la liquidació i la recaptació de les taxes judicials.

ARTICLE 105. OFICINA JUDICIAL, ÒRGANS I SERVEIS DE SUPORT

Correspon a la Generalitat determinar la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió de les oficines judicials i dels òrgans i els serveis de suport als òrgans jurisdiccional, incloent-hi la regulació de les institucions, els instituts i els serveis de medicina forense i de toxicologia.

ARTICLE 106. JUSTÍCIA GRATUÏTA I PROCEDIMENTS ARBITRALS I DE MEDIACIÓ I CONCILIACIÓ

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva per a ordenar els serveis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta.

2. La Generalitat pot establir els instruments i els procediments arbitrals i de mediació i conciliació en la resolució de conflictes en les matèries de la seva competència.

ARTICLE 107. DEMARCACIÓ, PLANTA I CAPITALITAT JUDICIALS

1. El Govern de la Generalitat, almenys cada cinc anys, amb l'informe previ del Consell de Justícia de Catalunya, ha de proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicials a Catalunya. Aquesta proposta, que és preceptiva, s'ha d'incloure en el projecte de llei que el Govern trameti a les Corts Generals.

2. La creació de seccions i jutjats i les modificacions de la planta judicial que no comportin reforma legislativa corresponen al Govern de la Generalitat, amb l'informe previ del Consell de Justícia de Catalunya.

3. La capitalitat de les demarcacions judicials és fixada per una llei del Parlament.

ARTICLE 108. JUSTÍCIA DE PAU I DE PROXIMITAT

1. La Generalitat té competència sobre la justícia de pau en els termes que estableixi la llei. Aquesta competència, en tot cas, inclou el nomenament dels jutges, per mitjà del Consell de Justícia de Catalunya. També es fa càrrec de llurs indemnitzacions i és la competent per a la provisió dels mitjans necessaris per a l'exercici de llurs funcions. Li correspon també la creació de les secretaries i llur provisió.

2. La Generalitat pot establir per llei, en les poblacions que es determini i d'acord amb el que estableix la llei orgànica del poder judicial, un sistema de justícia de proximitat que tingui per objectiu resoldre conflictes menors amb celeritat i eficàcia.

ARTICLE 109. CLÀUSULA SUBROGATÒRIA

La Generalitat exerceix, ultra les competències expressament atribuïdes per aquest Estatut, totes les funcions i les facultats que la Llei orgànica del poder judicial reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de justícia a Catalunya.

TÍTOL IV. DE LES COMPETÈNCIES

CAPÍTOL I. TIPOLOGIA DE LES COMPETÈNCIES

ARTICLE 110. COMPETÈNCIES EXCLUSIVES

1. Corresponen a la Generalitat, en l'àmbit de les seves competències exclusives, de manera íntegra i exclouent, amb l'únic límit que el de respectar les condicions bàsiques a què es refereix l'article 149.1.1 de la Constitució, la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva. Correspon únicament a la Generalitat l'exercici d'aquestes potestats i funcions, mitjançant les quals pot establir polítiques pròpies.

2. El dret català, en matèria de les competències exclusives de la Generalitat, és el dret aplicable al seu territori amb preferència sobre qualsevol altre.

ARTICLE 111. COMPETÈNCIES COMPARTIDES

En les matèries que l'Estatut atribueix a la Generalitat de forma compartida amb l'Estat, corresponen a la Generalitat la potestat legislativa i la integritat de la potestat reglamentària i de la funció executiva, en el marc dels principis, els objectius o els estàndards mínims que fixi l'Estat en normes amb rang de llei, llevat dels casos que estableixen expressament la Constitució i aquest Estatut. En l'exercici d'aquestes competències, la Generalitat pot establir polítiques pròpies. El Parlament ha de concretar per mitjà d'una llei l'efectivitat normativa i el desplegament d'aquestes disposicions estatals.

ARTICLE 112. COMPETÈNCIES EXECUTIVES

Correspon a la Generalitat, en les matèries en què aquest Estatut li atribueix la funció executiva, la potestat reglamentària, que comprèn l'aprovació de reglaments de desplegament i l'execució de la normativa de l'Estat dictada per a establir l'ordenació general de la matèria, i també la integritat de la funció executiva, que en tot cas inclou la potestat d'organització de la seva pròpia administració, les activitats de planificació i programació, les facultats d'intervenció administrativa, l'activitat registral, les potestats inspectores i sancionadores, l'execució de les subvencions i totes les altres funcions i activitats que l'ordenament atribueix a l'Administració pública.

ARTICLE 113. COMPETÈNCIES DE LA GENERALITAT I NORMATIVA DE LA UNIÓ EUROPEA

Correspon a la Generalitat el desplegament, l'aplicació i l'execució de la normativa de la Unió Europea quan afecti l'àmbit de les seves competències, en els termes que estableix el títol V.

ARTICLE 114. ACTIVITAT DE FOMENT

1. Correspon a la Generalitat, en les matèries de la seva competència, l'exercici de l'activitat de foment. Amb aquesta finalitat, d'acord amb el que disposen les lleis del Parlament, la Generalitat pot atorgar subvencions amb càrrec a fons propis, precisant-ne els objectius, regulant-ne les condicions d'atorgament i gestionant-ne la tramitació i la concessió.

2. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència exclusiva, l'especificació dels objectius als quals es destinen les subvencions estatals i comunitàries europees, i també la regulació de les condicions d'atorgament i la gestió, incloent-hi la tramitació i la concessió. Els fons estatals s'han de consignar com a ingressos propis de les finances de la Generalitat.

3. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència compartida, precisar normativament els objectius als quals es destinen les subvencions estatals i comunitàries europees, i també completar la regulació de les condicions d'atorgament i tota la gestió, incloent-hi la tramitació i la concessió.

4. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència executiva, la gestió de les subvencions estatals i comunitàries europees, incloent-hi la tramitació i la concessió.

ARTICLE 115. ABAST TERRITORIAL I EFECTES DE LES COMPETÈNCIES

1. L'àmbit material de les competències de la Generalitat està referit al territori de Catalunya, llevat dels supòsits a què fan referència expressament aquest Estatut i altres disposicions legals que estableixen l'eficàcia jurídica extraterritorial de les disposicions i els actes de la Generalitat.

2. La Generalitat, en els casos en què l'objecte de les seves competències té un abast territorial superior al del territori de Catalunya, exerceix les seves competències sobre la part d'aquest objecte situada al seu territori, sens perjudici del que estableix aquest Estatut per a cada matèria. En els supòsits en què la fragmentació de l'activitat pública sigui inviable, la Generalitat ha d'establir, d'acord amb els ens territorials amb competències sobre la matèria afectada, els instruments de col·laboració necessaris per a l'exercici de les competències en el territori respectiu. Només quan no sigui possible aquesta col·laboració, l'Estat, amb l'acord de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, pot establir mecanismes de coordinació per a l'exercici de les competències respectives.

CAPÍTOL II. MATÈRIES DE LES COMPETÈNCIES

ARTICLE 116. AGRICULTURA, RAMADERIA I APROFITAMENTS FORESTALS

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'agricultura i ramaderia, llevat del que especifica l'apartat 2. Aquesta competència exclusiva inclou en tot cas:

- a) La regulació i el desenvolupament de l'agricultura, la ramaderia, el sector agroalimentari i els serveis que hi estan vinculats.
- b) La regulació i l'execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles i ramaders i dels productes alimentaris que en derivin perquè puguin ésser objecte de comerç interior i exterior, i també la lluita contra els fraus en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries.
- c) La regulació de la participació de les organitzacions agràries i ramaderes i de les cambres agràries en organismes públics.
- d) La sanitat vegetal i animal en els casos en què no tingui efectes comprovats sobre la salut humana i la protecció dels animals.
- e) Les llavors i els planters i llurs registres, especialment tot allò relacionat amb els organismes genèticament modificats i la protecció de varietats vegetals.
- f) La regulació dels processos de producció, de les explotacions, de les estructures agràries i de llur règim jurídic.
- g) El desenvolupament integral i la protecció del món rural.
- h) La regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos de la forest, dels aprofitaments i els serveis forestals, del sòl agrari i de les vies pecuàries de Catalunya.
- i) La recerca, el desenvolupament, la transferència tecnològica, la innovació de les explotacions i les empreses agràries i alimentàries i la formació en aquestes matèries.
- j) Les fires i els certàmens agrícoles, forestals i ramaders.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la planificació de l'agricultura i la ramaderia.

ARTICLE 117. AIGUA I OBRES HIDRÀULIQUES

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'aigua de les conques hidrogràfiques intracomunitàries, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

- a) L'ordenació, la planificació i la gestió de l'aigua, superficial i subterrània, dels usos i els aprofitaments hidràulics i de les obres hidràuliques que no estiguin qualificades d'interès general.
- b) La planificació i l'adopció de mesures i instruments específics de gestió i protecció dels recursos hídrics i dels ecosistemes aquàtics i terrestres vinculats a l'aigua.
- c) Les mesures extraordinàries en cas de necessitat per a garantir el subministrament d'aigua.
- d) L'organització de l'administració hidràulica de Catalunya, incloent-hi la participació dels usuaris.
- e) La regulació i l'execució de les actuacions relatives a la concentració parcel·l·lària i a les obres de regatge.

2. Correspon a la Generalitat l'execució de la legislació estatal sobre el domini públic hidràulic i l'execució i l'explotació de les obres d'interès general.

3. La Generalitat participa en la planificació hidrològica i en els òrgans de gestió estatals dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que pertanyin a conques hidrogràfiques intercomunitàries. Correspon a la Generalitat, en tot cas, dins del seu àmbit territorial, la competència executiva sobre:

- a) Totes les facultats de policia del domini públic hidràulic.
- b) L'adopció de mesures de protecció i sanejament dels recursos hídrics i dels ecosistemes aquàtics.
- c) L'execució i l'explotació de les obres de titularitat estatal.
- d) La gestió de la part dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que passi per Catalunya, d'acord amb el que estableixen els apartats 1 i 2.

4. La Generalitat ha d'emetre un informe determinant per a qualsevol proposta de transvasament de conques que impliqui la modificació dels recursos hídrics del seu àmbit territorial.

5. La Generalitat és competent per a executar i regular la planificació hidrològica dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que passin per Catalunya o que hi fineixin provinents de territoris de fora de l'àmbit estatal espanyol, d'acord amb els mecanismes que estableix el títol V.

ARTICLE 118. ASSOCIACIONS I FUNDACIONS

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les associacions que acompleixen llur activitat majoritàriament a Catalunya o que, malgrat que no acompleixin majoritàriament llur activitat a Catalunya, hi tenen llur domicili i no acompleixen majoritàriament llur activitat en una altra comunitat autònoma. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La regulació de la denominació, de les finalitats, dels requisits de constitució, modificació, extinció i liquidació, del contingut mínim dels estatuts, dels òrgans de govern, dels drets i deures dels associats, de les obligacions de les associacions i de les associacions de caràcter especial.
- b) La determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les associacions, la declaració d'utilitat pública i el contingut i els requisits per a obtenir-la, amb els mateixos efectes que la declaració estatal.
- c) El registre d'associacions.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les fundacions que acompleixen llur activitat majoritàriament a Catalunya o que, malgrat que no acompleixin majoritàriament llur activitat a Catalunya, hi tenen llur domicili i no acompleixen majoritàriament llur activitat en una altra comunitat autònoma. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La regulació de la denominació, les finalitats i els beneficiaris de la finalitat fundacional; de la capacitat per a fundar; dels requisits de constitució, modificació, extinció i liquidació; dels estatuts; de la dotació i el règim de la fundació en procés de formació; del patronat i el protectorat, i del patrimoni i el règim econòmic i financer.

b) La determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les fundacions.

c) El registre de fundacions.

3. Correspon a la Generalitat la competència compartida per a regular el dret d'associació. La Generalitat ha d'exercir aquesta competència respectant el desenvolupament directe dels elements essencials del dret.

4. Correspon a la Generalitat la fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control dels ajuts públics a les associacions i les fundacions.

ARTICLE 119. CAÇA, PESCA, ACTIVITATS MARÍTIMES I ORDENACIÓ DEL SECTOR PESQUER

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de caça i pesca fluvial, que inclou en tot cas:

a) La planificació i la regulació.

b) La regulació del règim d'intervenció administrativa de la caça i la pesca, de la vigilància i dels aprofitaments cinegètics i piscícoles.

c) Les mesures de protecció de les espècies i el règim sancionador.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de pesca marítima i recreativa en aigües interiors, i també la regulació i la gestió dels recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'activitats marítimes en aigües interiors i exteriors, que inclou en tot cas:

a) La regulació i la gestió del marisqueig i l'aqüicultura i l'establiment de les condicions per a practicar-los, i també la regulació i la gestió dels recursos.

b) La regulació i la gestió de les instal·lacions destinades a aquestes activitats.

c) El busseig professional.

d) La formació i les titulacions en matèria d'activitats d'esbarjo.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'ordenació del sector pesquer, llevat del que especifica l'apartat 5. Aquesta competència inclou, en tot cas, l'ordenació i les mesures administratives d'execució relatives a les condicions professionals per a la pràctica de la pesca; la construcció, la seguretat i el registre oficial de vaixells; les confraries de pescadors; les llotges de contractació, i l'Institut Social de la Marina.

5. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la planificació de l'ordenació del sector pesquer.

ARTICLE 120. CAIXES D'ESTALVIS

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, la competència exclusiva sobre la regulació de llur organització, que inclou en tot cas:

a) La determinació de llurs òrgans rectors i de la manera en què els diversos interessos socials hi han d'estar representats.

b) L'estatut jurídic dels membres dels òrgans rectors i dels altres càrrecs de les caixes d'estalvis.

c) El règim jurídic de la creació, la fusió, la liquidació i el registre.

d) L'exercici de les potestats administratives amb relació a les fundacions que creïn.

e) La regulació de les agrupacions de caixes d'estalvis amb seu social a Catalunya.

f) La supervisió del procés d'emissió i distribució de les quotes participatives.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, la competència compartida sobre l'activitat financera, d'acord amb els principis i les regles que estableix la legislació bàsica estatal sobre ordenació del crèdit i la política monetària de l'Estat. Dins d'aquestes bases, les competències de la Generalitat inclouen la regulació de la distribució dels excedents i de l'obra social de les caixes.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, la competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les caixes, d'acord amb els principis i les regles que estableix la legislació bàsica estatal sobre ordenació del crèdit i de la banca. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La gradació de les infraccions i de les sancions que estableix l'Estat.

b) L'establiment d'infraccions addicionals.

4. La Generalitat collabora en les activitats d'inspecció i sanció que el Ministeri d'Economia i Hisenda i el Banc d'Espanya exerceixen sobre les caixes d'estalvis a Catalunya.

5. La Generalitat té competència compartida sobre l'activitat financera, la disciplina, la inspecció i la sanció de les caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya quan actuïn fora del territori de Catalunya, d'acord amb els principis i les regles que estableix la legislació bàsica estatal sobre l'ordenació del crèdit, de la banca i de les assegurances i d'acord amb les regles de coordinació que estableixi l'Estat.

ARTICLE 121. COMERÇ I FIRES

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de comerç i fires, que inclou la regulació de l'activitat firal no internacional i l'ordenació administrativa de l'activitat comercial, la qual alhora inclou:

a) La definició de l'activitat, la fixació de les condicions i els requisits administratius necessaris per a exercir-la i dels llocs i els establiments on s'exerceix, i la regulació administrativa del comerç electrònic o del comerç per qualsevol altre mitjà si l'empresa, el consumidor o consumidora o l'usuari o usuària del servei o el producte té domicili a Catalunya.

b) La regulació administrativa de totes les modalitats de venda i de totes les formes de prestació de l'activitat comercial, i també de les vendes promocionals i de la venda a pèrdua.

c) La regulació dels horaris comercials.

d) La classificació i la planificació territorial dels equips comercials i la regulació dels requisits i del règim d'instal·lació, ampliació i canvi d'activitat dels establiments.

e) L'establiment i l'execució de les normes i els estàndards de qualitat relacionats amb l'activitat comercial.

f) L'adopció de les mesures de policia administrativa amb relació a la disciplina de mercat.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de fires internacionals celebrades a Catalunya, que inclou:

a) L'activitat d'autorització i declaració de la fira internacional.

b) La promoció, la gestió i la coordinació.

c) L'activitat inspectora, l'avaluació i la rendició de comptes.

d) L'establiment de la reglamentació interna.

e) El nomenament d'un delegat o delegada en els òrgans de direcció de cada fira.

3. La Generalitat col·labora amb l'Estat en l'establiment del calendari de fires internacionals.

ARTICLE 122. CONSULTES POPULARS

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva per a l'establiment del règim jurídic, les modalitats, el procediment, l'acompliment i la convocatòria per la mateixa Generalitat o pels ens locals en l'àmbit de llurs competències d'enquestes, audiències públiques, fòrums de participació i qualsevol altre instrument de consulta popular.

ARTICLE 123. CONSUM

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de consum, que inclou:

a) La defensa dels drets dels consumidors i els usuaris, proclamats per l'article 28, i l'establiment i l'aplicació dels procediments administratius de queixa i reclamació.

b) La regulació i el foment de les associacions dels consumidors i els usuaris i llur participació en els procediments i afers que les afectin.

c) La regulació dels òrgans i els procediments d'arbitratge en matèria de consum.

d) La formació i l'educació en el consum.

e) La definició de consumidor o consumidora.

f) La regulació de la informació.

ARTICLE 124. COOPERATIVES I ECONOMIA SOCIAL

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cooperatives que compleixen majoritàriament llur activitat amb els socis respectius a Catalunya o que, malgrat que no compleixin majoritàriament llur activitat a Catalunya, hi tenen llur domicili social i no compleixen majoritàriament llur activitat en una altra comunitat autònoma.

2. La competència a què fa referència l'apartat 1 inclou l'organització i el funcionament de les cooperatives, els quals alhora inclouen:

a) La definició, la denominació i la classificació.

b) Els criteris sobre fixació del domicili.

c) Els criteris rectoros d'actuació.

d) Els requisits de constitució, modificació dels estatuts socials, fusió, escissió, transformació, dissolució i liquidació.

e) La qualificació, la inscripció i la certificació en el registre corresponent.

f) Els drets i deures dels socis.

g) El règim econòmic, la documentació social i la comptabilitat.

h) La conciliació i l'arbitratge.

i) Els grups cooperatius i les formes de col·laboració econòmica de les cooperatives.

3. La competència a què fa referència l'apartat 1 inclou la regulació i el foment del moviment cooperatiu, en especial per promoure les formes de participació a l'empresa, l'accés dels treballadors als mitjans de producció i la cohesió social i territorial. La regulació i el foment del moviment cooperatiu inclouen:

a) La regulació de l'associacionisme cooperatiu.

b) La prestació d'assistència i assessorament a les cooperatives.

c) L'ensenyament i la formació cooperatius.

d) La fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control dels ajuts públics al món cooperatiu.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el foment i la regulació de l'economia social.

ARTICLE 125. CORPORACIONS DE DRET PÚBLIC I PROFESSIONS TITULADES

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de col·legis professionals, acadèmies, cambres agràries, cambres de comerç, d'indústria i de navegació i altres corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) La regulació del model organitzatiu, de l'organització interna, del funcionament i del règim econòmic, pressupostari i comptable, i també del règim de col·legiació i adscripció, dels drets i deures de llurs membres i del règim disciplinari.

b) La creació i l'atribució de funcions.

c) La tutela administrativa.

d) L'establiment del sistema i del procediment electorals aplicables a l'elecció dels membres de les corporacions.

e) La determinació de l'àmbit territorial i la possible agrupació dins de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la definició de les corporacions a què fa referència l'apartat 1 i sobre els requisits per a crear-ne i per a ésser-ne membre.

3. Les cambres de comerç, indústria i navegació, amb l'acord previ de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, poden complir funcions de comerç exterior i destinar-hi recursos camerals.

4. Correspon a la Generalitat, en matèria de l'exercici de professions titulades, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) La determinació dels requisits i les condicions d'exercici de les professions titulades i l'accés a l'exercici professional.

b) L'establiment dels drets i les obligacions dels professionals titulats i del règim d'incompatibilitats.

c) La regulació del secret professional i de les garanties davant de l'intrusisme i de les actuacions irregulars, i també la regulació de les prestacions professionals de caràcter obligatori.

d) El règim disciplinari de l'exercici de les professions titulades.

ARTICLE 126. CRÈDIT, BANCA, ASSEGURANCES I MUTUALITATS NO INTEGRADES AL SISTEMA DE SEGURETAT SOCIAL

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ordenació del crèdit, de la banca, de les assegurances i de les mutualitats no integrades al sistema de seguretat social, la competència exclusiva sobre l'estructura, l'organització i el funcionament de les mutualitats de previsió social, les entitats gestores de plans i fons de pensions i altres mutualitats no integrades al sistema de seguretat social que tinguin el domicili a Catalunya, amb independència de llur àmbit d'operació i de l'abast del risc assegurat.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ordenació del crèdit, de la banca, de les assegurances i de les mutualitats no integrades al sistema de seguretat social, la competència compartida sobre l'estructura, l'organització i el funcionament dels intermediaris financers que no siguin caixes d'estalvis, de les cooperatives de crèdit i de les entitats físiques i jurídiques que actuen en el mercat assegurador a les quals no fa referència l'apartat 1 que tinguin el domicili a Catalunya, amb independència de llur àmbit d'operació i de l'abast del risc assegurat.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ordenació del crèdit, de la banca, de les assegurances i de les mutualitats no integrades al sistema de seguretat social, la competència compartida sobre l'activitat de les entitats a què fan referència els apartats 1 i 2 que tinguin el domicili a Catalunya, d'acord amb els principis i les regles que estableix la legislació bàsica sobre ordenació del crèdit, de la banca i de les assegurances i d'acord amb les regles de coordinació que estableixi l'Estat respecte a les activitats que aquestes entitats compleixin fora de Catalunya. Aquesta competència inclou:

a) L'establiment d'obligacions i de limitacions addicionals a aquesta activitat.

b) Els actes d'execució reglats que estableix la legislació estatal.

4. Correspon a la Generalitat, respecte a l'activitat que compleixen les entitats a què fan referència els apartats 1 i 2 que tinguin el domicili fora de Catalunya, la competència compartida sobre llurs activitats d'acord amb les regles de coordinació que estableixi l'Estat.

5. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les entitats a què fan referència els apartats 1 i 2 que tinguin el domicili a Catalunya, d'acord amb els principis i les regles que estableix la legislació bàsica sobre ordenació del crèdit, de la banca i de les assegurances i d'acord amb les regles de coordinació que estableixi l'Estat respecte a les activitats que aquestes entitats compleixin fora de Catalunya. Aquesta competència inclou:

a) La gradació de les infraccions i de les sancions que estableix l'Estat.

b) L'establiment d'infraccions addicionals.

c) La supervisió i el control de les participacions significatives.

6. La Generalitat, respecte a l'activitat que compleixen a Catalunya les entitats a què fan referència els apartats 1 i 2 que tenen el domicili fora de Catalunya, té competència compartida en matèria de disciplina, inspecció i sanció, d'acord amb les regles de coordinació que estableixi l'Estat.

7. La concessió per l'Administració General de l'Estat d'autoritacions discrecionals en matèria d'ordenació del crèdit, de la banca, de les assegurances i de les mutualitats no integrades al sistema de seguretat social requereix la deliberació i l'informe previs de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

8. La Generalitat, en matèria d'ordenació del crèdit, de la banca, de les assegurances i de les mutualitats no integrades al sistema de seguretat social, executa les activitats d'inspecció i sanció corresponents a l'Administració General de l'Estat sobre les entitats que actuen a Catalunya.

9. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de cooperatives de crèdit que compleixen majoritàriament llur activitat amb els socis respectius a Catalunya o que, malgrat que no compleixin majoritàriament llur activitat a Catalunya, hi tenen llur domicili i no compleixen majoritàriament llur activitat en una altra comunitat autònoma.

ARTICLE 127. CULTURA

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura, llevat del que disposen els apartats 2 i 3. Aquesta competència exclusiva comprèn en tot cas:

a) Les activitats artístiques i culturals, amb relació a les quals inclou en tot cas:

Primer. La regulació i l'execució de mesures sobre producció, distribució i condicions de venda al públic de llibres i publicacions periòdiques en qualsevol suport, i també la gestió del dipòsit legal i l'atorgament dels codis d'identificació.

Segon. La regulació i la inspecció de les sales d'exhibició cinematogràfica, les mesures de protecció de la indústria cinematogràfica i el control i la concessió de llicències de doblatge.

Tercer. La qualificació de les pel·lícules i els materials audiovisuals en funció de l'edat i dels valors culturals.

Quart. La promoció, la planificació, la construcció i la gestió d'equipaments culturals situats a Catalunya, sens perjudici del que estableix l'apartat 3.

Cinquè. L'establiment de mesures fiscals d'incentivació de les activitats culturals en els tributs sobre els quals la Generalitat tingui competències normatives.

b) El patrimoni cultural, amb relació al qual inclou en tot cas:

Primer. La regulació i l'execució de mesures destinades a garantir l'enriquiment i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya i a facilitar-hi l'accés.

Segon. La regulació i l'execució de mesures d'inspecció, inventari i restauració del patrimoni arquitectònic, arqueològic, científic, tècnic, històric, artístic, etnològic i cultural en general.

Tercer. L'establiment del règim jurídic de les actuacions sobre béns mobles i immobles integrants del patrimoni cultural de Catalunya i la determinació del règim jurídic dels béns immobles, i també la declaració i la gestió d'aquests béns.

Quart. La protecció del patrimoni cultural de Catalunya, que inclou la conservació, la reparació, el règim de vigilància i el control dels béns, sens perjudici de la competència estatal per a la defensa dels béns integrants d'aquest patrimoni contra l'exportació i l'espoliació.

c) Els arxius, les biblioteques, els museus i els altres centres de dipòsit cultural que no són de titularitat estatal, amb relació als quals inclou en tot cas:

Primer. La creació, la gestió, la protecció i l'establiment del règim jurídic dels centres que integren el sistema d'arxius i el sistema bibliotecari, dels museus i dels altres centres de dipòsit cultural.

Segon. L'establiment del règim jurídic dels béns documentals, bibliogràfics i culturals que hi estan dipositats.

Tercer. La conservació i la recuperació dels béns que integren el patrimoni documental i bibliogràfic català.

d) L'Arxiu Reial de Barcelona i els fons propis de Catalunya situats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Aquests fons s'han d'integrar al sistema d'arxius de Catalunya. Per a la gestió eficaç de la resta de fons comuns amb altres territoris de la Corona d'Aragó, la Generalitat ha de col·laborar amb el Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, amb les altres comunitats autònomes que hi tenen fons compartits i amb l'Estat per mitjà dels mecanismes que s'estableixin de mutu acord.

e) El foment de la cultura, amb relació al qual inclou:

Primer. El foment i la difusió de la creació i la producció teatrals, musicals, audiovisuals, literàries, de dansa, de circ i d'arts combinades dutes a terme a Catalunya.

Segon. La promoció i la difusió del patrimoni cultural, artístic i monumental i dels centres de dipòsit cultural de Catalunya.

Tercer. La projecció internacional de la cultura catalana.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva sobre els arxius, les biblioteques, els museus i els centres de dipòsit cultural de titularitat estatal situats a Catalunya, que inclou, en tot cas, la regulació del funcionament, l'organització i el règim de personal.

3. En les actuacions que l'Estat faci a Catalunya en matèria de foment cultural o d'inversió en béns i equipaments culturals i en matèria d'adquisicions per qualsevol títol en les quals s'ha de determinar el percentatge dels béns que corresponen a la Generalitat, es requereix l'informe previ de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, i la posició expressada per la Generalitat ha d'ésser determinant per a l'Estat. En el cas de les activitats que l'Estat compleixi amb relació a la projecció internacional de la cultura catalana, es requereix l'acord previ de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

ARTICLE 128. DENOMINACIONS D'ORIGEN I INDICACIONS GEOGRÀFIQUES I DE QUALITAT

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat, que inclou el règim jurídic de creació i funcionament, el qual alhora inclou:

a) La determinació dels possibles nivells de protecció dels productes, llur règim i llurs condicions, i també els drets i les obligacions que en deriven.

b) El règim de titularitat de les denominacions.

c) La regulació de les formes i les condicions de producció i comercialització dels productes, i també el règim sancionador aplicable.

d) El règim de l'organització administrativa de la denominació d'origen o menció de qualitat, referida tant a la gestió com al control de la producció i la comercialització.

2. La competència a què fa referència l'apartat 1 inclou el reconeixement de les denominacions o les indicacions, l'aprovació de llurs normes fonamentals i totes les facultats administratives de gestió i control sobre l'actuació de les denominacions o les indicacions, especialment les que deriven de l'eventual tutela administrativa sobre els òrgans de la denominació i de l'exercici de la potestat sancionadora per infraccions del règim de la denominació.

3. La Generalitat, en cas que el territori d'una denominació superi els límits de Catalunya, exerceix les facultats de gestió i control sobre les actuacions dels òrgans de la denominació relatives a terrenys i instal·lacions situats a Catalunya. La Generalitat i les altres administracions afectades han d'acordar la determinació del

nivell de protecció, la declaració i l'aprovació del reglament i la regulació del règim aplicable a la denominació corresponent i, en tots els casos, s'ha de garantir la participació de la Generalitat en els corresponents òrgans de la denominació, d'acord amb la proporció de l'afectació que correspongui al territori de Catalunya.

4. La Generalitat exerceix sobre el seu territori les obligacions de protecció derivades del reconeixement per la mateixa Generalitat d'una denominació d'origen o d'una indicació geogràfica protegida. Les autoritats corresponents, autonòmiques o estatal, han d'assumir la protecció de les denominacions i de les indicacions geogràfiques i de qualitat catalanes fora del territori de Catalunya i davant les corresponents institucions de protecció europees i internacionals des del moment en què la Generalitat les reconeix, sens perjudici del control judicial a què se sotmeti la declaració de reconeixement.

ARTICLE 129. DRET CIVIL

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de dret civil, que inclou la determinació del sistema de fonts, amb l'única excepció de les regles relatives a l'aplicació i a l'eficàcia de les normes jurídiques, les relacions juridicocivils relatives a les formes de matrimoni, l'ordenació dels registres i els instruments públics, les bases de les obligacions contractuals, les normes per a resoldre els conflictes de lleis i la determinació de les fonts del dret de competència estatal.

2. La Generalitat té competència exclusiva per a regular les obligacions extracontractuals i els diversos tipus d'obligacions contractuals, en el marc de les bases a què fa referència l'apartat 1.

ARTICLE 130. DRET PROCESSAL

Correspon a la Generalitat dictar les normes processals específiques que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya. Aquesta competència inclou, en tot cas, les normes processals que tinguin per finalitat millorar la protecció dels drets dels ciutadans que estableixen aquest Estatut i les altres normes autonòmiques, i la interpretació i l'aplicació adequades del dret propi pels òrgans jurisdiccionals.

ARTICLE 131. EDUCACIÓ

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament no universitari, la competència exclusiva sobre els ensenyaments no obligatoris que no condueixen a l'obtenció d'un títol acadèmic i professional estatal i sobre els centres docents en què s'imparteixen aquests ensenyaments.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament no universitari i amb relació als ensenyaments obligatoris i no obligatoris que condueixen a l'obtenció d'un títol acadèmic i professional estatal, la competència exclusiva. Aquesta competència comprèn tots els nivells, les etapes, els cicles, els graus, les modalitats, les especialitats i els àmbits educatius i inclou, en tot cas, les matèries següents:

a) La programació de l'ensenyament i la regulació dels òrgans de participació i consulta dels sectors afectats per la programació al seu territori.

b) La creació, l'organització i el règim dels centres públics.

c) La inspecció i l'avaluació general del sistema educatiu; la innovació, la recerca i l'experimentació educatives, i la garantia de la qualitat del sistema educatiu.

d) El règim de foment de l'estudi, de beques i d'ajuts.

e) El règim de sosteniment amb fons públics dels ensenyaments del sistema educatiu i dels centres que els imparteixen.

f) La formació i el perfeccionament del personal docent i dels altres professionals de l'educació i, d'acord amb el que estableix l'article 136, la política del personal al servei de l'administració educativa.

g) Els serveis i les activitats extraescolars i complementàries amb relació als centres docents públics i als privats sostinguts amb fons públics.

h) L'organització dels ensenyaments en règim no presencial adreçats a l'alumnat d'edat superior a la d'escolarització obligatòria.

3. Correspon a la Generalitat, en el marc dels principis que l'Estat estableix per desplegar els aspectes essencials del dret a l'educació i a la llibertat d'ensenyament, en matèria d'ensenyament no universitari i amb relació als ensenyaments obligatoris i als que condueixen a l'obtenció d'un títol acadèmic i professional estatal, la competència compartida sobre:

a) L'establiment dels plans d'estudi corresponents, incloent-hi l'ordenació curricular.

b) L'accés a l'educació i l'establiment i la regulació dels criteris d'admissió i escolarització de l'alumnat als centres docents.

c) L'ordenació del sector de l'ensenyament i de l'activitat docent i educativa.

d) La programació de l'ensenyament i la seva definició.

e) Els requisits i les condicions dels centres docents i educatius.

f) La participació de la comunitat educativa en el control i en la gestió dels centres docents públics i dels privats sostinguts amb fons públics.

g) L'adquisició i la pèrdua de la condició de funcionari o funcionària docent de l'administració educativa i el desenvolupament dels seus drets i deures bàsics.

4. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament no universitari, la competència executiva sobre l'expedició i l'homologació dels títols acadèmics i professionals estatals.

ARTICLE 132. EMERGÈNCIES I PROTECCIÓ CIVIL

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció civil, que inclou, en tot cas, la regulació, la planificació i l'execució de mesures relatives a les emergències i la seguretat civil, i també la direcció i la coordinació dels serveis de protecció civil,

que inclouen els serveis de prevenció i extinció d'incendis, sens perjudici de les facultats dels governs locals en aquesta matèria.

2. La Generalitat, en els casos relatius a emergències i protecció civil d'abast superior a Catalunya, ha de promoure mecanismes de col·laboració amb altres comunitats autònomes i amb l'Estat.

3. Correspon a la Generalitat l'execució de la legislació de l'Estat en matèria de seguretat nuclear i salvament marítim.

ARTICLE 133. ENERGIA I MINES

1. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'energia, d'acord amb els principis que estableix la legislació bàsica estatal sobre règim energètic i les regles sobre reserves estratègiques. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les activitats de producció, emmagatzematge i transport d'energia, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions que transcorrin íntegrament pel territori de Catalunya i l'exercici de les activitats d'intervenció, inspecció i control de totes les instal·lacions existents a Catalunya.

b) La regulació de l'activitat de distribució d'energia que s'acompleixi a Catalunya, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions corresponents i l'exercici de les activitats d'intervenció, inspecció i control de totes les instal·lacions existents a Catalunya.

c) L'establiment de normes de qualitat dels serveis de subministrament d'energia.

d) El foment i la gestió de les energies renovables i de l'eficiència energètica.

e) La regulació de la retribució de l'activitat de distribució i del règim econòmic aplicable a la dotació de nous subministraments.

f) La designació del gestor de xarxa de distribució elèctrica.

2. La Generalitat participa per mitjà de l'emissió d'un informe preceptiu en el procediment d'atorgament de l'autorització de les instal·lacions de producció i transport d'energia si aquestes ultrapassen el territori de Catalunya o si l'energia s'aprofita fora d'aquest territori.

3. La Generalitat participa en els organismes estatals reguladors del sector energètic i en la planificació d'àmbit estatal que afecti el territori de Catalunya.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre el règim miner d'acord amb els principis de la legislació bàsica estatal en aquesta matèria. Aquesta competència inclou, en tot cas, la regulació i el règim d'intervenció administrativa i control de les mines i els recursos miners situats a Catalunya i de les activitats extractives que s'hi compleixin.

ARTICLE 134. ESPORT I LLEURE

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'esport, que inclou en tot cas:

a) El foment, la divulgació, la planificació, la coordinació, l'execució, l'assessorament, la implantació i la projecció de la pràctica de l'activitat física i de l'esport arreu de Catalunya, a tots els nivells socials.

b) El foment de la projecció exterior de l'esport català per a garantir que les federacions catalanes participin en competicions oficials d'àmbit europeu i internacional per mitjà de les seleccions esportives nacionals.

c) La regulació dels òrgans jurisdiccionals i arbitrals en matèria d'esport.

d) La regulació de la formació esportiva i el foment de la tecnificació i de l'alt rendiment esportiu.

e) L'establiment del règim jurídic de les federacions i els clubs esportius i de les entitats que promouen i organitzen la pràctica de l'esport i de l'activitat física en l'àmbit de Catalunya, i la declaració d'utilitat pública de les entitats esportives.

f) La regulació en matèria de disciplina esportiva, competitiva i electoral de les entitats que promouen i organitzen la pràctica esportiva.

g) El foment i la promoció de l'associacionisme esportiu.

h) El registre de les entitats que promouen i organitzen la pràctica de l'activitat física i esportiva amb seu social a Catalunya.

i) La planificació de la xarxa d'equipaments esportius de Catalunya i la promoció de la seva execució.

j) El control i el seguiment medicoesportiu i de salut dels practicants de l'activitat física i esportiva, i també la regulació del dopatge en l'àmbit de l'esport i de l'activitat física.

k) La regulació en matèria de prevenció i control de la violència en els espectacles públics esportius.

l) El garantiment de la salut dels espectadors i de les altres persones implicades en l'organització i l'acompliment de l'activitat física i esportiva, i també de la seguretat i el control sanitaris dels equipaments esportius.

m) El desenvolupament de la recerca científica en matèria esportiva.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'educació física i esportiva, d'acord amb els principis de la legislació bàsica estatal. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La formació en les titulacions oficials dels diversos nivells de tècnics en activitat física i esport i l'accés a aquestes titulacions.

b) L'exercici de les professions de l'activitat física i l'esport.

3. La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tinguin per objecte el desenvolupament de l'esport.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de lleure, que inclou, en tot cas, el foment i la regulació de les activitats que s'acompleixin a Catalunya i el règim jurídic de les entitats, públiques o pri-

vades, que tinguin per finalitat l'acompliment d'activitats de lleure.

5. La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tinguin per objecte el desenvolupament del lleure.

ARTICLE 135. ESTADÍSTICA

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre estadística d'interès de la Generalitat, que inclou en tot cas:

- a) La planificació estadística.
- b) L'organització administrativa.
- c) La creació d'un sistema estadístic oficial propi de la Generalitat.

2. La Generalitat participa i col·labora en l'elaboració d'estadístiques d'abast supraautonòmic.

ARTICLE 136. FUNCIO PÚBLICA I PERSONAL AL SERVEI DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES CATALANES

Correspon a la Generalitat, en matèria de funció pública, respectant el principi d'autonomia local:

- a) La competència exclusiva sobre el règim estatutari del personal al servei de les administracions públiques catalanes, sobre l'ordenació i l'organització de la funció pública en tots els sectors materials de prestació dels serveis públics i sobre la formació de tot el personal al servei de les universitats catalanes, incloent-hi el docent.
- b) La competència compartida sobre l'adquisició i la pèrdua de la condició de personal al servei de les administracions públiques i sobre els seus drets i deures bàsics.
- c) La competència exclusiva, en matèria de personal laboral, sobre l'adaptació de la relació de treball a les necessitats derivades de l'organització administrativa i sobre la formació d'aquest personal.

ARTICLE 137. HABITATGE

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'habitatge, que inclou en tot cas:

- a) La planificació, l'ordenació, la gestió, la inspecció i el control de l'habitatge d'acord amb les necessitats socials i d'equilibri territorial.
- b) La legislació civil sobre la propietat horitzontal, els arrendaments urbans i les especialitats del tràfic immobiliari en els termes del que estableix l'article 129.
- c) L'establiment de prioritats i objectius de l'activitat de foment de les administracions públiques de Catalunya en matèria d'habitatge i l'adopció de les mesures necessàries per a assolir-los, tant amb relació al sector públic com al privat.
- d) La promoció pública d'habitatges.
- e) La regulació del comerç referit a habitatges i l'adopció de mesures de protecció i disciplinàries en aquest àmbit.

f) Les normes tècniques, la inspecció i el control sobre la qualitat de la construcció.

g) Les normes sobre l'habitabilitat dels habitatges.

h) La innovació tecnològica i la sostenibilitat aplicable als habitatges.

i) La normativa sobre conservació i manteniment dels habitatges i la seva aplicació.

j) Les condicions dels edificis per a la instal·lació de les infraestructures comunes de telecomunicacions, radio-difusió, telefonia bàsica i altres serveis per cable.

ARTICLE 138. IMMIGRACIÓ

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim d'acolliment i integració de les persones immigrades, que inclou en tot cas:

- a) L'establiment i la regulació de garanties amb relació als drets i els deures de les persones immigrades.
- b) L'establiment i la regulació de les mesures necessàries per a la integració social i econòmica de les persones immigrades i per a llur participació en els afers públics.
- c) L'establiment per llei d'un marc de referència per a l'acolliment i la integració de les persones immigrades.
- d) La promoció i la integració de les persones retornades i l'ajuda a aquestes, impulsant les polítiques i les mesures pertinents que facilitin el retorn.

2. La Generalitat és competent per a executar la legislació estatal i europea en matèria de treball dels estrangers. Aquesta competència inclou en tot cas:

- a) La tramitació i la resolució dels permisos i de les autoritzacions de treball per compte propi o aliè.
- b) La tramitació i la resolució dels recursos presentats amb relació als expedients a què fa referència la lletra a, l'emissió dels informes legalment establerts sobre la situació laboral dels estrangers i l'aplicació del règim d'inspecció i sanció.

3. En el marc de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, s'han d'establir:

- a) El nombre, el lloc d'origen i la capacitat professional del contingent de persones immigrants amb destinació a Catalunya, d'acord amb les necessitats i les previsions de treball i de desenvolupament econòmic.
- b) Les decisions estatals sobre immigració, tant les relatives a les normes sobre estrangeria com els acords internacionals i els actes executius de transcendència especial per a Catalunya.

ARTICLE 139. INDÚSTRIA, ARTESANIA, CONTROL METROLÒGIC I CONTRASTACIÓ DE METALLS

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'indústria, sens perjudici del que estableix l'apartat 2. Aquesta competència exclusiva inclou en tot cas:

- a) L'ordenació dels sectors i dels processos industrials a Catalunya.

b) La seguretat de les activitats, de les instal·lacions, dels equips, dels processos i dels productes industrials, incloent-hi els vehicles automòbils, i també el règim jurídic de les entitats que acompleixen en l'àmbit reglamentari activitats de certificació, assaig, inspecció o auditoria a Catalunya.

c) La promoció i la regulació de la qualitat, la innovació i la recerca industrials, i també la promoció i la regulació dels organismes de normalització i de les entitats d'acreditació d'àmbit autonòmic.

d) La regulació i el règim d'intervenció administrativa en les activitats industrials que puguin produir impacte en la seguretat o la salut de les persones.

e) La regulació i el règim d'intervenció administrativa en matèria d'homologació dels tipus, de les parts i dels components dels vehicles, i l'acompliment de les inspeccions de la producció de vehicles i de llurs parts i peces subjectes a homologació.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la planificació de la indústria, d'acord amb els principis que estableixi l'Estat en matèria de planificació general de l'economia. En tot cas, correspon a la Generalitat la competència per a executar els plans estatals de sectors industrials i de reindustrialització.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'artesanà, que inclou en tot cas:

a) La regulació i les mesures administratives d'execució relatives a les empreses artesanals, la condició d'artesà o artesana, els productes i les zones geogràfiques d'interès artesanal.

b) L'adopció i l'execució de mesures de foment de la competitivitat, la capacitat i el desenvolupament de les empreses artesanals, la promoció de llurs productes i la creació de canals de comercialització.

4. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de control metrològic, que inclou en tot cas:

a) L'aprovació del model, la verificació primitiva, la verificació després de reparació o modificació, la verificació periòdica i la vigilància i la inspecció dels models d'instruments, aparells, mitjans i sistemes per a pesar, mesurar o comptar.

b) L'habilitació dels laboratoris oficials de verificació metrològica.

c) L'establiment, la regulació i la gestió del Registre de Control Metrològic de Catalunya.

5. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de contrastació de metalls.

ARTICLE 140. INFRAESTRUCTURES DE TRANSPORT I DE COMUNICACIONS

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre ports, aeroports, heliports i altres infraestructures de transport situats a Catalunya que no tinguin la qualificació d'interès general per llei de l'Estat. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) El règim jurídic, la planificació i la gestió de tots els ports i aeroports, instal·lacions portuàries i aeroportuà-

ries, instal·lacions marítimes menors, estacions terminals de càrrega en recintes portuàries i aeroportuàries i altres infraestructures de transport que no tinguin la qualificació d'interès general, amb independència de l'administració que en sigui titular.

b) La gestió del domini públic necessari per a prestar el servei, especialment l'atorgament d'autoritzacions i concessions dins dels recintes portuàries o aeroportuàries.

c) El règim econòmic dels serveis portuàries i aeroportuàries, especialment les potestats tarifària i tributària i la percepció i la recaptació de tota mena de tributs i gravàmens relacionats amb la utilització de la infraestructura i del servei que presta.

d) La delimitació de la zona de serveis dels ports o els aeroports amb l'informe previ del titular del domini públic i els usos, els equipaments i les activitats complementàries dins del recinte del port o l'aeroport o d'altres infraestructures de transport.

2. La Generalitat participa en els organismes d'abast supraautonòmic que exerceixen funcions sobre les infraestructures de transport situades a Catalunya que són de titularitat estatal.

3. La qualificació d'interès general per llei de l'Estat d'un port o un aeroport situats a Catalunya requereix la deliberació i l'informe previs de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, i la seva gestió correspon a la Generalitat, d'acord amb el que estableix la disposició addicional tercera.

4. Correspon a la Generalitat la participació en la planificació i la programació de ports i aeroports d'interès general.

5. El Port de Barcelona i el Port de Tarragona tenen un règim especial de funcionament, que han d'acordar la Generalitat i l'Estat, a proposta de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

6. Una llei del Parlament ha de definir l'organització i el règim jurídic i econòmic del Port de Barcelona i del Port de Tarragona, que han de respectar els principis bàsics de la legislació de l'Estat en matèria de ports d'interès general.

7. L'Aeroport de Barcelona té un règim especial de funcionament, que han d'acordar la Generalitat i l'Estat, a proposta de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

8. Una llei del Parlament ha de definir l'organització i el règim jurídic i econòmic de l'Aeroport de Barcelona, que ha de respectar els principis bàsics de la legislació de l'Estat en matèria d'aeroports d'interès general.

9. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de xarxa viària en tot l'àmbit territorial de Catalunya. Integren aquesta xarxa les carreteres, els túnels, les autopistes i les altres vies, amb independència de llur qualificació, funcionalitat, accessibilitat, connectivitat i titularitat. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) L'ordenació, la planificació i la gestió integrada de tota la xarxa viària al territori de Catalunya amb independència de l'administració titular de cada via.

b) El règim jurídic i financer dels elements de la xarxa viària dels quals és titular la Generalitat.

c) La connectivitat dels elements que integren la xarxa viària de Catalunya entre ells o amb altres infraestructures de transport o altres xarxes.

10. En el cas de modificació funcional, ampliació o modificació del règim econòmic i financer dels elements que integren la xarxa viària de Catalunya que són de titularitat de l'Estat, es requereix l'informe previ de la Generalitat. La posició expressada per la Generalitat ha d'ésser determinant per a l'Estat.

11. Correspon a la Generalitat, en matèria de xarxa ferroviària, la competència exclusiva sobre les infraestructures de les quals és titular i la participació en la planificació i la gestió de les infraestructures de titularitat estatal situades a Catalunya. La gestió inclou, en tot cas, la coordinació, l'explotació, la conservació i l'administració de les infraestructures.

12. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de comunicacions electròniques, que inclou en tot cas:

a) La regulació de l'accés i la definició d'un conjunt mínim de serveis d'accés universal.

b) La garantia de la interoperabilitat dels sistemes i dels equips de recepció dels serveis de comunicacions electròniques i dels continguts que s'hi distribueixen i d'accés a aquests serveis i continguts.

c) L'ordenació, la regulació i el control de les xarxes de comunicacions electròniques.

13. Correspon a la Generalitat, en matèria de gestió de l'espai radioelèctric i en el marc de la planificació estatal, la competència executiva sobre les comunicacions electròniques dins del territori de Catalunya.

ARTICLE 141. JOC I ESPECTACLES

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de joc, apostes i casinos, que inclou en tot cas:

a) La creació i l'autorització de joc i apostes i llur regulació, i també la regulació de les empreses dedicades a la gestió, l'explotació i la pràctica d'aquestes activitats o que tenen per objecte la comercialització i la distribució dels materials relacionats amb el joc en general, incloent-hi les modalitats de joc per mitjans informàtics i telemàtics.

b) La regulació i el control dels locals, les instal·lacions i els equipaments utilitzats per a acomplir aquestes activitats.

c) La determinació del règim fiscal sobre l'activitat de joc de les empreses que l'acompleixen.

2. La Generalitat participa en els rendiments dels jocs i les apostes d'àmbit territorial estatal d'acord amb els criteris que fixi la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

3. L'autorització de noves modalitats de joc i apostes d'àmbit estatal o bé la modificació de les existents requereix l'acord previ de la Generalitat.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'espectacles i activitats recreatives, que inclou, en tot cas, l'ordenació general del sector, el règim d'intervenció administrativa i la seguretat i el control de tota mena d'espectacles en espais i locals públics.

ARTICLE 142. JOVENTUT

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de joventut, que comprèn totes les polítiques que afecten la vida dels joves i que inclou en tot cas:

a) El disseny, l'aplicació i l'avaluació de polítiques, plans i programes destinats a la joventut.

b) La promoció de l'associacionisme juvenil, de les iniciatives de participació de la gent jove, de la mobilitat internacional i del turisme juvenil.

c) La regulació, la gestió, la intervenció i la policia administrativa d'activitats i instal·lacions destinades a la joventut.

2. Correspon a la Generalitat la subscripció d'acords amb entitats internacionals i la participació en aquestes en col·laboració amb l'Estat o de manera autònoma, si ho permet la normativa de l'entitat corresponent, i en tot cas la tramitació de documents atorgats per entitats internacionals que afectin persones, instal·lacions o entitats amb residència a Catalunya.

ARTICLE 143. LLENGUA PRÒPIA

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de llengua pròpia, que inclou, en tot cas, la determinació de l'abast, dels usos i dels efectes jurídics de la doble oficialitat i de la llengua pròpia, i també la normalització lingüística del català.

2. Correspon a la Generalitat i al Conselh Generau de l'Aran la competència sobre la normalització lingüística de l'occità, denominat *aranès* a l'Aran.

ARTICLE 144. MEDI AMBIENT, ESPAIS NATURALS I METEOROLOGIA

1. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de medi ambient, d'acord amb els principis de la legislació bàsica estatal, i la competència per a l'establiment de normes addicionals de protecció. Aquesta competència compartida inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació dels instruments de planificació ambiental i del procediment de tramitació i aprovació d'aquests instruments.

b) La regulació, la tramitació i la resolució dels procediments d'avaluació ambiental de les obres, les instal·lacions i les activitats situades a Catalunya i dels plans i els programes que afectin el seu territori, amb independència de l'administració competent per a autoritzar-los o per a aprovar-los, segons que correspongui.

c) L'establiment i la regulació de mesures de sostenibilitat, fiscalitat i recerca ambientals.

d) La regulació dels recursos naturals, de la flora i la fauna, de la biodiversitat i del medi ambient marí i

aquàtic, si no té per finalitat exclusiva la preservació dels recursos pesquers marítics.

e) La regulació sobre prevenció en la producció d'envasos i embalatges en tot llur cicle de vida, des que es generen fins que passen a ésser residus.

f) La regulació sobre prevenció i correcció de la generació de residus amb origen o destinació a Catalunya i sobre la gestió i el trasllat d'aquests i llur disposició final.

g) La regulació en la prevenció, el control, la correcció, la recuperació i la compensació de la contaminació de sòl i subsòl.

h) La regulació i la gestió dels abocaments efectuats en aigües territorials corresponents al litoral de Catalunya i dels efectuats en aigües superficials i subterrànies que no passen per una altra comunitat autònoma. En tot cas, dins del seu àmbit territorial, correspon a la Generalitat la competència executiva sobre la intervenció administrativa dels abocaments en aigües superficials i subterrànies que passen per una altra comunitat autònoma.

i) La regulació de l'ambient atmosfèric i de les diverses classes de contaminació d'aquest, la declaració de zones d'atmosfera contaminada i l'establiment d'altres instruments de control de la contaminació, amb independència de l'administració competent per a autoritzar l'obra, la instal·lació o l'activitat que la produeixi.

j) La regulació del règim d'assignacions de drets d'emissió de gasos d'efecte hivernacle.

k) La regulació i la promoció de les qualificacions relatives a productes, activitats, instal·lacions, infraestructures, procediments, processos productius o conductes respectuosos amb el medi ambient.

l) La prevenció, la restauració i la reparació de danys al medi ambient i el règim sancionador corresponent.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'espais naturals, la competència exclusiva, que inclou, en tot cas, la regulació i la declaració de les figures de protecció, delimitació, planificació i gestió d'espais naturals i d'hàbitats protegits situats a Catalunya.

3. La Generalitat, en el cas dels espais naturals que ultrapassen el territori de Catalunya, ha de promoure, d'acord amb el que estableix l'article 115.2, els instruments de col·laboració amb altres comunitats autònomes per a crear, delimitar, regular i gestionar aquests espais. En tot cas, la gestió de l'espai situat a Catalunya correspon a la Generalitat, llevat que se n'hagi acordat la gestió conjunta amb les comunitats confrontants.

4. La declaració i la delimitació d'espais naturals dotats amb un règim de protecció estatal requereix l'acord previ de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat. Si l'espai està situat íntegrament al territori de Catalunya, la gestió correspon a la Generalitat; si ultrapassa aquest territori, s'aplica el que estableix l'apartat 3.

5. Correspon a la Generalitat, en matèria de meteorologia i climatologia, la competència exclusiva sobre el servei meteorològic de Catalunya i sobre climatologia, que inclou, en tot cas, el subministrament d'informació meteorològica i climàtica, incloent-hi el pronòstic, el

control i el seguiment de les situacions meteorològiques de risc, i també la recerca en aquests àmbits i l'elaboració de la cartografia climàtica.

6. La Generalitat participa en les entitats internacionals que compleixen funcions meteorològiques i de protecció ambiental en col·laboració amb l'Estat o de manera autònoma si ho permet la normativa de l'entitat corresponent.

7. La Generalitat exerceix les seves competències per mitjà del Cos d'Agents Rurals, competents en la vigilància, el control, la protecció, la prevenció integral i la col·laboració en la gestió del medi ambient. Els membres d'aquest cos tenen la condició d'agents de l'autoritat i exerceixen funcions de policia administrativa especial i policia judicial.

ARTICLE 145. MERCATS DE VALORS I CENTRES DE CONTRACTACIÓ

Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de mercats de valors i centres de contractació situats a Catalunya, d'acord amb els principis i les regles que estableix la normativa bàsica en matèria de mercats de valors. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La creació, la denominació, l'autorització i la supervisió dels mercats de valors i dels sistemes organitzats de negociació.

b) La regulació i les mesures administratives d'execució sobre organització, funcionament, disciplina i règim sancionador de les societats rectores de mercats de valors.

c) El control de l'emissió, l'admissió, la suspensió, l'exclusió i l'establiment de requisits addicionals d'admissió dels valors que es negocien exclusivament en aquests mercats, i també la inspecció i el control.

d) L'acreditació de les persones i de les entitats per a ésser membres d'aquests mercats.

e) L'establiment d'un règim d'incompatibilitats addicional amb relació als administradors de les empreses de serveis d'inversió que operin a Catalunya.

f) L'establiment de mecanismes addicionals de publicitat amb relació a les emissions, els agents i el funcionament dels mercats de valors.

g) L'establiment de les fiances que han de constituir els membres de les borses de valors en garantia de les operacions pendents de liquidació.

h) Els actes d'execució reglats que estableix la legislació estatal.

ARTICLE 146. MITJANS DE COMUNICACIÓ SOCIAL I SERVEIS DE CONTINGUT AUDIOVISUAL

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de serveis de ràdio i televisió, i també de qualsevol altre servei de comunicació audiovisual, en tot cas:

a) La competència exclusiva sobre la regulació de la prestació del servei públic de comunicació audiovisual de la Generalitat, i també sobre l'establiment dels principis bàsics relatius a la creació i la prestació del

servei públic de comunicació audiovisual d'àmbit local, sens perjudici del principi d'autonomia local.

b) La competència compartida sobre la regulació i el control dels serveis de comunicació audiovisual que utilitzin qualsevol dels suports i de les tecnologies disponibles dirigits al públic de Catalunya, i també sobre les ofertes de serveis de comunicació audiovisual si es distribueixen al territori de Catalunya.

2. La Generalitat participa de manera efectiva en els processos administratius relatius a la prestació de serveis de comunicació audiovisual que són competència de l'Estat. Aquesta participació té com a objectiu la preservació i la promoció del pluralisme lingüístic i cultural de Catalunya.

3. Correspon a la Generalitat, en tot allò que no estableix l'apartat 2, en matèria de mitjans de comunicació social, la competència compartida, d'acord amb els principis i els objectius que estableix la legislació bàsica estatal.

ARTICLE 147. NOTARIAT I REGISTRES PÚBLICS

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de notariat i de registres públics de la propietat i mercantils, la competència executiva, que en tot cas inclou:

a) El nomenament dels notaris i els registradors de la propietat i mercantils, per mitjà de la convocatòria, l'administració i la resolució de les oposicions lliures i restringides i dels concursos, que ha de regular, convocar i dur a terme fins a la formalització dels nomenaments. Per a la provisió de les notaries i dels registres, els candidats han d'ésser admesos en igualtat de drets, i han d'acreditar el coneixement de la llengua i del dret catalans en la forma i amb l'abast que estableixen l'Estatut i les lleis.

b) La inspecció de les notaries, dels registres, del Registre d'Actes de Darrera Voluntat i dels col·legis professionals respectius, i també l'exercici de la potestat disciplinària sobre els notaris i els registradors i sobre llurs col·legis i la resolució dels recursos que corresponguin a l'Administració en matèria de notariat i registres.

c) L'establiment de les demarcacions notariales i registrals, que inclou la determinació dels districtes hipotecaris i dels districtes de competència territorial dels notaris.

d) L'establiment de les especialitats aranzelàries que deriven de les particularitats del dret substantiu de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria de notariat i de registres públics, la propietat dels protocols notariales i dels llibres dels registres de la propietat, de béns mobles, mercantils i civils de Catalunya.

3. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de Registre Civil, que en tot cas inclou el nomenament dels seus encarregats, interins i substituïts, l'exercici amb relació a aquests de la funció disciplinària, i també la provisió dels mitjans humans i materials necessaris per a l'exercici de les funcions. Aquests encarregats han d'acreditar el coneixement de la llengua

i el dret catalans en la forma i amb l'abast que estableixen l'Estatut i les lleis.

ARTICLE 148. OBRES PÚBLIQUES

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'obres públiques que s'executen a Catalunya i que no han estat qualificades d'interès general per una llei de l'Estat o no afecten una altra comunitat autònoma. Aquesta competència inclou, en tot cas, la planificació, la construcció i el finançament.

2. La qualificació d'interès general per una llei de l'Estat requereix la deliberació i l'informe previs de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, tant si es tracta d'una obra pública de nova construcció com d'una obra ja existent. Així mateix, la Generalitat participa en la planificació i la programació de les obres públiques de nova construcció per mitjà de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

3. Correspon a la Generalitat, una vegada l'administració competent hagi acabat la construcció de l'obra, la gestió dels serveis públics de la seva competència als quals quedin adscrites totes les obres públiques situades a Catalunya. En el cas de les obres qualificades d'interès general o que afecten una altra comunitat autònoma, es poden subscriure convenis de col·laboració per a gestionar els serveis públics corresponents.

ARTICLE 149. ORDENACIÓ DEL TERRITORI I DEL PAISATGE, DEL LITORAL I DE L'URBANISME

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ordenació del territori i del paisatge, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'establiment de les directrius d'ordenació i gestió del territori, del paisatge i de les actuacions que hi incideixen.

b) L'establiment i la regulació de les figures de planejament territorial i del procediment per a tramitar-les i aprovar-les.

c) L'establiment i la regulació de les figures de protecció d'espais naturals i de corredors biològics.

d) Les previsions sobre emplaçaments de les infraestructures i els equipaments.

e) La determinació de mesures específiques de promoció de l'equilibri territorial, demogràfic, socioeconòmic i ambiental.

2. La determinació de l'emplaçament d'infraestructures i equipaments de titularitat estatal a Catalunya requereix la deliberació i l'informe previs de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ordenació del litoral, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació dels instruments de planificació i gestió territorial d'ordenació del litoral i de les normes i els plans d'ordenació i utilització de platges, en els quals, en tot cas, es localitzen les infraestructures i les instal·lacions i se'n determinen els usos, i també la regu-

lació del procediment de tramitació i aprovació d'aquests instruments, normes i plans.

b) La regulació de la gestió del domini públic marítim terrestre, especialment l'atorgament d'autoritzacions i concessions i, en tot cas, les concessions d'obres fixes a la mar.

c) L'establiment i la gestió del règim econòmic financer del domini públic marítim terrestre.

d) L'execució d'obres i actuacions al litoral català.

4. Corresponen a la Generalitat l'execució i la gestió de les obres d'interès general situades al litoral català, d'acord amb el que estableix l'article 148.

5. Correspon a la Generalitat, en matèria d'urbanisme, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) La regulació del règim urbanístic del sòl, que inclou, en tot cas, la determinació dels criteris sobre els diversos tipus de sòl i els seus usos.

b) La regulació del règim jurídic de la propietat del sòl respectant les condicions bàsiques que l'Estat estableix per garantir la igualtat de l'exercici del dret a la propietat.

c) L'establiment i la regulació dels instruments de planejament i gestió urbanística, i també de llur procediment de tramitació i aprovació.

d) La política de sòl i habitatge, la regulació dels patrimonis públics de sòl i habitatge i el règim de la intervenció administrativa en l'edificació, la urbanització i l'ús del sòl i el subsòl.

e) La protecció de la legalitat urbanística, que inclou, en tot cas, la inspecció urbanística, les ordres de suspensió d'obres i llicències, les mesures de restauració de la legalitat física alterada, i també la disciplina urbanística.

6. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de dret de reversió en les expropiacions urbanístiques en el marc de la legislació estatal en matèria d'expropiacions.

ARTICLE 150. ORGANITZACIÓ DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES CATALANES

Correspon a la Generalitat, en matèria d'organització de les administracions públiques catalanes, respectant el principi d'autonomia local, la competència exclusiva sobre:

a) L'estructura, la regulació dels òrgans i directius públics, el funcionament i l'articulació territorial.

b) Les diverses modalitats organitzatives i instrumentals per a l'actuació administrativa, incloent-hi les formes de personificació públiques i privades.

ARTICLE 151. ORGANITZACIÓ TERRITORIAL

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre organització territorial i població dels ens locals, que inclou en tot cas:

a) La determinació, la creació, la modificació i la supressió dels ens que configuren l'organització territorial de Catalunya.

b) La creació, la supressió i l'alteració dels termes tant dels municipis com dels ens locals d'àmbit territorial inferior; la denominació, la capitalitat i els símbols dels municipis i dels altres ens locals; els topònims, i la determinació dels règims especials.

c) L'establiment de procediments de relació entre els ens locals i la població.

ARTICLE 152. PLANIFICACIÓ, ORDENACIÓ I PROMOCIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

1. La Generalitat pot establir una planificació de l'activitat econòmica en el marc de les directrius que estableixi la planificació general de l'Estat.

2. Correspon a la Generalitat el desenvolupament i la gestió de la planificació general de l'activitat econòmica. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) El desplegament dels plans estatals.

b) La participació en la planificació estatal per mitjà de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

c) L'actuació com a administració ordinària en la gestió dels plans, incloent-hi els fons i els recursos d'origen estatal destinats al foment de l'activitat econòmica.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'ordenació i la promoció de l'activitat econòmica.

ARTICLE 153. POLÍTIQUES DE GÈNERE

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de polítiques de gènere, que inclou en tot cas:

a) La planificació, el disseny, l'execució, l'avaluació i el control de normes, plans i directrius generals en matèria de polítiques de dones, i també l'establiment d'accions positives per a eradicar la discriminació per raó de sexe que s'hagin d'executar amb caràcter unitari per a tot el territori de Catalunya.

b) La promoció de l'associacionisme de dones que compleixen activitats relacionades amb la igualtat i la no-discriminació i la promoció de les iniciatives de participació.

c) La regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització sobre la violència de gènere i per a detectar-la i prevenir-la, i també la regulació de serveis i recursos destinats a aconseguir una protecció integral de les dones que han patit o pateixen aquest tipus de violència.

ARTICLE 154. PROMOCIÓ I DEFENSA DE LA COMPETÈNCIA

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de promoció de la competència en les activitats econòmiques que s'exerceixen principalment a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de defensa de la competència en l'exercici de les activitats econòmiques que alterin o puguin alterar la lliure competència del mercat al territori de Catalunya. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació i l'execució relatives al control de les concentracions empresarials.

b) La regulació i l'execució sobre el control dels ajuts públics.

c) La regulació, la inspecció i l'execució del procediment sancionador.

d) La garantia de la defensa de la competència en l'exercici de l'activitat comercial.

3. La Generalitat participa en els organismes d'àmbit estatal i europeu que tenen atribuïdes funcions homòlogues en matèria de promoció i defensa de la competència.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'establiment i la regulació del Tribunal Català de Defensa de la Competència, com a òrgan independent, amb jurisdicció sobre tot el territori de Catalunya, al qual correspon en exclusiva tractar de les activitats econòmiques que s'acompleixin principalment a Catalunya i que alterin o puguin alterar la competència. També li correspon l'establiment, la regulació, la tramitació i la resolució dels procediments que se segueixin davant seu.

ARTICLE 155. PROPIETAT INTELLECTUAL I INDUSTRIAL

1. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de propietat intel·lectual, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació d'un registre dels drets de propietat intel·lectual generats a Catalunya o dels quals siguin titulars persones amb residència habitual a Catalunya; l'activitat d'inscripció, modificació o cancel·lació d'aquests drets, i l'exercici de l'activitat administrativa necessària per a garantir-ne la protecció a tot el territori de Catalunya. La Generalitat ha de comunicar a l'Estat les inscripcions efectuades en el seu registre perquè siguin incorporades al registre estatal, hi ha de col·laborar i ha de facilitar el bescanvi d'informació.

b) L'autorització i la revocació de les entitats de gestió col·lectiva dels drets de propietat intel·lectual que actuen majoritàriament a Catalunya o bé que hi tinguin el domicili i no actuen majoritàriament en una altra comunitat autònoma, i també la inspecció i el control de l'activitat de les entitats de gestió col·lectiva d'aquests drets que actuen a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de propietat industrial, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació d'un registre de drets de propietat industrial de les persones físiques o jurídiques amb domicili o residència habitual a Catalunya; la inscripció, la modificació i la renovació dels drets de propietat industrial; la resolució definitiva de les sol·licituds, i l'exercici de l'activitat administrativa de garantia d'aquests drets a tot el territori de Catalunya. La Generalitat ha d'acomplir aquesta activitat en els termes del que estableix l'apartat 1.a.

b) La defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria.

ARTICLE 156. PROTECCIÓ DE DADES DE CARÀCTER PERSONAL

Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de protecció de dades de caràcter personal, que inclou en tot cas:

a) La regulació, la inscripció i el control dels fitxers o els tractaments de dades de caràcter personal creats o gestionats per les institucions públiques de Catalunya, l'Administració de la Generalitat, les administracions locals de Catalunya, les entitats autònomes i les altres entitats de dret públic o privat que depenen de les administracions autonòmica o locals o que presten serveis o compleixen activitats per compte propi per mitjà de qualsevol forma de gestió directa o indirecta, i les universitats que integren el sistema universitari català.

b) La regulació, la inscripció i el control dels fitxers o els tractaments de dades de caràcter personal privats creats o gestionats per persones físiques o jurídiques amb relació a matèries que són competència de la Generalitat o dels ens locals de Catalunya si el tractament s'efectua a Catalunya.

c) La inscripció i el control dels fitxers i els tractaments de dades que creïn o gestionin les corporacions de dret públic que exerceixin llurs funcions exclusivament en l'àmbit territorial de Catalunya.

d) La constitució d'una autoritat independent, designada pel Parlament, que vetlli per la garantia del dret a la protecció de dades personals en l'àmbit de les competències de la Generalitat.

ARTICLE 157. PUBLICITAT

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la regulació de l'activitat publicitària.

ARTICLE 158. RECERCA, DESENVOLUPAMENT I INNOVACIÓ TECNOLÒGICA

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de recerca científica i tècnica, la competència exclusiva sobre els centres i les estructures de recerca que promou o en què participa la Generalitat i sobre els projectes que aquesta finança, que inclou en tot cas:

a) L'establiment de línies pròpies de recerca i el seguiment, el control i l'avaluació dels projectes.

b) L'organització, el règim de funcionament, el control, el seguiment i l'acreditació dels centres i les estructures, incloent-hi els de titularitat privada situats a Catalunya.

c) La coordinació dels centres i de les estructures de recerca de Catalunya.

d) La regulació i la gestió de les beques i dels ajuts destinats a centres o projectes que són competència de la Generalitat.

e) La regulació i la formació professional del personal investigador i de suport a la recerca en centres i projectes que són competència de la Generalitat.

f) La difusió de la ciència i la transferència de resultats.

2. Els criteris de col·laboració entre l'Estat i la Generalitat en matèria de política de recerca, desenvolupament i innovació s'han de fixar en el marc de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat. Així mateix, s'han d'establir els sistemes de participació de la Generalitat en la fixació de les polítiques que afectin aquestes matèries

en l'àmbit de la Unió Europea i en altres organismes i institucions internacionals.

ARTICLE 159. RÈGIM JURÍDIC, PROCEDIMENT, CONTRACTACIÓ, EXPROPIACIÓ I RESPONSABILITAT EN LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES CATALANES

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de règim jurídic i procediment de les administracions públiques catalanes, la competència exclusiva sobre:

a) Els mitjans necessaris per a exercir les funcions administratives, incloent-hi el règim dels béns de domini públic i patrimonials.

b) Les potestats de control, inspecció i sanció en tots els àmbits materials de competència de la Generalitat.

2. Correspon a la Generalitat, en tot allò relatiu al règim jurídic i el procediment de les administracions públiques catalanes a què no fa referència l'apartat 1, la competència compartida, d'acord amb els principis que estableixi la legislació bàsica estatal, sobre el règim jurídic de les administracions públiques i el procediment administratiu comú per a garantir el tractament comú dels administrats davant totes les administracions públiques. Aquesta competència inclou, en tot cas, l'establiment dels procediments especials per a l'exercici de les diverses potestats administratives.

3. Correspon a la Generalitat, amb relació als contractes de les administracions públiques de Catalunya:

a) La competència exclusiva sobre organització i competències en matèria de contractació dels òrgans de les administracions públiques catalanes i sobre les regles d'execució, modificació i extinció dels contractes de l'Administració, llevat dels drets i deures dels contractistes, de les prerrogatives de les administracions, de les causes comunes de resolució dels contractes i de la regulació dels principis d'audiència, igualtat, publicitat i lliure concurrència.

b) La competència compartida en tot allò no atribuït a la competència exclusiva de la Generalitat per la lletra a, dins dels principis que estableix la legislació estatal sobre contractació de les administracions públiques.

4. Correspon a la Generalitat, en matèria d'expropiació forçosa, la competència executiva, en tot cas, per a:

a) Definir, regular i determinar els supòsits, les causes i les condicions en què les administracions poden exercir la potestat expropiatòria.

b) Establir les regles de valoració dels béns expropiats segons la naturalesa i la funció social que hagin de complir aquests béns, d'acord amb els criteris que fixa l'Estat.

c) Crear i regular un òrgan propi per a la determinació del preu just i fixar-ne el procediment.

5. Correspon a la Generalitat, en matèria de responsabilitat administrativa i patrimonial, la competència exclusiva per a determinar-ne el procediment i la competència compartida per a establir les causes que poden originar responsabilitat i els criteris d'imputació i d'indemnització aplicables amb relació a les reclamacions dirigides a la Generalitat, d'acord amb el sistema de

responsabilitat administrativa que estableix la legislació estatal.

6. Les competències de la Generalitat relacionades en els apartats 1, 3, 4 i 5 s'han d'exercir respectant el principi d'autonomia local.

ARTICLE 160. RÈGIM LOCAL

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim local, que inclou en tot cas:

a) Les relacions entre les institucions de la Generalitat i els ens locals, i també les tècniques d'organització i de relació per a la cooperació i la col·laboració entre els ens locals i entre aquests i l'Administració de la Generalitat, incloent-hi les diverses formes associatives, de mancomunació, convencionals i consorcials.

b) La determinació de les competències i de les potestats pròpies dels municipis i dels altres ens locals, en els àmbits especificats per l'article 84.

c) El règim dels béns de domini públic, comunals i patrimonials i les modalitats de prestació dels serveis públics.

d) La determinació dels òrgans de govern dels ens locals establerts per aquest Estatut, i altres òrgans complementaris, el funcionament i el règim d'adopció d'acords de tots aquests òrgans, de les relacions entre ells i d'un estatut especial per als càrrecs locals electes, respectant el principi d'autonomia local.

e) El règim dels òrgans complementaris de l'organització dels ens locals.

f) El procediment d'elaboració i aprovació de les normes locals.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida, en tot allò no establert per l'apartat 1, que inclou, en tot cas, la determinació, en el marc dels principis i els objectius que fixi l'Estat, de les funcions públiques d'existència necessària en tots els ens locals de Catalunya.

3. Corresponen a la Generalitat la competència compartida en matèria de règim electoral dels municipis per sufragi universal directe i la competència exclusiva en matèria de règim electoral per sufragi indirecte amb relació als altres ens locals.

ARTICLE 161. RELACIONS AMB LES ENTITATS RELIGIOSES

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'entitats religioses que aconsegueixen llur activitat a Catalunya, que inclou, en tot cas, la regulació i l'establiment de mecanismes de col·laboració i cooperació per a l'acompliment de llurs activitats en l'àmbit de les competències de la Generalitat.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de llibertat religiosa. La Generalitat exerceix aquesta competència respectant el desenvolupament directe dels elements essencials del dret. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La gestió del registre estatal d'entitats religioses amb relació a les esglésies, les confessions i les comunitats

religioses que acompleixen llur activitat a Catalunya. La Generalitat ha de comunicar a l'Estat les inscripcions efectuades en el registre situat a Catalunya perquè siguin incorporades al registre estatal, hi ha de col·laborar i ha de facilitar el bescanvi d'informació.

b) L'establiment d'acords i convenis de cooperació amb les esglésies, les confessions i les comunitats religioses inscrites en el Registre d'Entitats Religioses estatal en l'àmbit de competències de la Generalitat.

c) La promoció, el desenvolupament i l'execució en l'àmbit de les competències de la Generalitat dels acords i dels convenis signats entre l'Estat i les esglésies, les confessions i les comunitats religioses inscrites en el Registre d'Entitats Religioses estatal.

3. La Generalitat participa en els òrgans d'àmbit estatal que tenen atribuïdes funcions en matèria d'entitats religioses.

ARTICLE 162. SANITAT, SALUT PÚBLICA, ORDENACIÓ FARMACÈUTICA I PRODUCTES FARMACÈUTICS

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de sanitat i salut pública, la competència exclusiva sobre:

a) L'organització, el funcionament, l'avaluació, la inspecció i el control de centres, serveis i establiments sanitaris, i també la titularitat dels béns adscrits als serveis sanitaris públics.

b) L'ordenació farmacèutica.

2. Correspon a la Generalitat, en tot allò relatiu a la sanitat i la salut pública a què no fa referència l'apartat 1, la competència compartida, d'acord amb els principis de les bases i de la coordinació general, que s'ha d'acomplir per mitjà d'objectius i estàndards mínims sobre sanitat, en els àmbits següents:

a) L'ordenació, la planificació, la determinació, la regulació i l'execució de les prestacions i els serveis sanitaris, socio-sanitaris i de salut mental de caràcter públic en tots els nivells i per a tots els ciutadans.

b) L'ordenació, la planificació, la determinació, la regulació i l'execució de les mesures i les actuacions destinades a preservar, protegir i promoure la salut pública en tots els àmbits, incloent-hi la salut laboral, la sanitat animal amb efectes sobre la salut humana, la sanitat alimentària, la sanitat ambiental i la vigilància epidemiològica.

c) La planificació dels recursos sanitaris de cobertura pública i la coordinació de les activitats sanitàries privades amb el sistema sanitari públic.

d) La formació sanitària especialitzada, que inclou l'acreditació i l'avaluació de centres i unitats docents; la planificació de l'oferta de places per a la formació d'especialistes; la gestió de les convocatòries per a l'accés a les dites places i dels programes de formació de les especialitats i les àrees de capacitació específica; el reconeixement professional de títols d'especialistes obtinguts a l'estranger, d'acord amb els supòsits i els procediments establerts normativament; l'expedició de diplomes d'àrees de capacitació específica, i l'establiment de requisits d'accés a partir d'uns continguts bàsics.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el règim estatutari i la formació del personal que presta serveis en el sistema sanitari públic. Amb relació a l'adquisició i la pèrdua de la condició de personal al servei de les administracions públiques i sobre els seus drets i deures bàsics, la Generalitat té la competència compartida dins dels principis que estableix la legislació bàsica estatal.

4. La Generalitat participa de manera efectiva, per mitjà de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, en la fixació de les bases i en la planificació i la coordinació estatal en matèria de sanitat i salut pública.

5. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació estatal en matèria de productes farmacèutics, d'autorització dels centres d'elaboració de productes farmacèutics i de selecció i registre de medicaments.

ARTICLE 163. SEGURETAT PRIVADA

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la seguretat privada, que inclou en tot cas:

a) La regulació de la seguretat privada i el règim d'intervenció administrativa de les empreses de seguretat i de llur personal que actuen a Catalunya.

b) La regulació i el règim d'intervenció administrativa de les persones físiques que compleixen funcions de seguretat i investigació privades a Catalunya.

c) La regulació dels requisits i de les condicions dels establiments i de les persones físiques o jurídiques que estan obligats a adoptar mesures de seguretat.

d) La regulació de la formació del personal que compleix funcions de seguretat i investigació privades.

e) La inspecció i el control de les activitats de seguretat privada que s'acompleixen a Catalunya.

f) La coordinació dels serveis de seguretat i investigació privades amb els cossos policíacs de les administracions catalanes.

ARTICLE 164. SEGURETAT PÚBLICA

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de seguretat pública, la competència exclusiva sobre:

a) La definició i la regulació d'un sistema de seguretat pública propi de Catalunya.

b) La creació, l'organització i el comandament de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra.

c) L'ordenació general i la coordinació de les policies locals.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de seguretat ciutadana i ordre públic i la protecció dels drets fonamentals relacionats amb aquesta matèria que deriva de l'exercici de l'autoritat governativa, que inclou en tot cas:

a) Les funcions governatives sobre l'exercici dels drets de reunió i manifestació.

b) L'expedició de documentació oficial, incloent-hi el passaport i els documents d'identitat.

- c) La protecció i la lluita contra el frau fiscal.
- d) L'execució del règim de tinença i ús d'armes, municions i explosius, llur adquisició amb destinació als cossos policíacs de Catalunya i l'expedició de les llicències corresponents.
- e) El compliment de les disposicions per a la conservació de la natura, del medi ambient i dels recursos hidrològics.
3. La Generalitat participa, per mitjà d'una junta de seguretat de composició paritària entre la Generalitat i l'Estat i presidida per la Generalitat, en la coordinació de les polítiques de seguretat i de l'activitat dels cossos policíacs de l'Estat i de Catalunya, en el bescanvi d'informació en l'àmbit internacional i en les relacions de col·laboració i auxili amb les autoritats policíacques d'altres països. La Generalitat ha d'incorporar representants en totes les delegacions i tots els grups de treball de col·laboració amb les policies d'altres països en què participi l'Estat.
4. La Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra té com a àmbit d'actuació el conjunt del territori de Catalunya i exerceix totes les funcions pròpies d'un cos de policia general i integral, en els àmbits següents:
- a) La seguretat ciutadana i l'ordre públic.
- b) La policia administrativa, que inclou la que deriva de la normativa estatal.
- c) La policia judicial i la investigació criminal, que inclou la investigació de les diverses formes de crim organitzat i terrorisme.
- d) El control i la vigilància del trànsit.

ARTICLE 165. SEGURETAT SOCIAL

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de seguretat social, la competència compartida, d'acord amb els principis que estableix la legislació bàsica estatal sobre seguretat social. Aquesta competència inclou en tot cas:
- a) L'ordenació del sistema de la seguretat social.
- b) L'organització i l'administració del patrimoni i dels serveis que integren el sistema de la seguretat social a Catalunya.
- c) L'ordenació i l'exercici de totes les potestats administratives sobre les mútues d'accidents de treball i malalties professionals i sobre les institucions, les empreses i les fundacions que col·laboren amb la seguretat social.
- d) La direcció i la inspecció de la gestió i l'administració de les prestacions econòmiques de la seguretat social.
- e) L'ordenació de la inscripció d'empreses, les afiliacions, les altes i baixes i els altres actes d'enquadrament dels empresaris i els treballadors per compte propi i aliè.
2. Correspon a la Generalitat la gestió dels serveis del règim econòmic de la seguretat social, que inclou el reconeixement i la gestió de les prestacions econòmiques del sistema de seguretat social i l'organització d'aquests serveis.

ARTICLE 166. SERVEIS SOCIALS, VOLUNTARIAT, MENORS I PROMOCIÓ DE LES FAMÍLIES

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de serveis socials, que inclou en tot cas:
- a) La regulació i l'ordenació de l'activitat de serveis socials, les prestacions tècniques i econòmiques no contributives de la seguretat social i les prestacions econòmiques amb finalitat assistencial o complementàries d'altres sistemes de previsió pública.
- b) La regulació i l'ordenació de les entitats, els serveis i els establiments públics i privats que presten serveis socials a Catalunya.
- c) La regulació i l'aprovació dels plans i els programes específics dirigits a persones i col·lectius en situació de pobresa o de necessitat social.
- d) La intervenció i el control dels sistemes de protecció social complementària privats.
2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de voluntariat, que inclou, en tot cas, la definició de l'activitat i la regulació i la promoció de les actuacions destinades a la solidaritat i a l'acció voluntària que s'executin individualment o per mitjà d'institucions públiques o privades.
3. Correspon a la Generalitat, en matèria de menors:
- a) La competència exclusiva en matèria de protecció de menors, que inclou, en tot cas, la regulació del règim de la protecció i de les institucions públiques de protecció i tutela dels menors desemparats i en situació de risc.
- b) La competència executiva de la legislació estatal en matèria de responsabilitat penal dels menors.
- c) La Generalitat participa, per mitjà de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat, en l'elaboració i la reforma de la legislació penal i processal que incideixi en les competències de menors.
4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de promoció de les famílies i de la infància, que inclou, en tot cas, les mesures de protecció social de les diverses modalitats de famílies i llur execució i control.

ARTICLE 167. SÍMBOLS NACIONALS

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la regulació, l'ordenació, la configuració i la preservació dels símbols nacionals de Catalunya, d'acord amb el que estableix aquest Estatut.

ARTICLE 168. SISTEMA PENITENCIARI

1. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació de l'Estat en matèria penitenciària, que inclou en tot cas:
- a) La capacitat normativa per a dictar reglaments penitenciaris adaptats a la realitat social de Catalunya.
- b) La totalitat de la gestió de l'activitat penitenciària a Catalunya, especialment la direcció, l'organització, el règim, el funcionament, la planificació i la inspecció de les institucions penitenciaris de qualsevol tipus situades a Catalunya.

c) La planificació, la construcció i la reforma dels establiments penitenciaris situats a Catalunya.

d) L'administració i la gestió patrimonial dels immobles i dels equipaments adscrits a l'Administració penitenciària catalana i dels mitjans materials que li siguin assignats.

e) La planificació i l'organització del treball remunerat de la població reclusa, i també l'execució de les mesures alternatives a la presó i de les activitats de reinserció.

2. La Generalitat emet informes i participa en el procediment d'atorgament d'indults.

ARTICLE 169. TRANSPORTS

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els transports terrestres de viatgers i mercaderies per carretera, ferrocarril i cable que transcorrin íntegrament pel territori de Catalunya, amb independència de la titularitat de la infraestructura. Aquesta competència inclou en tot cas:

a) La regulació, la planificació, la gestió, la coordinació i la inspecció dels serveis i les activitats.

b) La regulació de la capacitació professional i de la intervenció administrativa per a l'exercici de les activitats de transport.

c) L'establiment de condicions addicionals en la regulació del contracte de transport.

d) La regulació del transport urbà i dels serveis de transport discrecional de viatgers en vehicles de turisme.

e) La regulació específica del transport turístic, escolar o de menors, sanitari, funerari, de mercaderies perilloses o peribles i d'altres que requereixin un règim específic.

f) La regulació d'un sistema d'arbitratge en matèria de transports.

g) La potestat tarifària sobre transports terrestres.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació de l'Estat amb relació als transports terrestres que tinguin llur origen i destinació a Catalunya, malgrat que no hi transcorrin íntegrament, que inclou en tot cas:

a) La gestió i l'autorització dels serveis regulars de transport de viatgers per carretera amb un itinerari que transcorri parcialment per Catalunya.

b) La intervenció administrativa per a la prestació de serveis de transport per carretera de mercaderies i de viatgers i per a les seves activitats auxiliars i complementàries, incloent-hi els serveis de l'àmbit de la Unió Europea i de tercers països.

c) La inspecció, el control i la sanció del transport per carretera.

d) L'arbitratge.

e) La capacitació professional del transport per carretera, incloent-hi el de mercaderies perilloses, i les seves activitats auxiliars i complementàries.

f) L'exercici de la potestat de planificació en col·laboració amb l'Estat.

3. La integració de línies o serveis de transport que transcorrin íntegrament per Catalunya en línies o serveis d'àmbit superior requereix l'acord previ de la Generalitat.

4. La Generalitat participa en l'establiment dels serveis ferroviaris que garanteixin la comunicació amb altres comunitats autònomes o amb el trànsit internacional i determina amb l'Estat les formes de col·laboració pertinents per a la gestió integrada de la xarxa ferroviària a Catalunya, en el marc de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

5. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els centres i els operadors de les activitats vinculades a l'organització del transport, la logística i la distribució localitzades a Catalunya, que inclou, en tot cas, la regulació i l'execució sobre:

a) Els centres d'informació i distribució de càrregues situats a Catalunya.

b) Les agències de transport, els magatzemistes, els distribuïdors i els transitaris domiciliats a Catalunya.

c) Les estacions de transport situades a Catalunya.

d) L'arrendament de vehicles localitzats a Catalunya.

6. Correspon a la Generalitat, en matèria de transport aeri, la competència executiva d'intervenció administrativa.

7. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de transport marítim i fluvial que transcorri íntegrament per les aigües continentals o la mar territorial de Catalunya, que inclou en tot cas:

a) La regulació, la planificació i la gestió del transport marítim i fluvial de passatgers.

b) La intervenció administrativa per la prestació dels serveis i l'acompliment de les activitats que tinguin relació amb el transport marítim i fluvial.

c) Els requisits per a l'exercici de l'activitat.

ARTICLE 170. TREBALL I RELACIONS LABORALS

1. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de treball i relacions laborals, que inclou en tot cas:

a) La determinació d'un marc de relacions laborals propi.

b) Les polítiques actives d'ocupació, que inclouen la formació dels demandants d'ocupació i dels treballadors en actiu, i també la gestió de les subvencions corresponents. Els plans o les activitats de formació que superin l'àmbit territorial de Catalunya s'han d'acordar amb les altres comunitats autònomes afectades o amb l'Estat, d'acord amb el que estableix l'article 115.2.

c) Les qualificacions professionals a Catalunya.

d) La intermediació laboral, que inclou la regulació, l'autorització i el control de les agències de col·locació amb seu a Catalunya.

e) El desplegament normatiu de la negociació col·lectiva i el registre dels convenis col·lectius de treball de les empreses que acompleixen llur activitat a Catalunya.

- f) Els procediments de regulació d'ocupació i d'actuació administrativa en matèria de trasllats col·lectius en el cas de centres de treball situats a Catalunya.
  - g) La prevenció de riscos laborals i la seguretat i la salut en el treball.
  - h) La potestat sancionadora de les infraccions de l'ordre social.
  - i) La determinació dels serveis mínims de les vagues que tinguin lloc a Catalunya.
  - j) El control de legalitat i, si escau, el registre posterior dels convenis col·lectius de treball de les empreses que acompleixen llur activitat principalment a Catalunya.
  - k) L'ordenació, el control, la coordinació i el seguiment de la gestió de les mútues d'accidents de treball i de malalties professionals.
  - l) La gestió de les polítiques passives, que inclou, en tot cas, la gestió de les prestacions d'atur i el reconeixement i el pagament de les prestacions.
  - m) La creació i la regulació dels instruments de conciliació, mediació i arbitratge laborals.
  - n) La determinació amb caràcter anual del calendari de dies festius que ha de regir a tot el territori de Catalunya.
2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la funció pública inspectora en matèria de treball, d'acord amb el que estableix l'article 136.

ARTICLE 171. TURISME

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de turisme, que inclou en tot cas:

- a) L'ordenació i la planificació del sector turístic.
- b) La promoció del turisme, que inclou la subscripció d'acords amb ens estrangers i la creació d'oficines a l'estranger.
- c) La regulació i la classificació de les empreses i els establiments turístics i la gestió de la xarxa d'establiments turístics de titularitat pública, incloent-hi els establiments de la xarxa de Paradores Nacionales situats a Catalunya.
- d) La regulació dels drets i els deures específics dels usuaris i els prestadors de serveis turístics i dels mitjans alternatius de resolució de conflictes.
- e) Els ensenyaments i la formació sobre turisme que no donin dret a l'obtenció d'un títol oficial.
- f) La fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control de totes les línies públiques d'ajut al turisme i de promoció d'aquest.

ARTICLE 172. UNIVERSITATS

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament universitari, sens perjudici de l'autonomia universitària, la competència exclusiva sobre:

- a) La programació i la coordinació del sistema universitari català.

b) La creació d'universitats públiques i l'autorització de les privades.

c) El règim jurídic de l'organització i el funcionament de les universitats públiques, incloent-hi els òrgans de govern i representació, i l'aprovació dels estatuts de les universitats públiques i de les normes d'organització i funcionament de les universitats privades.

d) La coordinació dels procediments d'accés a les universitats.

e) El marc jurídic dels títols propis de les universitats, d'acord amb el principi d'autonomia universitària.

f) El finançament de les universitats i, si escau, la regulació i la gestió dels fons estatals en matèria d'ensenyament universitari.

g) La regulació i la gestió de les beques i dels ajuts a la formació universitària i, si escau, la regulació i la gestió dels fons estatals en aquesta matèria.

h) El règim retributiu del personal docent i investigador contractat de les universitats i l'establiment de les retribucions addicionals del personal docent funcionari.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament universitari, sens perjudici de l'autonomia universitària, la competència compartida sobre tot allò a què no fa referència l'apartat 1, que inclou en tot cas:

a) La regulació dels requisits per a la creació i el reconeixement d'universitats i centres universitaris i l'adscripció d'aquests centres a les universitats, i també la creació i la supressió d'universitats públiques i el reconeixement i la revocació de les universitats privades que acompleixin majoritàriament llur activitat a Catalunya.

b) L'adscripció i la desadscripció de centres docents públics o privats per a impartir títols universitaris oficials i la creació, la modificació i la supressió de centres universitaris en universitats públiques, i també el reconeixement d'aquests centres en universitats privades i la implantació i la supressió d'ensenyaments.

c) La regulació del règim d'accés a les universitats.

d) La regulació dels plans d'estudis d'acord amb els principis i les regles que estableix la legislació estatal.

e) La regulació del règim del professorat docent i investigador contractat i funcionari.

f) L'avaluació i la garantia de la qualitat i de l'excel·lència de l'ensenyament universitari, i també del personal docent i investigador.

3. La competència executiva sobre l'homologació i l'expedició dels títols universitaris oficials.

ARTICLE 173. VIDEOVIGILÀNCIA I CONTROL DE SO I ENREGISTRAMENTS

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'ús de la videovigilància i el control de so i enregistraments o altres mitjans anàlegs, en l'àmbit públic, efectuats per qualsevol cos policíac o per empreses i establiments privats. La Generalitat ha d'exercir aquesta competència respectant el contingut essencial dels drets fonamentals.

TÍTOL V. DE LES RELACIONS DE LA GENERALITAT AMB L'ESTAT, AMB ALTRES COMUNITATS AUTÒNOMES I AMB LA UNIÓ EUROPEA, I DE L'ACCIÓ EXTERIOR DE LA GENERALITAT

CAPÍTOL I. RELACIONS DE LA GENERALITAT AMB L'ESTAT I AMB ALTRES COMUNITATS AUTÒNOMES

ARTICLE 174. DISPOSICIONS GENERALS

1. La Generalitat i l'Estat s'han de prestar ajuda mútua i han de col·laborar quan sigui necessari per a l'exercici eficaç de les competències respectives i per a la defensa dels interessos respectius.

2. La Generalitat pot establir amb altres comunitats autònomes relacions de col·laboració per a la fixació de polítiques comunes, per a l'exercici eficaç de les seves competències i per al tractament dels afers d'interès comú, especialment quan tinguin un abast supraterritorial. La Generalitat ha de prestar l'ajuda necessària a les altres comunitats autònomes per a l'exercici eficaç de llurs competències.

3. La Generalitat ha de participar en les institucions, els organismes i els procediments de presa de decisions de l'Estat que afectin les seves competències d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i la legislació orgànica corresponent.

SECCIÓ PRIMERA. COL·LABORACIÓ AMB L'ESTAT I AMB ALTRES COMUNITATS AUTÒNOMES

ARTICLE 175. INSTRUMENTS DE COL·LABORACIÓ ENTRE LA GENERALITAT I L'ESTAT

1. La Generalitat i l'Estat, en l'àmbit de les competències respectives, poden subscriure convenis de col·laboració i fer ús dels altres mitjans de col·laboració que considerin adequats per a aconseguir els objectius d'interès comú.

2. La Generalitat també pot col·laborar amb l'Estat per mitjà d'òrgans i procediments multilaterals en els àmbits i els afers d'interès comú.

ARTICLE 176. EFECTES DE LA COL·LABORACIÓ ENTRE LA GENERALITAT I L'ESTAT

1. La participació de la Generalitat en els òrgans i els mecanismes bilaterals i multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes no altera la titularitat de les competències que li corresponen.

2. La Generalitat no queda vinculada per les decisions adoptades en el marc dels mecanismes multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes respecte de les quals no hagi manifestat el seu acord.

3. La Generalitat pot fer constar reserves als acords adoptats en el marc dels mecanismes multilaterals de col·laboració quan s'hagin pres sense la seva aprovació.

ARTICLE 177. RÈGIM DELS CONVENIS ENTRE LA GENERALITAT I L'ESTAT

1. El règim jurídic dels convenis signats per la Generalitat, pel que fa a aquesta, ha d'ésser establert per llei del Parlament.

2. Els convenis subscrits entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* en el termini d'un mes a comptar del dia en què se signen. La data de publicació dels convenis en el *Boletín Oficial del Estado* en determina l'eficàcia pel que fa a tercers.

ARTICLE 178. CONVENIS I ACORDS AMB ALTRES COMUNITATS AUTÒNOMES

1. La Generalitat pot subscriure amb altres comunitats autònomes convenis de col·laboració i acords de cooperació en afers d'interès comú.

2. Els convenis i els acords amb les altres comunitats autònomes poden acordar, entre altres continguts, la creació d'òrgans mixtos i l'establiment de projectes, plans i programes conjunts.

3. La subscripció de convenis i acords només requereix l'aprovació prèvia del Parlament en els casos que n'afectin les facultats legislatives. En els altres casos, el Govern ha d'informar el Parlament de la subscripció en el termini d'un mes a comptar del dia de la signatura.

4. Els convenis de col·laboració subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes s'han de comunicar a les Corts Generals i llur vigència comença trenta dies després d'aquesta comunicació, llevat que les Corts Generals, amb l'audiència prèvia de la Generalitat i, si escau, de les comunitats autònomes implicades, decideixin que s'han de qualificar com a acords de cooperació que requereixen l'autorització prèvia a què fa referència l'article 145.2 de la Constitució.

5. Els convenis i els acords subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes s'han de publicar en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* en el termini de quaranta-cinc dies i d'un mes, respectivament, a comptar del dia en què se signen.

SECCIÓ SEGONA. PARTICIPACIÓ EN INSTITUCIONS I EN PROCEDIMENTS DE PRESA DE DECISIONS ESTATALS

ARTICLE 179. COMPAREIXENÇA DE SENADORS DAVANT EL PARLAMENT

Els senadors elegits a Catalunya i els que representen la Generalitat en el Senat poden comparèixer davant el Parlament a petició pròpia o a sol·licitud d'aquest per a informar sobre llur activitat en el Senat, en els termes que estableix el Reglament del Parlament.

ARTICLE 180. DESIGNACIÓ DE MEMBRES DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL I DEL CONSELL GENERAL DEL PODER JUDICIAL

La Generalitat ha de participar en els processos de designació de magistrats del Tribunal Constitucional i de membres del Consell General del Poder Judicial, i el

Parlament ha de formular propostes sobre la designació dels membres d'aquests òrgans constitucionals que correspon de nomenar al Senat, en els termes establerts, respectivament, per la legislació orgànica corresponent i pel Reglament del Senat.

ARTICLE 181. PARTICIPACIÓ EN L'ORDENACIÓ GENERAL DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA

La Generalitat ha de participar en l'elaboració de les decisions estatals que afecten l'ordenació general de l'activitat econòmica en el marc dels procediments i els organismes que estableix l'article 131.2 de la Constitució.

ARTICLE 182. DESIGNACIÓ DE REPRESENTANTS EN ELS ORGANISMES ECONÒMICS I SOCIALS

1. La Generalitat designa representants en els òrgans de direcció del Banc d'Espanya, la Comissió Nacional del Mercat de Valors i la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions, en els organismes que eventualment els substitueixin i en els altres organismes estatals que exerceixen funcions d'autoritat reguladora sobre matèries de rellevància econòmica i social relacionades amb les competències de la Generalitat, en els termes que estableix la legislació aplicable.

2. La Generalitat designa representants en els òrgans de direcció dels organismes econòmics i energètics, de les institucions financeres i de les empreses públiques de l'Estat la competència dels quals s'estengui al territori de Catalunya i que no siguin objecte de traspàs, en els termes que estableix la legislació aplicable.

3. La Generalitat designa representants en el Tribunal de Comptes, el Consell Econòmic i Social, l'Agència Tributària, la Comissió Nacional d'Energia, l'Agència de Protecció de Dades, el Consell de Ràdio i Televisió, en els organismes que eventualment els substitueixin i en els que es creïn en aquests àmbits, en els termes que estableix la legislació aplicable.

4. Les propostes o les designacions a què fan referència els apartats 1, 2 i 3 han d'ésser fetes pel Parlament, o bé amb el seu acord, en els termes que estableix la llei.

5. La Generalitat pot formular propostes als organismes a què fan referència els apartats 1 i 2 amb relació a les decisions que hagin de prendre i que afectin les seves competències.

6. L'Estat, si la naturalesa de l'ens ho requereix i la seva seu principal no és a Catalunya, ha de crear delegacions territorials dels organismes a què fa referència l'apartat 1. La Generalitat participa en la designació dels membres de les delegacions emplaçades al seu territori, en els termes que estableix la legislació aplicable.

SECCIÓ TERCERA. LA COMISSIÓ BILATERAL GENERALITAT - ESTAT

ARTICLE 183. FUNCIONS I COMPOSICIÓ DE LA COMISSIÓ BILATERAL GENERALITAT - ESTAT

1. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat, d'acord amb els principis establerts pels articles 3.1 i 174, cons-

titeuix el marc general i permanent de relació entre la Generalitat i l'Estat als efectes següents:

a) La participació i la col·laboració de la Generalitat en l'exercici de les competències estatals que afectin l'autonomia de Catalunya.

b) L'intercanvi d'informació i l'establiment, quan escaigui, de mecanismes de col·laboració en les respectives polítiques públiques i els assumptes d'interès comú.

2. Les funcions de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat són deliberar, fer propostes i, si escau, adoptar acords en els casos establerts per aquest Estatut i, en general, amb relació als àmbits següents:

a) L'elaboració de projectes normatius de l'Estat que afectin les competències i els interessos de Catalunya, especialment quan es tracti de normes bàsiques o orgàniques i de les que tenen com a funció delimitar les competències, d'acord amb la Constitució i aquest Estatut.

b) La programació de la política econòmica general del Govern de l'Estat en tot allò que afecti els interessos i les competències de la Generalitat i sobre l'aplicació i el desenvolupament d'aquesta política, especialment sobre les decisions estatals que afecten els mercats energètics i el sistema financer.

c) L'impuls de les mesures adequades per a millorar la relació entre l'Estat i la Generalitat i assegurar un exercici més eficaç de les competències respectives en els àmbits d'interès comú.

d) Els conflictes competencials plantejats entre les dues parts i la proposta, si escau, de mesures per a resoldre'ls.

e) L'avaluació del funcionament dels mecanismes de col·laboració que s'hagin establert entre l'Estat i la Generalitat i la proposta de les mesures que permetin millorar-lo.

f) La proposta de la relació d'organismes econòmics, institucions financeres i empreses públiques de l'Estat en els quals la Generalitat pot designar representants, i les modalitats i les formes d'aquesta representació.

g) El seguiment de la política europea per a garantir l'efectivitat de la participació de la Generalitat en els assumptes de la Unió Europea.

h) El seguiment de l'acció exterior de l'Estat que afecti les competències de la Generalitat.

i) Les qüestions d'interès comú que estableixin les lleis o que plantegin les parts.

3. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat és integrada per un nombre igual de representants de l'Estat i de la Generalitat. La seva presidència és exercida de manera alternativa entre les dues parts en torns d'un any. La Comissió disposa d'una secretaria permanent i pot crear les subcomissions i els comitès que cregui convenients. La Comissió elabora una memòria anual, que trasllada al Govern de l'Estat i al Govern de la Generalitat i al Parlament.

4. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat es reuneix en sessió plenària almenys dues vegades l'any i sempre que ho demani una de les dues parts.

5. La Comissió Bilateral Generalitat - Estat adopta el seu reglament intern i de funcionament per acord de les dues parts.

CAPÍTOL II. RELACIONS DE LA GENERALITAT AMB LA UNIÓ EUROPEA

ARTICLE 184. DISPOSICIÓ GENERAL

La Generalitat ha de participar, en els termes que estableix aquest Estatut, en els afers relacionats amb la Unió Europea que afectin les competències o els interessos de Catalunya.

ARTICLE 185. PARTICIPACIÓ EN ELS TRACTATS DE LA UNIÓ EUROPEA

1. La Generalitat ha d'ésser informada pel Govern de l'Estat de les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i dels processos de subscripció i ratificació subsegüents. El Govern de la Generalitat i el Parlament han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions que estimin pertinents a aquest efecte, que són determinants en el cas de les competències exclusives.

2. El Govern de l'Estat ha d'incorporar representants de la Generalitat a les delegacions espanyoles que participin en els processos de revisió i negociació dels tractats originaris i en els d'adopció de nous tractats.

ARTICLE 186. PARTICIPACIÓ EN LA FORMACIÓ DE LES POSICIONS DE L'ESTAT

1. La Generalitat participa en la formació de les posicions de l'Estat davant la Unió Europea, especialment davant el Consell de Ministres, en els afers relatius a les competències o als interessos de Catalunya, en els termes que estableixen aquest Estatut, la legislació sobre aquesta matèria i els acords signats entre l'Estat i la Generalitat.

2. La Generalitat ha de participar de manera bilateral en la formació de les posicions de l'Estat en els afers europeus que l'afecten directament o exclusivament, o bé, si aquesta participació no és possible, per mitjà de procediments generals. Altrament, la participació es fa en el marc dels procediments multilaterals que s'estableixin.

3. La posició expressada per la Generalitat és determinant per a la formació de la posició estatal si afecta les seves competències exclusives i compartides i si de la proposta o la iniciativa europees poden derivar conseqüències financeres o administratives per a Catalunya. En els altres casos, aquesta posició ha d'ésser escoltada per l'Estat.

4. L'Estat ha d'informar regularment la Generalitat, en tots els casos, de manera completa i actualitzada, sobre les iniciatives i les propostes presentades davant la Unió Europea. El Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han de dirigir al Govern de l'Estat i a les

Corts Generals, segons que correspongui, les observacions i les propostes que estimin pertinents sobre les dites iniciatives i propostes.

ARTICLE 187. PARTICIPACIÓ EN INSTITUCIONS I ORGANISMES EUROPEUS

1. Els representants de la Generalitat participen directament en totes les delegacions espanyoles davant la Unió Europea que tractin afers de la competència de la mateixa Generalitat o que afectin l'interès de Catalunya, i especialment davant el Consell de Ministres i els òrgans consultius i preparatoris del Consell i de la Comissió.

2. La Generalitat, en l'àmbit de les seves competències exclusives, pot exercir la representació de l'Estat i, quan escaigui, la presidència d'aquestes institucions i d'aquests òrgans, d'acord amb la normativa aplicable.

3. La Generalitat, d'acord amb l'Estat, designa representants en el marc de la representació permanent d'aquest en les institucions i els organismes de la Unió Europea.

4. El Parlament pot establir relacions amb el Parlament Europeu en àmbits d'interès comú.

ARTICLE 188. PARTICIPACIÓ EN EL CONTROL DELS PRINCIPIS DE SUBSIDIARIETAT I DE PROPORCIONALITAT

El Parlament ha d'ésser consultat prèviament a l'emissió del dictamen de les Corts Generals sobre les propostes legislatives europees, en el marc del procediment de control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat que estableix el dret de la Unió Europea si aquestes propostes afecten les competències de la Generalitat.

ARTICLE 189. DESENVOLUPAMENT I APLICACIÓ DEL DRET DE LA UNIÓ EUROPEA

1. La Generalitat aplica i executa el dret de la Unió Europea en l'àmbit de les seves competències. L'existència d'una regulació europea no modifica la distribució interna de competències que estableix aquest Estatut.

2. L'Estat, si l'execució del dret de la Unió Europea requereix l'adopció de mesures internes d'abast superior al territori de Catalunya que les comunitats autònomes competents no poden adoptar per mitjà de mecanismes de col·laboració o coordinació, ha de consultar la Generalitat sobre aquestes circumstàncies abans que s'adoptin les dites mesures. La Generalitat ha de participar en els òrgans que adoptin aquestes mesures o, si aquesta participació no és possible, ha d'emetre un informe previ.

3. En el cas que la Unió Europea estableixi una legislació sobre matèries respecte de les quals l'Estat disposi a Catalunya de competència per a dictar-ne les bases, la Generalitat pot adoptar directament la legislació de desenvolupament a partir de les normes europees.

ARTICLE 190. GESTIÓ DE FONDS EUROPEUS

1. Correspon a la Generalitat la gestió dels fons europeus en matèries de la seva competència.

2. La gestió dels fons, en l'àmbit de les competències legislatives de la Generalitat, inclou les facultats de decidir la destinació concreta, les condicions de concessió, la regulació del procediment d'atorgament, la tramitació, el pagament i el control i la inspecció. En l'àmbit de les competències executives de la Generalitat, la gestió dels fons inclou, si més no, la regulació del procediment d'atorgament, la tramitació, el pagament i el control i la inspecció.

3. En el cas que els fons europeus no es puguin territorialitzar, l'Estat ha de motivar i fonamentar en dret aquesta circumstància, i la Generalitat ha de participar en els òrgans o en el procediment de distribució. La participació de la Generalitat té caràcter determinant per a l'Estat en el cas que els fons afectin l'exercici de competències exclusives. Corresponen, en tots els casos, a la Generalitat les facultats de tramitació, pagament, control i inspecció.

ARTICLE 191. ACCIONS DAVANT EL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA

1. La Generalitat té accés directe al Tribunal de Justícia de la Unió Europea en els termes que estableixi la normativa europea.

2. El Govern de la Generalitat pot instar el Govern de l'Estat i el Comitè de les Regions a iniciar accions davant el Tribunal de Justícia de la Unió Europea en defensa dels legítims interessos i competències de la Generalitat. La Generalitat dirigeix la defensa jurídica de les seves posicions en el procediment.

3. La negativa del Govern de l'Estat a exercir les accions sol·licitades només es pot produir en cas de greus perjudicis per a la política d'integració, ha d'ésser motivada i comporta la convocatòria automàtica de la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

ARTICLE 192. DELEGACIÓ DE LA GENERALITAT DAVANT LA UNIÓ EUROPEA

1. La Generalitat ha d'establir una delegació davant les institucions de la Unió Europea.

2. El personal de la delegació de la Generalitat davant la Unió Europea té un estatut assimilat al del personal de les representacions de l'Estat davant la Unió Europea.

ARTICLE 193. CIRCUMSCRIPCIÓ ELECTORAL PER AL PARLAMENT EUROPEU

Per tal que el territori de Catalunya, tot sol o juntament amb els territoris d'altres comunitats autònomes veïnes, sigui una circumscripció per a les eleccions al Parlament Europeu, la llei orgànica electoral ha de concretar aquesta determinació.

CAPÍTOL III. ACCIÓ EXTERIOR DE LA GENERALITAT

ARTICLE 194. DISPOSICIONS GENERALS

1. La Generalitat ha d'impulsar la projecció de Catalunya a l'exterior i promoure els seus interessos en aquest àmbit.

2. Les competències de la Generalitat inclouen la capacitat per a portar a terme les accions exteriors que són inherents a cadascuna d'aquelles, directament o, si escau, per mitjà de l'Estat.

ARTICLE 195. DELEGACIONS A L'EXTERIOR

1. La Generalitat, per a la promoció dels interessos de Catalunya, pot establir delegacions o oficines de representació a l'exterior.

2. El personal de les delegacions de la Generalitat a l'exterior té l'estatut necessari per a exercir les seves funcions.

ARTICLE 196. ACORDS DE COL·LABORACIÓ

La Generalitat, per a la promoció dels interessos de Catalunya, pot subscriure acords de col·laboració en l'àmbit de les seves competències. Amb aquesta finalitat, els òrgans de representació exterior de l'Estat han de prestar el suport necessari a les iniciatives de la Generalitat.

ARTICLE 197. TRACTATS I CONVENIS INTERNACIONALS

1. La Generalitat ha d'ésser informada prèviament pel Govern de l'Estat sobre els processos de negociació de tractats i convenis internacionals, si afecten les competències o els interessos de Catalunya. El Govern de la Generalitat i el Parlament poden dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions que considerin pertinents sobre aquesta qüestió.

2. La Generalitat ha de participar en el procés de negociació dels tractats i els convenis internacionals que afectin les seves competències. Aquesta participació comporta, en tots els casos, la incorporació d'una representació de la Generalitat a la delegació negociadora i l'informe determinant del Parlament quan es tracti de competències exclusives.

3. La Generalitat pot sol·licitar al Govern de l'Estat la subscripció de convenis i tractats internacionals, o que aquest demani l'autorització de les Corts Generals per a subscriure'ls, sobre matèries d'interès per a Catalunya. En el cas de les competències exclusives, la Generalitat pot concloure preacords internacionals, que requereixen l'autorització de l'Estat.

4. La Generalitat pot sol·licitar l'autorització de l'Estat per a signar, en nom del Govern, tractats i convenis internacionals en l'àmbit de les seves competències.

5. La Generalitat ha d'adoptar les mesures necessàries per a executar les obligacions derivades dels tractats i els convenis internacionals ratificats per Espanya o que vinculin l'Estat, en l'àmbit de les seves competències.

ARTICLE 198. COOPERACIÓ TRANSFRONTERERA, INTERREGIONAL I AL DESENVOLUPAMENT

1. La Generalitat ha de promoure la cooperació amb les regions europees amb què comparteix interessos econòmics, socials, ambientals i culturals, i hi ha d'establir les relacions que corresponguin.

2. La Generalitat ha de promoure la cooperació amb altres territoris, en els termes que estableix l'apartat 1.

3. La Generalitat ha de promoure programes de cooperació al desenvolupament.

ARTICLE 199. PARTICIPACIÓ EN ORGANISMES INTERNACIONALS

La Generalitat ha de participar en els organismes internacionals competents en matèries d'interès rellevant per a Catalunya, especialment la UNESCO i altres organismes de caràcter cultural, de manera autònoma si ho permet la normativa corresponent, o bé, en tot cas, formant part de la delegació espanyola.

ARTICLE 200. COORDINACIÓ DE LES ACCIONS EXTERIORS

La Generalitat ha d'impulsar i coordinar, en l'àmbit de les seves competències, les accions exteriors dels ens locals i dels organismes i altres ens públics de Catalunya, sens perjudici de l'autonomia que tinguin.

ARTICLE 201. PROJECCIÓ INTERNACIONAL DE LES ORGANITZACIONS DE CATALUNYA

La Generalitat ha de promoure la projecció internacional de les organitzacions socials, culturals i esportives de Catalunya i, si escau, llur afiliació a les entitats afins d'àmbit internacional, en el marc del compliment dels seus objectius.

TÍTOL VI. DEL FINANÇAMENT DE LA GENERALITAT I L'APORTACIÓ CATALANA A LES FINANCES DE L'ESTAT

CAPÍTOL I. LES FINANCES DE LA GENERALITAT

ARTICLE 202. PRINCIPIS

1. En el marc del que estableix la Constitució, les relacions d'ordre tributari i financer entre l'Estat i la Generalitat es regulen per aquest Estatut.

2. El finançament de la Generalitat es regeix pels principis d'autonomia financera, coordinació, solidaritat i transparència en les relacions fiscals i financeres entre les administracions públiques, i també pels principis de suficiència de recursos, responsabilitat fiscal, equitat i lleialtat institucional entre les esmentades administracions.

3. El desenvolupament d'aquest títol correspon a la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat, d'acord amb el principi de bilateralitat.

4. En aplicació dels principis de proximitat i de subsidiarietat, el que estableix aquest Estatut és aplicable de manera preferent en cas de conflicte normatiu amb la legislació de l'Estat.

ARTICLE 203. ELS RECURSOS DE LA GENERALITAT

1. La Generalitat disposa d'unes finances autònomes i dels recursos financers suficients per a afrontar l'exercici adequat del seu autogovern.

2. La Generalitat gaudeix de plena autonomia de despesa per tal de poder aplicar lliurement els seus recursos d'acord amb les directrius polítiques i socials determinades per les seves institucions d'autogovern.

3. Els recursos de les finances de la Generalitat són constituïts per:

a) Els rendiments dels seus impostos, taxes, contribucions especials i altres tributs propis.

b) El rendiment de tots els tributs estatals suportats a Catalunya, que tenen la consideració de cedits, d'acord amb el que disposa aquest Estatut.

c) Els recàrrecs sobre els tributs estatals.

d) Els ingressos procedents del Fons de compensació interterritorial i d'altres assignacions establertes per la Constitució, si escau.

e) Altres transferències i assignacions amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat.

f) Els ingressos per la percepció dels seus preus públics.

g) Els rendiments del patrimoni de la Generalitat.

h) Els ingressos de dret privat.

i) El producte d'emissió de deute i de les operacions de crèdit.

j) Els ingressos procedents de multes i sancions en l'àmbit de les seves competències.

k) Els recursos procedents de la Unió Europea i de programes comunitaris.

l) Qualsevol altre recurs que pugui establir-se en virtut del que disposen aquest Estatut i la Constitució.

ARTICLE 204. COMPETÈNCIES FINANCERES

1. La Generalitat té capacitat per a determinar el volum i la composició dels seus ingressos en l'àmbit de les seves competències financeres, i també per a fixar l'afectació dels seus recursos a les finalitats de despesa que decideixi lliurement.

2. La Generalitat té capacitat normativa i responsabilitat fiscal sobre tots i cadascun dels impostos estatals suportats a Catalunya, en el marc de les competències de l'Estat i de la Unió Europea.

3. L'exercici de la capacitat normativa a què fa referència l'apartat 2, en el marc de les competències de l'Estat i de la Unió Europea, inclou en tot cas la participació en la fixació del tipus impositiu, les exempcions, les reduccions i les bonificacions sobre la base imposable i les deduccions sobre la quota.

4. Corresponen a la Generalitat la gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció de tots els tributs estatals suportats a Catalunya.

5. La Generalitat té competència per a establir, mitjançant una llei del Parlament, els seus tributs propis, sobre els quals té capacitat normativa plena.

6. L'exercici que té la Generalitat de la capacitat normativa en l'àmbit tributari es basa en els principis d'equitat i d'eficiència. En la seva actuació tributària, la Generalitat promou la cohesió i el benestar socials, el progrés econòmic i la sostenibilitat mediambiental.

ARTICLE 205. L'AGÈNCIA TRIBUTÀRIA DE CATALUNYA

1. La gestió, la recaptació, la liquidació i la inspecció de tots els impostos suportats a Catalunya corresponen a

l'Agència Tributària de Catalunya, llevat dels de naturalesa local.

2. L'Agència Tributària de Catalunya s'ha de crear per llei del Parlament i disposa de plena capacitat i atribucions per a l'organització i l'exercici de les funcions a què fa referència l'apartat 1. A aquests efectes, l'Agència Tributària de Catalunya i l'Administració tributària de l'Estat col·laboren i subscriuen convenis i fan ús dels altres mitjans de col·laboració que considerin pertinents.

3. L'Agència Tributària de Catalunya pot exercir per delegació dels municipis les funcions de gestió tributària amb relació als tributs locals.

ARTICLE 206. ÒRGANS ECONOMICoadministratius

La Generalitat ha d'assumir, per mitjà dels seus propis òrgans economicoadministratius, la revisió per la via administrativa de les reclamacions que els contribuents puguin interposar contra els actes de gestió tributària dictats per l'Agència Tributària de Catalunya.

ARTICLE 207. L'APORTACIÓ CATALANA A LES FINANCES DE L'ESTAT

L'aportació catalana a les finances de l'Estat integra l'aportació a les despeses de l'Estat i l'aportació a la solidaritat i als mecanismes d'anivellament, d'acord amb el que estableix aquest títol.

ARTICLE 208. APORTACIÓ A LES DESPESES DE L'ESTAT

Una part del rendiment dels impostos cedits a Catalunya s'atribueix a l'Estat per al finançament dels seus serveis i les seves competències, segons el procediment que estableixen els articles 210 i 214.

ARTICLE 209. APORTACIÓ A LA SOLIDARITAT I ALS MECANISMES D'ANIVELLAMENT

La Generalitat contribueix a la solidaritat amb les altres comunitats autònomes, a fi que els serveis prestats pels diferents governs autonòmics a llurs ciutadans puguin assolir nivells similars sempre que duguin a terme un esforç fiscal també similar. A aquest efecte, la Generalitat aporta recursos als mecanismes de solidaritat que estableix la Constitució i, si escau, en rep, segons els criteris i els procediments que estableixen els articles 210 i 214.

ARTICLE 210. DETERMINACIÓ I CÀLCUL DE L'APORTACIÓ CATALANA A LES FINANCES DE L'ESTAT

Per a efectuar el càlcul de l'aportació catalana a les finances de l'Estat, s'han de tenir en compte els criteris següents:

Primer. Pel que fa a l'aportació a les despeses de l'Estat, determinada per l'article 208, s'ha d'establir el percentatge de participació que pertorqui a l'Estat en els diferents impostos cedits per al finançament dels seus serveis i les seves competències, en la proporció que correspongui a Catalunya.

Segon. Pel que fa a l'aportació a la solidaritat i als mecanismes d'anivellament, els acords per al desenvolupament i l'aplicació dels principis continguts en l'article 209 han d'establir els mecanismes financers d'anivellament adequats, d'acord amb el principi de transparència i de conformitat amb els criteris següents:

a) Els recursos aportats o rebuts per la Generalitat a aquesta solidaritat s'han d'establir atenent les seves necessitats de despesa i la seva capacitat fiscal, determinada amb relació a la mitjana de les comunitats autònomes i amb el grau de progressivitat que s'estableixi.

b) Els criteris d'equitat mesurats en termes de població relativa i els criteris d'eficiència econòmica mesurats en termes de producte interior brut i d'esforç fiscal relatiu.

c) El major esforç fiscal eventualment dut a terme pels ciutadans de Catalunya, calculat a partir de la diferència entre els impostos suportats a Catalunya i la mitjana de les comunitats autònomes, s'ha de traduir en una major capacitat financera i uns majors ingressos per a la Generalitat, dins els marges que es determinin. Per a calcular l'esforç fiscal, s'ha de tenir en compte el conjunt de preus privats per serveis públics ja suportat a Catalunya.

d) L'aplicació dels mecanismes d'anivellament en cap cas no pot alterar la posició de Catalunya en l'ordenació de rendes per càpita entre les comunitats autònomes abans de l'anivellament.

e) El resultat dels mecanismes de solidaritat ha d'ésser avaluat quinquennalment per tal de verificar-ne els efectes.

f) El resultat dels mecanismes de solidaritat ha d'ésser avaluat quinquennalment per tal de verificar-ne els efectes.

ARTICLE 211. EL TRACTAMENT FISCAL

La Generalitat gaudeix del tractament fiscal que les lleis estableixen per a l'Estat en els impostos estatals.

ARTICLE 212. ACTUALITZACIÓ DEL FINANÇAMENT

1. L'Estat i la Generalitat han d'establir un mecanisme d'actualització quinquennal del sistema de finançament, tenint en compte l'evolució del conjunt de recursos públics disponibles i la de les necessitats de despesa de les diferents administracions. Aquest mecanisme s'ha d'aplicar sens perjudici del seguiment i l'actualització dels recursos proporcionats pel sistema de finançament durant el quinquenni. Per acord entre l'Estat i la Generalitat es pot dur a terme la dita actualització abans de la finalització del període quinquennal.

2. L'aplicació dels criteris de les aportacions a les finances estatals s'ha d'actualitzar cada cinc anys, d'acord amb el que estableix aquest Estatut. Si no es produeix l'acord sobre aquesta actualització en la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat, resten automàticament prorrogats els criteris vigents.

ARTICLE 213. LLEIALTAT INSTITUCIONAL

L'Estat, d'acord amb el principi de lleialtat institucional, ha de garantir la suficiència de recursos de les finances de la Generalitat en els supòsits en què les disposicions generals aprovades per l'Estat impliquin un

increment de les necessitats de despesa o una disminució de la capacitat fiscal de la Generalitat.

ARTICLE 214. LA COMISSIÓ MIXTA D'AFERS ECONÒMICS I FISCALS ESTAT - GENERALITAT

1. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat és l'òrgan bilateral de relació entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat en l'àmbit del finançament autonòmic. Li corresponen la concreció, el desenvolupament, l'actualització i el seguiment del sistema de finançament, i també la canalització del conjunt de relacions fiscals i financeres de la Generalitat amb l'Estat. És integrada per un nombre igual de representants de l'Estat i de la Generalitat. La presidència d'aquesta Comissió Mixta és exercida de manera rotatòria entre les dues parts en torns d'un any. La Comissió adopta el seu reglament intern i de funcionament per acord entre les dues delegacions. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat exerceix les seves funcions sens perjudici dels acords subscrits pel Govern de Catalunya en aquesta matèria en institucions i organismes de caràcter multilateral.

2. Correspon a la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat:

a) Determinar l'aportació catalana a les finances de l'Estat, d'acord amb el que estableixen els articles 207, 208, 209 i 210.

b) Establir els mecanismes de col·laboració entre l'Agència Tributària de Catalunya i l'Administració tributària de l'Estat, als quals fa referència l'article 205, i també els criteris de coordinació i d'harmonització fiscal d'acord amb les característiques o la naturalesa dels tributs cedits.

c) Negociar el percentatge de participació de Catalunya en la distribució territorial dels fons estructurals europeus.

d) Valorar quinquennalment, amb una antelació mínima de tres mesos respecte a l'actualització del sistema de finançament, els serveis i les competències exercides per l'Estat, a què fa referència l'article 208.

e) Aplicar els mecanismes d'actualització que estableix l'article 212.

f) Acordar els mecanismes de finançament de les despeses impròpies a què fa referència l'article 223.5.

g) Acordar la valoració dels traspassos de serveis de l'Estat a la Generalitat.

3. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de determinar les mesures de cooperació necessàries per a garantir l'equilibri del sistema de finançament que estableix aquest títol quan es pugui veure alterat per decisions legislatives estatals o de la Unió Europea que afectin els tributs cedits. En el cas de decisió legislativa estatal, la mesura de cooperació s'ha d'acordar abans que aquella s'aprovi.

4. La part catalana de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ret comptes al Parlament sobre el compliment dels preceptes d'aquest capítol.

CAPÍTOL II. EL PRESSUPOST DE LA GENERALITAT

ARTICLE 215. COMPETÈNCIES DE LA GENERALITAT

La Generalitat té competència exclusiva per a ordenar i regular les seves finances.

ARTICLE 216. EL PRESSUPOST DE LA GENERALITAT

El pressupost de la Generalitat té caràcter anual, és únic i inclou totes les despeses i tots els ingressos de la Generalitat, i també els dels organismes, les institucions i les empreses que en depenen. Correspon al Govern d'elaborar i executar el pressupost, i al Parlament, d'examinar-lo, esmenar-lo, aprovar-lo i controlar-lo. La llei de pressupostos no pot crear tributs, però pot modificar-ne si una llei tributària substantiva així ho estableix.

ARTICLE 217. RECURS A L'ENDEUTAMENT

1. La Generalitat pot recórrer a l'endeutament i emetre deute públic per a finançar despeses d'inversió dins dels límits que la mateixa Generalitat determini i respectant els principis generals establerts per l'Estat.

2. Els títols emesos tenen a tots els efectes la consideració de fons públics i gaudeixen dels mateixos beneficis i condicions que els que emet l'Estat.

ARTICLE 218. ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA

Correspon a la Generalitat l'establiment dels límits i les condicions per a assolir els objectius d'estabilitat pressupostària dins dels principis bàsics establerts per l'Estat i la normativa de la Unió Europea.

ARTICLE 219. EL PATRIMONI DE LA GENERALITAT

1. El patrimoni de la Generalitat és integrat pels béns i els drets dels quals és titular i pels que adquireixi per qualsevol títol jurídic.

2. Una llei del Parlament ha de regular l'administració, la defensa i la conservació del patrimoni de la Generalitat.

ARTICLE 220. EMPRESES PÚBLIQUES

La Generalitat pot constituir empreses públiques per a complir les funcions que són de la seva competència, d'acord amb el que estableixen les lleis del Parlament.

CAPÍTOL III. LES FINANCES DELS GOVERNS LOCALS

ARTICLE 221. PRINCIPIS RECTORS

Les finances locals es regeixen pels principis de suficiència de recursos, equitat, autonomia i responsabilitat fiscal. La Generalitat vetlla pel compliment d'aquests principis.

ARTICLE 222. AUTONOMIA I COMPETÈNCIES FINANCERES

1. Els governs locals tenen autonomia pressupostària i de despesa en l'aplicació de llurs recursos, incloent-hi les participacions que percebin a càrrec dels pressupos-

tos d'altres administracions públiques, dels quals poden disposar lliurement en l'exercici de llurs competències.

2. La Generalitat té competència, en el marc establert per la Constitució, en matèria de finançament local. Aquesta competència inclou, en tot cas, la capacitat legislativa per a establir i regular els tributs propis dels governs locals i els criteris de distribució de les participacions a càrrec del pressupost de la Generalitat.

3. Els governs locals tenen capacitat per a regular llurs pròpies finances en el marc de les lleis. Aquesta capacitat inclou la potestat de fixar la quota o el tipus dels tributs locals, i també les bonificacions i les exempcions, dins dels límits que estableixen les lleis.

4. Correspon als governs locals, en el marc que estableix la normativa reguladora del sistema tributari local, la competència per a gestionar, recaptar i inspeccionar llurs tributs, sens perjudici que la puguin delegar a la Generalitat i que puguin participar en l'Agència Tributària de Catalunya.

5. Correspon a la Generalitat l'exercici exclusiu de la tutela financera sobre els governs locals, respectant l'autonomia que els reconeix la Constitució.

ARTICLE 223. SUFICIÈNCIA DE RECURSOS

1. La Generalitat ha d'establir un fons de cooperació local destinat als governs locals. El fons, de caràcter incondicionat, s'ha de dotar a partir de tots els ingressos tributaris de la Generalitat i s'ha de regular per mitjà d'una llei del Parlament. Addicionalment, la Generalitat pot establir programes de col·laboració financera específica per a matèries concretes.

2. Els ingressos dels governs locals consistents en participacions en tributs i en subvencions incondicionades estatals són percebuts per mitjà de la Generalitat, que els ha de distribuir d'acord amb el que disposi la llei de finances locals de Catalunya i amb els principis, els objectius o els estàndards mínims que fixi l'Estat en les normes amb rang de llei a què fa referència l'article 111, que, en tot cas, han de respectar els marges adequats perquè el Parlament pugui incidir efectivament en la distribució d'aquests recursos.

3. Les modificacions del marc normatiu que disminueixin els ingressos tributaris locals han de preveure la compensació d'aquesta disminució.

4. Es garanteixen als governs locals els recursos suficients per a afrontar la prestació dels serveis la titularitat o la gestió dels quals se'ls traspassi. Tota nova atribució de competències ha d'anar acompanyada de l'assignació dels recursos suplementaris necessaris per a finançar-les correctament, de manera que es tingui en compte el finançament del cost total i efectiu dels serveis traspassats. El compliment d'aquest principi és una condició necessària perquè entri en vigor la transferència o la delegació de la competència. A aquest efecte, es poden establir diverses formes de finançament, incloent-hi la participació en els recursos de les finances de la Generalitat o, si escau, de l'Estat.

5. S'han d'establir els mecanismes financers adequats per a compensar els governs locals pel finançament de

despeses que les lleis no els atribueixen de manera específica i que responen a necessitats socials consolidades i no ateses per altres administracions. Pel que fa a les despeses impròpies corresponents a l'Estat, aquests mecanismes s'han d'acordar en el marc que estableix l'article 214.2.

6. La distribució de recursos procedents de subvencions incondicionades o de participacions genèriques en impostos s'ha de dur a terme tenint en compte la capacitat fiscal i les necessitats de despesa dels governs locals i garantint-ne en tot cas la suficiència.

7. La distribució dels recursos entre els governs locals no pot comportar en cap cas una minoració dels recursos obtinguts per cadascun d'aquests, segons els criteris utilitzats en l'exercici anterior a l'entrada en vigor dels preceptes d'aquest Estatut.

ARTICLE 224. LLEI DE FINANCES LOCALS

1. El Parlament ha d'aprovar la seva pròpia llei de finances locals per a desplegar els principis i les disposicions que estableix aquest capítol.

2. Les facultats en matèria de finances locals que aquest capítol atribueix a la Generalitat s'han d'exercir amb respecte a l'autonomia local i escoltat el Consell de Governos Locals, que estableix l'article 85.

ARTICLE 225. EL CADASTRE

Correspon a la Generalitat, en el seu àmbit territorial, la competència d'ordenació i gestió del cadastre, sens perjudici de la funció coordinadora de l'Estat en els termes que estableix la Constitució. Per a gestionar-lo, la Generalitat pot subscriure convenis amb els governs locals.

TÍTOL VII. DE LA REFORMA DE L'ESTATUT

ARTICLE 226. LA REFORMA DELS TÍTOLS QUE NO AFECTEN LES RELACIONS AMB L'ESTAT

1. La reforma dels títols I i II de l'Estatut s'ha d'ajustar als procediments següents:

a) La iniciativa de la reforma correspon al Parlament de Catalunya, a proposta d'una cinquena part dels seus diputats, i al Govern de la Generalitat. Els ajuntaments de Catalunya poden proposar al Parlament l'exercici de la iniciativa de reforma si així ho demanen un mínim del 20% dels plens municipals, que representin un mínim del 20% de la població. També poden proposar-la 300.000 signatures acreditades dels titulars del dret de vot al Parlament. El Parlament ha de regular aquests dos procediments per a proposar l'exercici de la iniciativa de la reforma.

b) L'aprovació de la reforma requereix el vot favorable de les dues terceres parts dels membres del Parlament, la remissió i la consulta a les Corts Generals, la ratificació de les Corts per mitjà d'una llei orgànica i el referèndum positiu dels electors de Catalunya.

c) Si en el termini de trenta dies a partir de la recepció de la consulta establerta per la lletra b les Corts Gene-

rals es declaren afectades per la reforma, aquesta ha de seguir el procediment establert per l'article 227.

d) Una vegada ratificada la reforma per les Corts Generals, la Generalitat l'ha de sotmetre a referèndum.

2. Si la proposta de reforma no és aprovada pel Parlament o pel cos electoral, no pot ésser sotmesa novament al debat i la votació del Parlament fins que hagi transcorregut un any.

ARTICLE 227. LA REFORMA DE LA RESTA DELS TÍTOLS

1. La reforma dels títols de l'Estatut no inclosos en l'article 226 s'ha d'ajustar al procediment següent:

a) La iniciativa de reforma correspon al Parlament, al Govern de la Generalitat i a les Corts Generals. Els ajuntaments i els titulars del dret de vot al Parlament poden proposar al Parlament que exerceixi la iniciativa de reforma en els termes establerts per l'article 226.1.a.

b) L'aprovació de la reforma requereix el vot favorable de les dues terceres parts dels membres del Parlament, l'aprovació de les Corts Generals per mitjà d'una llei orgànica i, finalment, el referèndum positiu dels electors.

c) Una vegada aprovada la proposta de reforma de l'Estatut, el Parlament l'ha de trametre al Congrés dels Diputats.

d) La proposta de reforma pot ésser sotmesa a un vot de ratificació del Congrés i del Senat d'acord amb el procediment que estableixen els reglaments parlamentaris respectius. El Parlament ha de nomenar una delegació per a presentar la proposta de reforma de l'Estatut davant el Congrés i el Senat. Si el Congrés dels Diputats i el Senat ratifiquen la proposta de reforma de l'Estatut, es considera aprovada la llei orgànica corresponent.

e) Si no s'aplica el procediment establert per la lletra *d* o si la proposta d'Estatut no és ratificada, s'ha de constituir una comissió mixta paritària, formada per membres de la comissió competent del Congrés dels Diputats i una delegació del Parlament amb representació proporcional dels grups parlamentaris, per tal de formular de comú acord, i pel procediment que estableix el Reglament del Congrés dels Diputats, una proposta conjunta en el termini de dos mesos.

f) La tramitació de la proposta de reforma de l'Estatut al Senat ha de seguir un procediment anàleg a l'establert per la lletra *e* en els termes del Reglament del Senat. En aquest cas, la delegació del Parlament, amb les adaptacions corresponents, ha de constituir, conjuntament amb membres de la comissió competent del Senat, una comissió mixta paritària per tal de formular de comú acord una proposta conjunta.

g) La delegació del Parlament ha de prendre els seus acords per majoria de dos terços.

h) Si la comissió mixta paritària no arriba a formular una proposta conjunta, la proposta de reforma de l'Estatut s'ha de tramitar d'acord amb el procediment ordinari establert pels respectius reglaments parlamentaris.

i) El Parlament, per la majoria absoluta dels seus membres, pot retirar les propostes de reforma que hagi aprovat en qualsevol moment de la tramitació a les Corts Generals abans que siguin aprovades de manera definitiva. La retirada de la proposta de reforma no comporta en cap cas l'aplicació del que estableix l'apartat 2.

j) L'aprovació de la reforma per les Corts Generals per mitjà d'una llei orgànica comporta la convocatòria per la Generalitat, en el termini màxim de sis mesos, del referèndum a què fa referència la lletra *b*.

2. Si la proposta de reforma no és aprovada pel Parlament, per les Corts Generals o pel cos electoral, no pot ésser sotmesa novament al debat i la votació del Parlament fins que hagi transcorregut un any.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

PRIMERA. RECONeixEMENT I ACTUALITZACIó DELS DRETS HISTòRICS

L'acceptació del règim d'autonomia que s'estableix en aquest Estatut no implica la renúncia del poble català als drets que, com a tal, li corresponguin en virtut de la seva història, que poden ésser actualitzats d'acord amb el que estableix la disposició adicional primera de la Constitució.

SEGONA. DESIGNACIó DE SENADORS

1. Correspon al Parlament de designar els senadors que representen la Generalitat al Senat, en els termes que estableix una llei aprovada per la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del text. La designació s'ha de fer amb una convocatòria específica i en proporció al nombre de diputats de cada grup parlamentari.

2. El Parlament, per mitjà d'una llei aprovada en una votació final sobre el conjunt del text per majoria absoluta, ha d'adequar les normes relatives a l'elecció dels senadors a la reforma constitucional del Senat, en allò que hi correspongui.

TERCERA. ASSUMPCIó DE COMPETÈNCIES PER L'ARTICLE 150.2 DE LA CONSTITUCIó

1. La Generalitat, en els termes que estableix l'apartat 2, exerceix les competències en les matèries següents:

a) Les facultats de gestió en matèria de ports d'interès general situats a Catalunya, que en tot cas inclouen: l'execució de la legislació i de la política portuària estatal, i la direcció, la coordinació, l'explotació, la conservació i l'administració dels ports d'interès general a Catalunya i dels serveis que s'hi presten.

b) Les facultats estatals de gestió dels aeroports d'interès general situats a Catalunya, que inclouen, en tot cas, l'execució de la legislació i la política aeroportuària estatals, i l'ordenació, la direcció, la coordinació, l'explotació, la conservació i l'administració dels aeroports d'interès general a Catalunya i dels serveis que s'hi presten.

c) Les facultats de gestió de les infraestructures de telecomunicacions situades a Catalunya, inclosa la gestió del domini públic radioelèctric.

d) L'autorització per a la convocatòria de consultes populars per via de referèndum, llevat de les modalitats de referèndum establertes per la Constitució i les convocatòries reservades expressament per la Constitució al cap de l'Estat.

e) Les facultats d'execució de la legislació estatal sobre règim d'estada i de residència dels estrangers, que en tot cas inclouen la tramitació i la resolució dels permisos i dels recursos que es presentin amb relació a aquests expedients.

f) Les facultats d'execució de la legislació estatal en matèria de règim sancionador d'estrangeria, que inclou la tramitació, la resolució i l'execució de tots els processos sancionadors que estableix la normativa d'estrangeria, llevat dels relatius al control de fronteres.

g) La selecció de treballadors estrangers en els seus països d'origen amb destinació a Catalunya.

h) L'execució de la legislació estatal en matèria de trànsit, circulació de vehicles i seguretat viària a Catalunya. Aquesta competència inclou, a banda de les facultats ja transferides per la Llei orgànica 6/1997, del 15 de desembre, les facultats següents: expedir, revisar i bescanviar els permisos i les llicències per a conduir vehicles de motor i ciclomotors, i també anul·lar-los, intervenir-hi o revocar-los i, si escau, suspendre'ls, en el cas d'expedients de sanció o en via cautelar; matricular i expedir els permisos o les llicències de circulació, i també anul·lar-los, intervenir-hi i revocar-los, i en conseqüència, autoritzar transferències, duplicats i baixes de vehicles de motor i ciclomotors, i també expedir permisos temporals; sancionar les infraccions comeses contra la normativa de trànsit, circulació de vehicles i seguretat viària; dur a terme proves per a verificar que es compleixen els requisits, les aptituds i els coneixements per a obtenir el permís de conduir i la llicència de conducció de ciclomotors, i lliurar les autoritzacions de transports especials, urgents i altres autoritzacions especials que tinguin origen o destinació a Catalunya.

i) La regulació de les condicions d'obtenció, expedició i homologació de títols acadèmics i professionals.

j) La delimitació de les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals de Catalunya i de la planta judicial.

2. L'assumpció efectiva de les competències que estableix l'apartat 1 s'ha de portar a terme per mitjà d'una llei orgànica de les que estableix l'article 150.2 de la Constitució.

QUARTA. DESACORDS EN LA COMISSIÓ MIXTA DE TRANSFERÈNCIES ESTAT - GENERALITAT

Els desacords que tinguin lloc en la Comissió Mixta de Transferències Estat - Generalitat s'han de resoldre pel procediment que estableix la Llei orgànica del Tribunal Constitucional.

CINQUENA. ACORDS AMB EL GOVERN DE L'ESTAT

Si l'Estatut estableix que la posició del Govern de la Generalitat és determinant per a conformar un acord amb el Govern de l'Estat i aquest no l'acull, el Govern de l'Estat ho ha de motivar i automàticament s'ha de reunir la Comissió Bilateral Generalitat - Estat.

SISENA. INVERSIONS EN INFRAESTRUCTURES

1. La inversió de l'Estat a Catalunya en infraestructures ha de tendir a equiparar-se progressivament a la participació relativa del producte interior brut de Catalunya amb relació al producte interior brut de l'Estat, tenint en compte la compensació pels dèficits acumulats. El còmput s'ha de fer amb caràcter pluriennal.

2. S'ha de constituir una comissió, integrada per les administracions estatal, autonòmica i local i presidida per la Generalitat, que ha de programar les inversions estatals en infraestructures, amb una antelació mínima d'un mes a la presentació a les Corts Generals dels pressupostos generals de l'Estat i que ha de vetllar pel compliment dels acords adoptats.

SETENA. REGULACIÓ DE LES FINANCES DE LA GENERALITAT

L'aplicació dels criteris que estableix aquest Estatut per a regular les finances de la Generalitat ha de permetre avançar progressivament en la reducció del dèficit fiscal de Catalunya amb l'Estat, de manera que en el termini de deu anys a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut s'equipari al dels territoris de nivell de renda relativa similar en altres països de la Unió Europea. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de concretar els criteris per a arribar a aquest objectiu i ha de fer el seguiment del compliment d'aquesta disposició.

VUITENA. CAPACITAT DE FINANÇAMENT

La capacitat de finançament per habitant de la Generalitat s'ha d'equiparar gradualment, en un termini no superior a quinze anys a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, a l'obtinguda aplicant els sistemes de concert i conveni vigents a les comunitats autònomes forals.

NOVENA. MODIFICACIÓ DE LLEIS PER A L'EFFECTIVITAT PLENA DE L'ESTATUT

Els preceptes d'aquest Estatut especificats a continuació tenen eficàcia una vegada hagin estat modificades, d'acord amb el contingut d'aquests, les lleis orgàniques o ordinàries següents:

a) Els articles 38.2; 95.2, 3, 5 i 6; 97 a 100; 101.1, 2 i 3; 103.1.a, b i k; 107.1 i 2, i 108, amb relació a la Llei orgànica 6/1985, de l'1 d'abril, del poder judicial.

b) L'article 180 i la disposició addicional quarta, amb relació a la Llei orgànica 2/1979, del 3 d'octubre, del Tribunal Constitucional.

c) Els articles 96.2, 3 i 4, amb relació a la Llei de l'Estat 50/1981, del 30 de desembre, per la qual es regula l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal.

d) Els articles 56.4, 75 i 193, amb relació a la Llei orgànica 5/1985, del 19 de juny, de règim electoral general.

e) Els articles 90 i 91, amb relació a la Llei de l'Estat 6/1997, del 14 d'abril, d'organització i funcionament de l'Administració General de l'Estat.

f) L'article 122, amb relació a la Llei orgànica 2/1980, del 18 de gener, reguladora de les distintes modalitats de referèndum.

g) L'article 164.3, amb relació a la Llei orgànica 2/1986, del 13 de març, de forces i cossos de seguretat.

h) Les lleis de caràcter general o sectorial que regulin un organisme o un ens en els casos en què aquest Estatut atorgui a la Generalitat la potestat per a designar representants en els òrgans directius del dit organisme o ens.

DESENA. REVISIÓ DEL RÈGIM ESPECIAL DE L'ARAN

A partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, en el termini de quatre anys s'ha de revisar i modificar el règim especial de l'Aran per a adaptar-lo, en el que calgui, al que estableix aquest Estatut.

ONZENA. ADMINISTRACIÓ ORDINÀRIA

La Generalitat passa a ésser l'Administració ordinària de l'Estat a Catalunya una vegada li siguin transferides, mitjançant els instruments que corresponguin, les funcions executives que compleix l'Administració de l'Estat per mitjà dels seus òrgans territorials a Catalunya.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

PRIMERA. ADAPTACIÓ DE LES LLEIS I LES NORMES AMB RANG DE LLEI

1. Les lleis del Parlament i les normes amb rang de llei del Govern vigents en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Estatut que eventualment puguin resultar incompatibles amb els drets reconeguts pel títol I mantenen la vigència per un termini màxim de dos anys, en el qual han d'ésser adaptades a la regulació establerta per aquest Estatut.

2. Els grups parlamentaris, els membres del Parlament, el Govern i el Síndic de Greuges, en el termini establert per l'apartat 1, poden sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries, en els termes establerts per llei, sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis del Parlament o de les normes amb rang de llei dictades pel Govern abans de l'entrada en vigor d'aquest. El dictamen no té valor vinculant i pot fer recomanacions al Parlament o al Govern per a modificar o derogar les normes que consideri incompatibles.

SEGONA. VIGÈNCIA DE DISPOSICIONS TRANSITÒRIES ANTERIORS

Les disposicions transitòries tercera, quarta i sisena de la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya, mantenen, en el que correspon, la vigència com a regulació transitòria.

TERCERA. NORMATIVA RELATIVA A LES COMPETÈNCIES COMPARTIDES

Amb relació a les competències compartides, mentre l'Estat no dicti la legislació bàsica en forma de principis, objectius o estàndards mínims, la Generalitat els ha de deduir de la normativa bàsica vigent.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Es deroga la Llei orgànica 4/1979, del 18 de desembre, d'Estatut d'autonomia de Catalunya.

DISPOSICIONS FINALS

PRIMERA. APLICACIÓ DELS PRECEPTES DEL TÍTOL VI

1. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat ha de concretar, en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, l'aplicació dels preceptes del títol VI. Així mateix, ha d'acordar la compensació financera que ha de rebre la Generalitat per les insuficiències produïdes pels sistemes de finançament aplicats fins al moment de l'entrada en vigor d'aquest Estatut.

2. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat, en el termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, ha de fixar amb caràcter inicial l'aportació catalana a les finances de l'Estat que estableix l'article 207. Per a determinar-la, s'ha de garantir que el volum de recursos que correspon a la Generalitat no sigui en cap cas inferior al que resultaria de fixar les aportacions a les despeses de l'Estat i a la solidaritat segons els criteris següents:

a) Per a la determinació de l'aportació inicial a les despeses de l'Estat s'ha de prendre com a referent el coeficient de població de Catalunya sobre el conjunt de l'Estat.

b) En coherència amb el que estableix l'article 210, per a la determinació de l'aportació inicial a la solidaritat, s'ha de prendre com a referent la diferència entre els coeficients de població i esforç fiscal de Catalunya, mesurat aquest pel rendiment de l'impost sobre la renda de les persones físiques, sobre el conjunt de l'Estat.

3. Els preceptes del títol VI es poden aplicar de manera gradual atenent llur viabilitat financera. En tot cas, aquesta aplicació ha d'ésser plenament efectiva en el termini de cinc anys a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut.

SEGONA. DETERMINACIÓ DE LES NECESSITATS DE DESPESA

S'ha de tenir en compte, com a variable bàsica per a determinar les necessitats de despesa a què fa referència l'article 210.segon.a, la població, rectificada pels costos diferencials, pel nivell efectiu de requeriments de despesa i pels factors demogràfics. Així mateix, s'han de tenir en compte la densitat de població, la població immigrant, la dimensió dels nuclis urbans i el nombre de persones en situació d'exclusió, i també el diferencial de despesa social amb països d'un nivell de desenvolupament semblant.

TERCERA. L'AGÈNCIA TRIBUTÀRIA DE CATALUNYA

L'Agència Tributària de Catalunya, a què fa referència l'article 205, s'ha de crear per llei del Parlament, en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut. L'Agència Estatal d'Administració Tributària i l'Administració tributària de la Generalitat exerceixen les funcions de l'Agència Tributària de Catalunya fins que aquesta es constitueixi.

QUARTA. TERMINI DE CREACIÓ DE LA COMISSIÓ MIXTA D'AFERS ECONÒMICS I FISCALS ESTAT - GENERALITAT

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat, que estableix l'article 214, s'ha de crear en el termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut. Mentre no es constitueixi, la Co-

missió Mixta de Valoracions Estat - Generalitat n'assumeix les competències. La constitució de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat comporta l'extinció immediata de la Comissió Mixta de Valoracions Estat - Generalitat.

CINQUENA. RELACIÓ D'ENTITATS ECONÒMIQUES I FINANCERES

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat - Generalitat, en el termini de sis mesos a partir de l'entrada en vigor d'aquest Estatut, ha de determinar la relació de les entitats a què fa referència l'article 182.

Palau del Parlament, 30 de setembre de 2005

La secretària primera
Anna Miranda i Torres

El president del Parlament
Ernest Benach i Pascual